

BRASSÓI LAPOK

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UTCA 56-58 szám

A krízis legfőbb oka

Keresik, kutatják a bölcsek követ, hogyan lehet értéktelen holmiból aranyat csinálni. — Kapkodnak fűhöz-fához, varázsigéket mondanak, drágák tanulmányutakat tesznek a külföldre, s még drágább kölcsönök után futkosnak, en gros gyártanak törvényjavaslatokat és bocsátanak ki rendeleteket s minden napra két-három tanács kotkodácsol valami honmentő bölcsességgel s Madgearu fanatikus fantáziákat színpadon a közvéleménybe, de a krízis csak tovább kavargó katasztrófális kéréshetelenséggel.

Am már itt vannak a francia bankárok és Mironescu elragadtatástól eltelve hirdeti a külföldi kölcsön felszabadító érkezését, amelyért a kormánynak csak éppen ki kell nyújtania a száját, s a Hesperidák almájával szemben, melyek cinikusan visszaszököttek, egyszerűen élvezheti. A külföldi kölcsön és a kormány sorsa között, mondta ezt is a miniszterelnök, semmi összefüggés, de úgy látszik valami nagy összefüggés a külföldi kölcsön és az ország sorsa között sem igen fedezhető fel. Az a fűsült közöny és bizalmatlanság, mely ennek a kölcsönnek a hírére a társadalom minden rétegében fogadja, mindennél hatásosabban mutatja, micsoda leromlott, kétségbeesett válságban vergődik az ország.

A külföldi kölcsön, melynek még csak a híre és a bankárai vannak itt, akik már előre leszedik a tejfölt, s a kormánynak csak a savanyu tejet és a savanyu képet hagyják, csak egy csepp lesz a lápatengerben. Mikor itt minden poshad, fuldoklik, ömlik, sorvad, züllik, s már a minden mindegy, a dőbzse fatális bele-nyugása ülte meg az agyonkínzott lelkeket, akkor a külföldi kölcsön csak olyan, mint egy kiköcsönzött frakk, amiben nem érzi jól magát az ember, amit állandóan félt, nehogy elhasadjon, vagy szósszal leöntessék, s amiért busás biztosítékot és használati díjat kellett fizetni.

Nem, a kölcsön csak a bankárokon segít és azokon a hatalmas vállalatokon, melyek a frankok és dollárok fejében az országra drága municiót, hadimasinákat és egyéb improduktív anyagot sóznak.

Lám az ország egyik legjelentékenyebb pénzügyi kapacitása, a román nemzeti bank fő részvényese, akinek hivatalból is védenie, palástolnia kellene a hibát, a meggyőződés erejével és bátorságával bélyegezi meg az ország egész gazdasági életét irányító bank kamatpolitikáját, midőn azt mondja, hogy a krízis oka egyedül az, hogy a Nemzeti Bank kamatlábát túlságosan, idáig példátlanul magasra állapították meg.

Berkovitz Ély bizonyára téved, mikor a válság kizárólagos okának jelöli meg ezt a túl magas kamatlábat, de hogy így jelölje meg és megjelölje, azt mint egy kiváló szakember perdöntő ítéletét és megállapítását lehet tekinteni. A bukaresti pénzügyi kapacitás, aki kész a saját fészket is bepiszkitani, csak hogy megmutassa a kivezető utat s a fojtogató nyomástól fel szabadítsa a gazdasági életet, ugyanazt mondja szenzációs nyilatkozatában, amit a B. L. esztendő óta makacs következetességgel hirdet, hogy a magas kamatok, az uzsorakamat, a szegénység és nyomorúság lelketlen vámszedése tette tönkre az országot és nem engedi meg ma sem a kiszabadulást a rettentő helyzetből.

Világjelenség a válság, igaz, s hullámai szétcsaptak Romániába is, de ez nem ad abszolúciót sem a nemzeti banknak, sem ama számoknak, melyek tőle pénzt kaptak, a válság konjunktúrájának könyörtelen kihasználása bűnből, ama jónáthetetlen visszaélések és korrupció felelősségétől, melyeket szabadon burjánzó uzsorakamatokkal egyeseknek, osztályoknak, az egész gazdasági életnek okoztak.

A krízis oka a Nemzeti Bank magas kamatlába, mondja a Nemzeti Bank fő részvényese. Nos, mi már régóta láttuk ezt a veszedelmet, s ideje, hogy a fejtől bűdösödő halat, a kamatszörnyet végleg eltakarítsuk.

Felvetődött a kérdés:

Kilépjen-e Magyarország a Népszövetségből

Apponyi szerint a revízió gondolat bevonult az európai politikába

Budapest, január 30.

A külügyi bizottság tegnap este ülést tartott, amelyen Apponyi kifejtette, hogy külpolitikai téren javulás áíltott be, amennyiben — amint erről a genfi tárgyalások meggyőzték — a revízió gondolat bevonult az európai politikába.

A leszerelés kérdésével foglalkozva Apponyi hangoztatta, hogy itt a legyőzött államok kétségtelen félrevezetése állapítható meg olyannyira, hogy

mérlegelni kell, vajjon Magyarország ne

lépjen-e ki ilyen körülmények között a Népszövetségből.

Gróf Bethlen István miniszterelnök az utóbbi problémával foglalkozva engedelmet kér, hogy erre a témára most rögtön nem reflektál.

Nem zárja ez ki azonban, hogy a kérdéssel adott alkalommal ne foglalkozzanak.

Amennyiben bekövetkeznének azok az események, amelyekről Apponyi tart, nem kétséges, hogy az összes legyőzött államok kivonulnak a Népszövetségből.

A pótválasztások részletes eredményei

Hat mandátum közül

három jutott a kormánypártiak, egy helyen a liberálisok, egy helyen a néppártiak és egy helyen a kisebbségi jelölt győzött

A bihari mandátum Teianunak jutott

Bukarest, január 30.

Tegnap, január 29-én zajlottak le az ország hat megyéjében a pótválasztások. A belügy-miniszteriumhoz beérkezett hivatalos jelentések szerint rendezavarás sehol sem történt. A választók viszonylagosan kielégítő számmal jelentkeztek az urnák előtt, a szavazás maga azonban nagyobb izgalmak nélkül történt.

Az eredmény főképpen a kormánynak hozott meglepetést. Három helyen a hatból erős küzdelem után sikerült megszereznie a többséget, három helyen azonban kisebbségben, az összes leadott szavazatoknak pedig alig negyven százalékát szerezte meg, ami alapján véve bukást jelent.

A három ellenzéki győzelem közül a mi szempontunkból föltétlenül a csernoviczi a legfontosabb. Itt az ukrán kisebbségi jelölt, dr. Scraba aratott fölényes győzelmet. Teleorman megyében a néppárti Stan Ghitescu vitte el néhány szavazattal a mandátumot a liberális jelölt elől. Itt a kormánypárt harmadik helyre szorult. A liberálisok is arattak egy győzelmet Vlasca megyében, ahol a nem nagyon ismert nevű Juca dr. került be a kormánypárt jelöltjével szemben.

Biharban a magyar párt második helyet nyert csak, de másfélezerrel kapott több szavazatot, mint az általános választások idején. A kormánypárt viszont 40 százalékát veszítette el akkori szavazóinak s így

Teianu csak erős küzdelem után nyerhette el az annyira áhított mandátumot.

A részletes eredményeket alább adjuk:

Biharmegyében:

Kormánypárt 29.715 (Teianu).
Magyarpárt 17.685. (Thury Kálmán).
Liberálpárt 10.819 (Măsoiu Tiberiu).
Kommunistapárt 5942 (Popa Marin).
Averescu párt 2562 (Jacob Josif).
Georgisták 3895 (Zigre Miklós).
Lupisták 5200 (Atanaziu Mavrodin).
Szocdem. 1943. (Dr. Böszörményi Emil)

Putnamegyében:

Kormánypárt 14.874 (I. P. Joan).
Liberálpárt 9842 (Chirulescu).

Georgisták 5195.

Averescanusok 800.

Ebben a megyében összesen 21 jelölt indult, a többiek azonban jelentéktelen szavazatot kaptak csak.

Krassómege, szenátorválasztás.

Kormánypárt 19.975 (Dobrescu Aurél).

Liberálpárt 3535 (Petre Corneanu).

Georgisták 1982.

Averescanusok 1871.

Teleormanmege:

Averescanusok 8216 (Stan Ghitescu).

Kormánypárt 5592 (Tutiu Panait).

Liberálpárt 8168 (Dinu Bratianu).

Lupisták 574.

Georgisták 4390.

Függetlenek 326.

Csernoviczmege:

Ukrán kisebbség 13.157 (dr. Scraba).

Szocdemek 9538.

Liberálpárt 6866.

Vlascamege:

Liberálpárt 20.704 (dr. Juca).

Kormánypárt 18.941 (Al. Cartoiu).

Averescanusok 7.369.

Georgisták 1.695.

Georgisták 2829.

Omul liber 154. (Th. Florescu volt liberális igazságügyminiszter.)

Nagyváradról érkező jelentéseink szerint a kormány nevében a megyében korteskedő Crisan államtitkár meg nem engedhető módon támogatja a kormány jelöltjét. Fenyegető kijelentéseket tett, sőt állítólag a pénzügyigazgatóságot is segítségül hívta a siker érdekében. A pénzügyigazgatóság a magyar kereskedők adóit revízió alá vette s a legszigorúbban járt el minden esetben. Lehet azonban, hogy ez csak sikerrel alkalmazott korteshi-resztelés volt.

Crisan állítólag olyan kijelentéseket is tett, hogy a kormány sorsára hagyja Nagyváradot s nem törődik vele többé, ha elpusztul is, amennyiben nem az ő jelöltje nyeri a megválasztást.

TOMCSA SÁNDOR:

HALLÓ, ITT RÁDIO- TRAGÉDIA

Igazán nem is tudom, hogy előmerjek-e állni evvel az egész históriával...

Ki is ismerte volna Gőz Armin magánhivatálnokot? Két érdekel Gőz kérék, hogy te egy pedáns, mondhatnám disztigvált férfin voltál? Kéltengések nélkül, józan, nyitott szemekkel néztél az életet, embereket, eseményeket, magadat.

És mégis... Istenem, milyen szép, diszkrét csikos ingeid voltak, az ingem alatt, azon a kis bilentyű monogrammal. Azt hiszem, a közelödben sohasem volt fölemás inggomb, sosem voltál a felemás fuszekliviseiök titkos szektájának tagja, te mindig nyugodtan, elegánsan, egy jólberendezett polgárélet tudatával rakhattad keresztbe lábaidat.

Sosem voltál úgy, hogy az utcán ne mertél volna rálépni égő cigarettavégre, sosem voltál úgy, hogy valahogy ne lettél volna.

Az órádat szürke szarvasbőr tokocsában viselted, melynek nyakába piros selyem zsinórcska volt bszuza. Pénztárcádban külön rekeszbe került a nikil és külön öt lejtől felfelé.

Ismerted a személyvonatok csatlakozását, ismerted a postatárlatát és fogalmad sem volt a váltótörvényről.

Soha nőt meg nem szöltöttél az utcán és ha a képeslapok oldalairól egy-egy hölgy nézett rád, meghajtottad magad úgy, amint illik: Gőz vagyok.

Vagy lehunyttad a szemed és gyorsan továbblapoztál — ha a képen látható hölgy véletlenül kezével eltakarta toalettijét, — mert te sosem voltál egy ugynevezett erotikus dísznő.

Zsebkéseden kis olló volt, füleidben vatta, kaucsuk fogpiszkálód volt kis tokocskában, naptár a mellényed bal felsőzsebében, melyben az elfutott napok piros ceruzával át voltak húzva. Öngyújtód volt Gőz, lebélyegzett öngyújtód akkor, mikor a monopolnál a bélyegzésre vitt öngyújtótulajdonosnak azt mondták: az elmegyógyintézet ott van kérem balra a negyedik utcában, az a nagy sárga épület.

Unikum voltál Gőz, beczzavamra unikum. Oh, hogy bámultalak!

És most itt lógsz a nyakamon. És sírsz. De nézd Gőz, egyáltalán mit akarsz? Hogy kijöjjünk az ügygel? Jó-jó, te ezt nem mondtad és nem is gondolsz magadra, te csak kopott, beesettzemű mementó akarsz lenni ebben a cirkuszban, mit fogalomzavar következtében általában és konokul életnek neveznek.

De nézd Gőz, nagy a konkurrencia. Rosszkor megyünk tönkre.

Hofer Cunokat lövöldöznek világsszép ladyk öthasábos szenzációkká. Miért nem lótt rád Gőz, vagy rám, akkor átélhettük volna egy ilyen dráma kellemes előkészületeit. Pechünk van.

A mi hangunk?

A közvélemény Kardosné utolsókat kalimpáló szivére nyomja rá fülét, hátha ki lehetne hallani onnan valamit a jövőre? Egy tippet. Egy jelt. Egy kellemes baritont, amit pont csak az illető hall. Valami csodát. Valami effélet: Menjen ön a Sziv-utca kettő alá, ott alkalmazni fogják havi kettőezerért...

S a te szétrongyolt tested, mely úgy néz ki, mintha egy tank gázolt volna keresztül rajta?

Akkor, mikor az emberek az ideit és a tavalyi missek közötti differenciákat nyálazzák ki?

Ugyan Gőz, ne légy csacsi.

S a te tragédiád?

Akkor, amikor nepek csuklanak az éhségtől a világ közvéleményének ajtaja előtt?

Ugyan Gőz, nem szégyelled magad?

Persze, ami engem illet, minden részvétem a tied. Mit érsz vele?

Csak ne bögj úgy, s a fejedet tedd egy kicsit lejjebb, mert a könnyeid mind befolynak a gallérom alá.

Hidd el Gőz, nem akartam hinni a szemeimnek, mikor ott a sarkon találkoztam veled. Te elakartál sírni mellettem, de én letartóztattalak ezzel: Jézus, te vagy az Gőz?

A körmeid piszkosak voltak és az ajkad remegett. Nem merted elővenni a zsebkendődöt és éhes voltál.

Csak állottál, ruhádon a hajléktalanok speciális gyűrődéseivel és még egyet legyintettél. Persze, te sosem voltál az ugynevezett szavak embere.

Csak legyintettél, de ebben benne volt minden.

Egy világ összes hibáival és egy rádió összes érneivel, vagy mondjuk így, előnyeivel.

Istenem, legutolsó találkozásunk alkalmával hogy beszéltél a rádióról?

Mert vettél egyet kuláns fizetési feltételek mellett.

Vettél egyet, mert szégyelled, hogy két hétben egy estét nem töltöttél otthon. Otthon, a feleséged mellett.

Mert azt még a rádió előtt vettél.

És ráfizettél mindakettőre. Csakhogy most már fordított sorrendben.

Előbb a rádióra.

Oh, emlékszem, hogy beszéltél róla. A rádióról. Enthuziozmussal és viccesen. Bámulattal és fölényvel.

Azt mondtad, a sült mellé Léner kvártettet szoktál fogyasztani és vacsora után a feketéd mellé a budapesti filharmónikusokat szervíroztattad magadnak.

Vagy a Scalat Milánóból.

Gyönyörű napok voltak; na, na, csak ne bögj! Ne kezd megint.

Persze, nincsen rádió rádióhallgató nélkül. Nálatok is volt. A barátod. Ne bögj, ne bögj!

Aztán egyszer, mikor váratlanul mentél haza, két műsorszám közt megláttad azt a jelenetet...

De mit is mérsz te haza váratlanul? Egyáltalán egy

Gőz Armin hogy mer váratlanul hazamenni? Miért nem hagyod azt kérék a Cunókra, a Szentgrothyakra, vagy legkevesebb: Marosiakra?

Egy „gőz” kérék, sosem lehet elég elővigyázatos. Látnod, ha előbb talán egy ajánlott levelet küldtél volna... De hagyjuk ezt.

Szemeid előtt vereskarikák ugráltak. Poff, botrány, válás, elcsaptak, s most itt lógsz a mellemen és csak sírsz, sírsz...

Mit síratsz? Az asszonyt? A rádiót? Vagy azt a rongyos detektoros életedet?

Mit lehet csinálni? Semmit.

En legfennebb adok egy tanácsot neked.

En lefektetlek ide szépen a fal mellé, melleden öszszeteszem a kezidet és... és halj meg Gőz.

Szépen, csendesen, szabályszerűen halj meg.

Vagy, ha érzel még aktivitást magadban és lángol benned a bosszu, légy kérék — rádiógynök.

A legujabb tiszazugi halálraitelt nő: — Lipka Pálné

Három másik asszonyt életfogytiglani fegyházra ítélték

Budapest, január 30.

Kardos Mihályná kivégzése után most már ugylátszik gyors egymásutánban akarják likvidálni a tiszazugi és nagyrévi arzénmérgezési rémregényt. A budapesti ítéltőábla ma újabb négy esetben hozott ítéletet, amelyek közül az egyik ismét halálos.

Az ítéltőábla életfogytiglani fegyházra ítélt

te Hojda Károlynét, aki a férjét, Köteles Istvánét, aki ugyancsak a férjét mérgezte meg és Sebestyén Bálintnét, aki az előbbi két gyilkossághoz segédkezett nyújtott.

Kötél általi halálra ítélt a tábla Lipka Pálnét,

aki férjét és gyermekét tette el láb alól. Az elítéltek a Kuriához felebbezték.

MANOILESCU MUNKÁBAN

Készül az ipari kényszer-szindikátusokról szóló törvény

Allítólag jön az olcsóság

Bukarest, január 30.

Manoilescu miniszter hónapok óta tárgyal az ipari érdekeltségekkel arról, hogy szállítsák le az iparcikkek árait, azonban a mint tudjuk, nem nagy eredménnyel, mert addig főleg csak ígéretek hangzottak arra nézve, hogy le fogják szállítani az árakat. Ami árredukció történt az utóbbi hónapok folyamán, az nem Manoilescu és nem a gyáriparosok érdeme, hanem egy kényszerfolyamat következménye. Áru van bőven, viszont a kereslet kicsi, tehát aki el akarja adni a portékáját, az lemegy az árakkal.

A gyárosokkal lefolytatott árredukciós tanácskozások során többféle terv merült fel az

ipari racionalizálás kérdésében, azonban a gyárosok meglehetősen huzódognak minden olyan megoldástól, amely a gyárak politikájába kormánybeavatkozást helyez kilátásba. Ennek ellenére, amint beavatotti helyről értesülünk, a kereskedelem és iparügyi minisztériumban

Manoilescu irányítása mellett törvényjavaslat készül az egyes iparágak kényszerszindikalizálásáról.

A javaslatról eddig mindössze annyi szivárgott ki, hogy a készülő törvény a már meglévő szindikátusokat és kartelleket erősen megrendszabályozza és hogy a törvény intenciója az, hogy az ipari cikkek olcsóbbodását kikényszerítse.

Ezután türelmetlenül várjuk a minden jót és olcsóságot ígérő törvényt

Meg kell menteni a bukaresti magyar színházat

Bukarest, január 30.

Alig egy hónappal ezelőtt alakult meg a bukaresti magyar színház és ez a rövid idő is elégséges volt arra, hogy a fővárosi magyarság számára nélkülözhetetlen kulturális központtá váljon. A súlyos viszonyokkal küzdő magyar színház megmentése érdekében a bukaresti magyar újságírók ma az alábbi felhívással fordulnak mindazon bukaresti magyarokhoz, kik szíviügyüknek tartják a bukaresti magyar színház megmentését:

A bukaresti magyar közönség régi óhaja teljesült a bukaresti állandó magyar színház megalakulásával. A színház december 24-ike óta megszaktítás nélkül működik és anyagi képességeihez viszonyítva, megfelelő előadásokat nyújt annak ellenére, hogy a színház helyisége, — különösen a színpad kicsinyisége — kellekek és öltözök hiánya leküzdhetetlen akadály a bukaresti magyar színházról elvárt színvonal elérésének.

Mint hogy a társulat — amelynek tagjai a legjobb erdélyi és magyarországi színpadokról kerültek ide — olyan összetételű, hogy megfelelő keretek között a felfokozott

igényeket is kielégítheti, eddigi teljesítményeit figyelembe véve és a jövő lehetőségeit szem előtt tartva, kétséget kizárólag rászolgált arra, hogy a közönség a színház ügyét magáévá tegye.

A színház további működhetése azonban kétségesé vált, mert jelenlegi helyiségében nem maradhat tovább. Arról pedig, hogy a társulat olyan helyiséghez juthasson, amely színházi előadások tartására alkalmas és ahol a magyar kultúra reprezentánsaként működhetnék; könnyű volna gondoskodni, ha a bukaresti magyarság vezető elemei színpártoló egyesületet létesítenének, amelynek aztán hivatása lenne, hogy a színház iránt már eddig is megnyilvánult széleskörű érdeklődést fokozza és erkölcsi erejével támogatja a színház működését.

Ez a gondolat vezeti a Népkisebbségi Újságírószervezet Bukaresti csoportját, amikor megalakítja a bukaresti magyar színpártoló egyesületet.

Az alakuló ülés szombaton délután hat órakor lesz a Magyar Színház helyiségében. — (Sala Amicitia). Az alakuló ülésre mindenkit szívesen látnak.

Sohase vakaródzék

Ne súlyosbítsa a bajt vakarózás által, hanem vásároljon még ma egy doboz Cadum-kenőcsöt a gyógyszerésznél. — Azonali megkönnyebbülést fog érezni és a gyógyulás rohamosan fog menni. A Cadum-kenőcs szuverén szer ekzéma, pattanások, sömör, rüh, kiütések, felfröcskölések, karcok, csalánkiütés, aranyerek, pörkök, fejsömör, rágások, sebek, stb. ellen.

Két halottja és sok sebesülte van az áldozati taxának

A vasuti műhelymunkások elkecsereedett demonstrációja

Bukareszt, január 30.

A lelketlenül, brutálisan és a teherbíróképességek figyelembevételével alkalmazzák az áldozati taxa-rendszer bevezetése meghozta az első virágot: a kioltott emberi vár rőzséit.

Tegnap az esti órákban az áldozati taxa bevezetése miatt elkecsereedett vasuti műhelymunkások tüntető felvonulást tartottak. A minden előkészítés nélkül, spontán indulatokból kialakult tüntetés olyan méreteket öltött, hogy előbb a rendőrségnek, majd a csendőrségnek is ki kellett vonulnia. Revolverlövés is dörögtek el, bár úgy a csendőrség, mint a rendőrség részéről hivatalosan is kijelentették, hogy löfgyvert egyáltalában nem használtak, csak a kauszukbotok csattogtak a munkások hátán.

A tény azonban az, hogy két munkás ma reggel lőtt sebébe belepusztult.

Az előzmények.

A vasuti műhelymunkások vezetői már a múlt pénteken gyűlést tartottak szakszervezeti helyiségükben az áldozati taxa ügyével kapcsolatban. Akkor elhatározták, hogy több küldöttséget nem küldenek egyik miniszterhez sem, memorandumokat sem szerkesztenek, hiszen nincs annak semmi értelme, a kormány meg a maga útján s ígéretével szurja ki a munkásság szemét. Határozatban mondták ki azt is, hogy február elsején nagy tiltakozó gyűlést tartanak s ugyanakkor utcai tüntetéssel is demonstrálni kívánják a munkásság jogos elkecsereedett.

Ettől a naptól kezdve szinte minden délután nagyobb tömegek látogatták a Grivita-uton levő szindikátusi helyiséget. Tegnap, csütörtökön, délután a megszokottnál is nagyobb tömeg gyűlt össze. És a tömeg egyre szaporodott, úgy annyira, hogy már komoly forgalmi akadályt jelentett a tömörülés. A szolgálatos rendőrszemek természetesen azonnal leadták a jelentést, de Marinescu rendőrprefektus nem tartott semmi komolyabb dologról, hiszen semmiféle tüntető felvonulásról nem tudott és a szociáldemokrata párt vezetői sem tudtak semmiről.

Marinescu tehát néhány rendőrtiszt kíséretében személyesen jelent meg a helyszínen. Civilben volt, a tömeg csak akkor ismert rá, amikor észrevette, hogy a rendőrtiszteknek parancsot osztogat a feloszlásra.

Néhány szitok hangzott el, majd kövek repültek a prefektus felé, aki a támadás elől gyorsan visszavonult.

Az a néhány kődobás azonban veszedelmes sodrást adott az eseményeknek. A munkásság hangulata izzóvá vált, a hír gyorsan röptült s csakhamar újabb tömegek özönlöttek az utcára.

A központi vasuti műhely 2000 munkása is felvonult.

Valahonnan táblák kerültek elő a következő felirásokkal:

„Nem fogadjuk el az áldozati taxákat!”
„Kenyeret kérünk!”

Megjelenik a rendőrség.

A minden előkészület nélkül, váratlanul összehaladt tömeg lassu hömpölygéssel és folytonos kiáltással megindult az utcán. Ekkorra azonban már Marinescu rendőrprefektus

is megtette az intézkedéseket. A szomszédos utcákat rendőrök lepték el, a tömeg két oldalán pedig háromszoros rendőrkordon fejlődött fel.

A rendőrtisztek előrementek a feloszlásra szólították fel a tömeget. A munkásság azonban nem is hallgatott a rendőrtisztekre. A hátulsók nyomták előre az élen haladókat, megállani nem lehetett. Az első sorok már összekeveredtek a rendőrkordonnal.

A verekezés elkecsereedetté vált.

A rendőrök használni kezdték a kauszukbotokat, a munkások ököllel és azokkal a lécdarabokkal verekedtek, amikre a táblákat szegték fel.

A kavargás átláthatóvá vált. A tömeg kezdte elnyomni a rendőrokat. Néhány lövés is elhangzott, az utca két oldalán kirakott üvegeit benyomta a nekiszoruló emberáradat.

Aztán megérkezett a csendőrség, szuronnal és rohamsisakosan.

A verekezés még tovább tartott néhány percig, de ez már menekülők törtétele volt.

A megrémült munkásság néhány perc alatt szétesett.

Marinescu rendőrprefektus a véres összeütközésről

Marinescu ezredes, a főváros rendőrprefektusa, többek között a következőket jelentette ki a véres vasutas-tüntetésről:

Fél hat óra tájban autóján éppen a Calea Grivitei-n haladt át s látva a hatalmas tömeget a vasuti munkások szakszervezetének a helyisége előtt, kiszállt és szószólásra szólította fel a tüntetőket. Ugy őt, mint a kíséretében levő inspektort lehurrogták, sőt sértgették is.

A rendőrprefektus szerint a munkások az előnyomuló rendőrséget és csendőrséget kerítés-lécekkel, csatorna-darabokkal és a környékbeli házakból kicipelt butordarabokkal fogadták és bántalmazták, visszavonulóban pedig lövéseket is adtak le. A tülekedésnek tulajdonítható, hogy mindkét oldalon több súlyos sebesült volt.

Amit az egyik munkás mond.

Ezzel szemben egy sebesült munkás hangzott az egyik tüntető szájából:

A brassói keleti szertartású görög egyház főkönyvelője több milliót sikkasztott és megszökött

Az ügyészség elrendelte országos körözését

Brassó, január hó 30.

Az itteni keleti szertartású görög egyház gondnokságánál már napokkal ezelőtt súlyos sikkasztásokra jöttek rá.

Anania főkönyvelő, az egyház jószágkormányzója, a szó szoros értelmében elherdálta az egyházközösség jelentékeny vagyonát: eladta az erdőbirtokokat és a templom értékesebb aranytárgyait és emellett nagy

Az utcán azonban két súlyos sebesült maradt: Craciun Mihai 28 éves vasuti asztalos és Schwartz Johan dévai származású szabó, aki valószínűleg véletlenül keveredett a tüntetők közé.

Craciunnak a bal mellét szakította fel a gölyő, eszméletlen állapotban volt. Lőtt seb volt a dévai szabón is. Mindkettőt beszállították a kórházba.

Craciun még az éjjel Schwartz a reggeli órákban szenvedett ki.

A munkásság közül számosan sérültek meg könnyebben és súlyosabban, ezeket azonban magukkal vitték a többiek, amikor a csendőrség megjelent.

A rendőrök közül tizenhárman sebesültek meg, de valamennyi sérülés könnyebb természetű.

Craciunt már felbontolták.

„Ha nincs halott, nincs eredmény!”

A szociáldemokrata pártklubban késő este értesültek az eseményekről. Az összeütközés híre valósággal konsternálta a pártvezetőket, hiszen semmit sem tudtak arról, hogy tüntetés készülne.

Izgatottan telefonáltak a rendőrségre, belügyminisztériumhoz s ahová csak lehetett, hogy valami megbízható hírt kapjanak. Mi-reccu képviselő ezt kérdezte:

— Van halott, vagy nincs halott? Mert ha nincs, akkor hiábavaló volt ez a felvonulás is, nem lesz semmi eredménye.

Akkor még nem volt halott, de Craciun már haldoklott a kórházban.

Reggelre aztán két halott is lett.

Vajon elég ez a kettő, hogy történjék valami?

tatja, hogy mintegy 7—8 ezren voltak s az áldozati takszát abcugolták, de nem volt szándékukban a centrum felé vonulni.

Ennek ellenére a karhatalom nekiesett és ültelgelni kezdte őket.

Nem volt kit felkérni az egyezkedésre, mert a hatóságok fejei nem a karhatalom előtt haladtak, mint máskor, hanem messze mögötte.

A munkások egy része a Nagypéntek-temetőbe menekült, ahová a rendőrök is követték őket s ott revolverlövéseket adtak le.

A hivatalos jelentés úgy állítja be a dolgot, hogy a tömeg kommunista agitátorok heccelésére a centrumba akart vonulni, amikor a rendőrkordon feltartóztatta. Az agitátorok köveket és fadarabokat hajigáltak a rendőrökre, sőt néhány revolver-lövést is leadtak. A tüntetőket ezután szétszórták, mintán közülük számosat őrizetbe vettek.

Mihalache belügyminiszter szigorú vizsgálatot ígér.

.....

összegeket sikkasztott.

A botrányos ügyet Ananiának sikerült egyideig lepleznie, tegnap azonban a gondnokság tagjainak a feljelentésre az ügyészség erőlyesen beavatkozott. Megállapítást nyert, hogy Anania többmilliót vagyont gazdálkodott el, most pedig, amikor látta, hogy felelnie kell tetteiért, eltűnt a városból.

Popovici főügyész ma távirati körözést adott ki ellene.

Az egyházközösség tagjai között nagy a felháborodás, mert azt hiszik, hogy Anania csak mások közrejátszásával követhette el a súlyos visszaéléseket.

— A horribilis gázarak miatt Dicsőszentmártonban a fatűzelésre kell áttérni. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: Dicsőszentmárton a gáz Mekkája, ahol régebben még a legutolsó cigányputriban is gázzal tüzeltek. Ma már a horribilis gázarak miatt a gáztűzelés is kezd luxus lenni. A város lakosságának egy része a gázt a lakásában már le is záratta és fatűzelésre tért át. Haladunk itt is visszafelé. A város lakossága most erőlyes akciót indított a gázáraknak a jelenlegi viszonyokhoz való leszállítása érdekében. Hogy milyen eredménnyel, az a jövő zenéje.

— Hunyadmegyei népszámlálási adatok. Déváról jelenti: A megyei statisztikai hivatal, a népszámlálási adatok alapján 331.940 vármegyei lakost vett számba. Dévának mint megyeszékhelynek 10.577, Petrozsénynek 15.862, Lupăruinak 15.964, Vulkányinak 11.188, Szászvárosnak 7250, Petrulának 5048, Kudzsának 4765, Vajdahunyadnak 4351, Brádának 4814, Piskinek 3975, Hátszegnek 3401 lakosa van, míg a megye összes többi helyiségében háromszáz aluli lélekszám lakik.

Telef. 518. **Modern Mozgó** BRASSÓ

Ma, pénteken szenzációs német beszélő-filmoperette:

Mesék a benzinkutról

(DIE DREI VON DER TANKSTELLE)

Főszerepben: Lillian Harwei, Willy Fritsch, Oskar Karlweis.

Következő műsor: **Filmszenzáció:**

Kétszer lakodalom Liane Haid és Szőke Szakállal

„WESTERN ELECTRIC” beszélőgép

Bécs után Bukarest

Gróf Károlyi Gyula magyar külügy-miniszter nyilatkozata a román—magyar kereskedelmi szerződés kilátásairól

Budapest, január 30.

Gróf Károlyi Gyula magyar külügyminiszter a külügyi bizottság ülésén, a magyar-osztrák szerződésről való kimerítő beszámoló után ismertette a bizottsággal a magyar-román kereskedelmi kapcsolatokat. Maga az a tény, hogy ez az ismertetés az Ausztriával kötött szerződés beszámolója után következett, különös súlyt és jelentőséget adott a külügyminiszter megnyilatkozásának. A magyar és osztrák közvélemény impozáns bécsi találkozására egyre inkább olyan európai jelentőségű eseménnyé fejlődik, amelynek jobb jövővel biztató hajnalsugarait őszinte örömmel kell üdvözlönnie minden európai államnak, ha még nem temette el a béke és megértés lehetőségének minden reményét.

Gróf Károlyi

A bécsi megegyezés csak az első lépése volt annak a jobb jövő felé törekvő akaratnak, amely a körülménybájt Magyarországból most nemcsak nyugatra, de délkeletre, délre s tálan északra is egyformán kisugárzik.

— Keleti szomszédunkkal, a Romániával való kereskedelempolitikai viszonyunkat, — mondotta Károlyi Gyula, — jelenleg még csak provizorikus jellegű egyezmény szabályozza. Ez az egyezmény a legnagyobb kedvezmény elvén nyugszik. Megvan a reményünk, hogy ez a provizorikus egyezmény hamarosan rendes kereskedelmi szerződéssel lesz helyettesíthető.

— A bécsi szerződésről való beszámolója során hangoztatta a külügyminiszter, hogy a két állam közös sorsa szinte magától értetődővé tette a legnagyobb mértékű közeledést. Az együttműködést nagyon megkönnyíti az is, hogy úgy az osztrák, mint a magyar politikának a német és az olasz barátság az egyik alappillére, valamint az a tény, hogy Ausztria és Magyarország közeledése egyetlen nagyhatalom érdekeivel sincs ellentétben. Eppen ezért nem érti a francia sajtó magatartását, hiszen minden olyan politika, amely Ausztria fennállását és függetlenségét hivatott biztosítani, csak örömmel üdvözlöhető francia részről is.

— Ausztriával olyan speciális érdekeink vannak — mondotta a miniszterelnök — a szoros együttműködés mérlege annyira fennáll, hogy ebben az esetben teljesen fölösleges mesterséges indítókákat keresni. A gazdasági megegyezés előmozdítása volt utam legfőbb célja. Ennek a megegyezésnek egyrészt biztosítania kell a magyar kiviteli részére az állandó piacot, másrészt lehetővé kell tennie, hogy Ausztria évről-évre csökkenő ipari kivitelt Magyarországra irányíthassa.

Brediceanu Caius bécsi román követ nyilatkozata

Azon a vacsorán, amit az osztrák kancellár Bethlen magyar miniszterelnök tiszteletére adott Bécsben, Brediceanu Caius, Románia bécsi követe is megjelent. Ebből az alkalomból beszélgetett el vele a Nemzeti Újság bécsi

szerkesztője, akinek Brediceanu Caius a következő nyilatkozatot adott:

— A gazdasági válság legfőbb oka a tultermelés, valamint az a tény, hogy az európai termelési módszer az amerikaival nem kelhet versenyre. Évekig voltam követ a délamerikai államokban, jól ismerem tehát az ottani viszonyokat, amelyek szinte kedvezőtlenebbek a mieinknél. Ez vigasztalásnak mindenestre nagyon kevés, annál is inkább, mert mi nehezebben tudjuk elviselni a krízist, mint az amerikaiak. Mi nemcsak az orosz konkurenciával állunk szemben, hanem az orosz dumpinggel is számolnunk kell, már csak azért is, mert a dumping nemcsak gazdasági, de elsősorban politikai kérdés is.

Közgazdaság és leányszöktetés

Romantikus szerelem, amelyet a cukorszindikátus lemondott elnöke finanszírozott

Az 50 éves újságíró és 17 éves előkelő leány históriája a vádтанács előtt

Bukarest, január hó 30.

A bukaresti törvényszék vádтанácsa ma tárgyalta Coccea, az ismert baloldali újságíró felebezési ügyét, akit néhány nappal ezelőtt leányszöktetésért elfogott a bukaresti rendőrség és azóta a vacaresti fegyházban őriznek.

A romantikus leányszöktetési ügy részletei a következők: Coccea a Facla volt főszerkesztője, a Calea Victoria-uton levő untomata-bűfőben megismerkedett Manolescu Strunga, ismert liberális vezér leányával.

A 17 éves fiatal leányt az 50 éves Coccea rövid néhány napi ismeretség után rá birta, hogy szökjön el a szülői háztól.

Coccea úgy tervezte, hogy a leánnyal együtt külföldre utazzon, azonban a bukaresti rendőrség a 17 éves leány részére nem adott ki utlevelet. Coccea ezen úgy segített, hogy

Manolescu Strunga kisasszony számára hamisított utlevelet szerzett és a tapasztalatlan leánykát nevelőnője kíséretében vonat-ra ültette.

Időközben a szülők észrevették leányuk eltűnését és a rendőrségre szaladtak. Megindult a nyomozás és így kiderült, hogy Coccea volt az, aki a leányszöktetést nyélbeütötte. Cocceát erre sikerült még Bukarestben letartóztatni. — Ugyanis a fiatal leány elindítása után a következő vonattal akart a leány után utazni. E közben azonban már rájöttek a leányszöktetésre és az idős szeladont lefogták.

A bolsevizmus mindig résen áll, az ugrásra mindig készen van, végcélját sohasem téveszti szem elől. Ez a legnagyobb ok arra, hogy az európai agrárállamok erélyesen és egyesült erővel fogjanak hozzá a gazdasági válság leküzdhető okainak megszüntetéséhez.

A Nemzeti Újság a nyilatkozattal kapcsolatban megjegyzi, hogy a magyar gazdasági körök is a legteljesebb mértékben azonosítják magukat a bécsi román követ nyilatkozásával. Magyarországon is még van a jószándék az összefogásra és semmiesetre sem rajta mult, ha a belgrádi, bukaresti és varsói agrárkonferenciák nem hozták meg a hozzájuk fűzött reményeket.

Magyarország is résztvesz a román mezőgazdasági kongresszuson.

A csütörtökön délután megtartott minisztertanácsos elhatározták, hogy a Romában tartandó márciusi nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson Magyarország is képviseltetni fogja magát. A kiküldendő magyar delegáció vezetői maga Károlyi Gyula gróf külügyminiszter és Mayer földművelésügyi miniszter lesznek. Magyarország biztonságát kíván tenni amellelt, hogy teljes erővel ki akarja venni részét a mezőgazdasági válság megoldását célzó munkálatakból.

Kihallgatása alkalmával egy pillanatig sem tagadta a vádat, Beismerte, hogy Manolescu Strunga leányával akart elutazni és mivel erre nem volt más mód, azért akarta a leányt hamis név alatt elvinni.

A fővárosi lapok természetesen, tekintettel az ismert szereplőkre, hosszú cikkekben foglalkoztak Coccea leányszöktetési ügyével és az első kérdés, ami tisztázásra került a fővárosi lapok hasábjain, az, hogy

honnan szerzett Coccea pénzt a költséges külföldi utazásra? Kiderült, hogy a leányszöktetés költségeit Zissu, a cukorszindikátus elnöke finanszírozta.

Nagyon valószínű, — írják a fővárosi lapok, — hogy Zissu, aki éppen most mondott le a cukorszindikátusban viselt állásáról,

nem csupán az eddigi cukorár politikája miatt volt kénytelen lemondani, hanem a Coccea-botrány is egyik főoka volt annak, hogy kénytelen volt feladni a cukordiktatóri méltóságát.

A mai vádтанácsai tárgyaláson Coccea száz-ezer lej garanciát ajánlott fel, hogy szabadlábra kerüljön, azonban

a bíróság az ajánlatát visszutasította és így Coccea a vacaresti fegyházban fogja bevárni, míg a bíróság elé kerül, kiskoru szöktetés és utlevélhamisítás bűnei miatt.

HARC A GYERMEKEKÉRT

Pürkereczen presszióval kényszerítik a magyar gyerekeket az állami iskolába

Brassó, január 30.

A Brassóval szomszédos Pürkerecen idáig az állami és a magyar evangélikus iskola az utolsó időkig a legjobb összhangban teljesítette kulturhivatását. A román gyermekek az állami iskolákban, a magyarországi gyermekek a magyar felekezeti iskolákban jártak.

A helyzet a múlt év őszén alaposan megváltozott. Az állami elemi iskolában felállították a magyar tagozatot. Csakhamar kintunt, hogy miért. Az iskola igazgatója, aki még szeptember 15-én is minden nehézség nélkül fogadta el a felekezeti iskolába való beiratásokat, ezentul nem akarta elfogadni ama szülők irásait, akik szeptember 10-én akarták oda beadni s hivatalból az állami iskolába írta be őket.

Nemsokára pedig a brassói tanfelügyelőség szigorú parancsot küldött az evangélikus iskola igazgatójának, hogy nyolc növendéket, akik négy-öt évvel ezelőtt állami iskolába jártak, de onnan kilépve, a saját felekezeti iskolájukat látogatták, azonnal emeljék ki az evangélikus iskolából és tegyék át az állami iskolába.

Az igazgató teljesítette a parancsot, bár ilyen intézkedésre a revizornak joga nincs, miután azok a gyermekek már rég felekezeti iskolába jártak s tanév

szerint pedagógiai okokból, de miniszteri rendelet szerint sem jogosult a növendékek áthelyezése egyik iskolából a másikba. Egyébként ami a legvalószínűbb: míg a felekezeti iskolából még tanév közben is kitéphetnek gyermekeket és átparancsolták az állami iskolába, megfordítva ez lehetetlen: az állami iskolából felekezeti iskolába átlépni sem évközben, sem év elején nem szabad, mintha a törvény nem is vonatkoznék egyformán valamennyi iskolára.

Dehát a revizor ur és a pürkerei állami iskola igazgatója érdemet szereztek s ez a fő, a tanszabadság, a lelkek harmóniája, az igazság és a törvényesség érvényesülése mellékes. Egy román lap rá is mutat az erőszakolt lélekfogdosás érdemére: agyabafóbe dicséri a pürkerei állami iskolai igazgatót, aki oly nagyszerűen csinálja a dolgát, hogy a magyar gyerekek tömegesen hagyják ott a saját felekezeti iskolájukat s szüleik deputációt akarnak menesztetni Bukarestbe, zárják be az 6 céltalan, mítsem érő felekezeti iskolájukat...

Igy akarják elhitetni, hogy nálunk dühöng a szabadság, s a kisebbségek több jogot élveznek, mint az erdélyi románok annak idején. Valamelyik magyar képviselő megkérdézhette — sok egyébvel együtt — mit szól a pürkerei tanszabadsághoz?

The Beauty Du Conty Sisters

elegáns, hangulatkelto, átváltozó, zenélő, éneklő revü és szkecs sztárok
február hó 1-től (vasárnap) a

Metropol Bárban

Brassó
Mélyen leszállított árak. — Belépődíj nincs. — Kezdet este 10 órakor.

"JOBBRA ÁT" A NAGY NÉMET SAJTÓBAN

A Mosse-vélemény-gyár: jobbra-kanyarodása

Irtá: Dienes László

Berlin, január 30.

Minden demokrácia sarkköve a sajtószabadság. A demokráciának csak akkor van értelme, ha mindenki szabadon megmondhatja és hirdetheti, amit gondol s amit akar. S a demokratikus államokban ez így is van — a papíron. A joga mindenkinek megvan véleménye hirdetéséhez, csak a lehetősége hiányzik hozzá. — Mert a mai komplikált társadalmi életben nem lehet egyszerűen kiállni az utcára s hirdetni tanainkat. Milliőkat megnyerni eszméinknek csak a sajtó útján lehet. Igaz, lapot kiadni is mindenkinek szabad. Azonban csak annak „lehet”, akinek a pénze is meg van hozzá. S ma sok, nagyon sok pénz kell hozzá. Itt a bibije a demokrácia sajtószabadságának s a következmény, hogy a sajtó kevés kivétellel teljesen a tőke kezében van.

Az újságírói függetlenség már régen naiv mese, melyben senki sem hisz, mert mindenki tudja, hogy a lapokban azt írják, ami a mögöttes álló tőkeérdekeltségnek tetszik. Csendes időkben, mikor sokáig nem történik semmi, ezt gyakran elfelejtjük. Ma azonban, amikor az üzleti érdek nem engedi meg a vállalatoknak, hogy sokáig kukoricázzanak, naponta vagyunk tanui eseteknek, melyekben a sajtó gondosan takargatott függősége kirívóan napvilágra kerül. Politikai irányok jönnek-mennek, megjelenik Hitler a láthatáron, s nagy lapok, melyek hosszú időn keresztül meggyőződéssel hirdették a demokráciát, egyszerre szükségét érzik, hogy „közlekedjenek” s a felkelő naphoz alkalmazkodjanak.

Olyan nagy világlapok is, mint a német újságírás disze, a *Berliner Tageblatt*. A példányszám megy vissza. Különösen Szászországban és Thüringenben s a *Rudolf Mosse-Haus* elhatározza, hogy átfesti magát kicsit nemzetibb színre. S ez nemcsak a *Berliner Tageblatt*ot jelenti, hanem egy egész csomó lapot még, melyek mind a Mosse tulajdonai: a „*Berliner Volkszeitung*”, a „*Berliner Morgen-Zeitung*”, az „*8 Uhr Abendblatt*”.

A *Berliner Tageblatt* kezdettől fogva — ma 59-ik évfolyamában van — a fináncióke, a nagykereskedelmi s a feldolgozó ipar lapja volt ennek az érdekei képviselője. E réteg érdekei megegyeztek a demokratikus haladás, a polgári köztársaság érdekeivel s a nagy világlap a nyugodt, előkelő haladást képviselte mindig, a megértést lefele, a kiegyenlítést, a gazdasági együttműködést. A legutóbbi választások alkalmával még talán erőteljesebben foglalt állást a szociáldemokrácia mellett, mint maga a „Vorwärts”.

S ma *Theodor Wolff*, a lap főszerkesztője, a kinek életfogytiglani szerződése van a zsebében, kiválik a szerkesztőségéből. S ki fogna maradni éppen úgy mindazok a munkatársak, akik a Lachmann-Mosse által parancsolt erős jobbfelé lengést nem akarták követni. A krízis a Mosse-Hausban megkezdődött már egy félévvel ezelőtt, amikor a lap példányszáma erősen csökkenni kezdett. S a liberális munkatársak elleni akció már ősszel megindult. A mikor a „*Volkszeitung*” főszerkesztőjét, Otto Nuschket s a helyettesét, Müller-Hett-et elbocsátották. S baloldali irányzatú munkatársak, mint pl. a jónévű Klötzel is átmentek Ullstein-hoz.

Legnehezebb azonban *Theodor Wolff* eltávolítása, akinek életfogytiglani szerződése van s aki a lap irányát, amíg ott van, megszabja. — De ugy látszik a jobbrakanyarodás olyan nagy áldozatot is megér, mint a Wolff kifizetése. Már utódját is emlegetik Paul Schoffer, vagy Günther Stein személyében.

Annál súlyosabb vesztesége a polgári haladásnak a *Berliner Tageblatt* kilátásban levő jobbrakanyarodása, mivel ugyanez megy végbe Németország másik legismertebb s legbecsületesebb lapjánál is, a *Frankfurter Zeitung*-nál. A lap részvénytöbbségét átvette az „*I. G. Farben*” (Németország s a világ legnagyobb kémiai trösztje) s a következmény, hogy megkezdődött a balradikális szerkesztőség kicserélése s a lap politikai kurzus-váltása. Néhány baloldali munkatársat már is eltoltak jelentéktelen pozíciókba s most úgy hirdik, hogy a lap legismertebb munkatársa, a *Handelsblatt* szerkesztője, Arthur Feiler, aki Amerikáról és Oroszországról írt könyveivel keltett világszerte felhívást, szintén kiválik a szerkesztőségből.

Ime a sajtó függetlenségének a haladás szempontjából néhány szomorú példája s egyben szimpotómája annak is, hogy merre felé mennek a dolgok Németországban.

Sortűzet adott a községtanácsra, aztán felgyújtotta a falut két spanyol földműves

Madrid, január 30.

Rémregénybe illő esemény színhelye volt a spanyol Palmagosi városka, ahol két paraszt összeveszett a földje miatt. A két emberen valószínűsítéses örvényes düh tört ki.

A község házán sortűzet adtak le az éppen gyűlésező tanácsra, majd behatoltak a polgármester házába és ott a polgármestert, feleségét, fiát és szolgáját megsebesítették.

Madgearu pénzt kér a bankoktól tavaszi vetőmagvakra, de a bankok nem adnak

O, meddig még, Uram?

Bukarest, január 30.

Madgearu miniszter tegnap magához kérte a bankok képviselőit és kifejtette előttük, hogy — miután a kormánynak még nem sikerült megteremteti azt a szervet, amely a gazdákat megfelelő hitelekkel elláthatja, a bankokra vár az a feladat, hogy tavaszi vetőmagvak beszerzésére olcsó kölcsönt adjanak a gazdáknak.

A bankok képviselői kijelentették, hogy az nem olyan egyszerű, ahogy azt a miniszter elképzei, mert

a bankok a jelenlegi hitelkereteket nem szélesíthetik ki és főleg nem adhatnak gazdakölcsönöket, amelyeknek visszafizetésére nem lehet olyan pontosan számítani, mint a kereskedelmi kihelyezéseknél.

Különben is, amíg a Kormány által tervezett

Végül végigjárták a községet és

a házakat felgyújtották.

Husz épület teljesen elhamvadt.

A dühöngő parasztokat nagynehezen sikerült ártalmatlanná tenni. A falu népe megakart őköt lincselni és csak az elősiető csendőröknek köszönhetően, hogy élve kerültek ki a községből. Mindkettőjüket beszállították a legközelebbi város fogházába.

Jelzáloghitelintézet át nem veszi a bankoktól azokat a jelzálogbiztosításokat, amelyek nagyon is nyomják a bankokat, addig újabb gazdakölcsönökre nincs pénz. Végül is abban állapodott meg az értekezlet, hogy egy bizottság memorandumba foglalja a bankárok végleges választát és azt közlik majd a földművelésügyi miniszterrel.

Ime ez lett a kormány által két év óta kilátásba helyezett és naponként megismételt parasztmentésből.

A mezőgazdák odajutottak, hogy nincs pénzük tavaszi vetőmagra,

a kormány pedig — hogy a beígért külföldi kölcsönökkel való szanaszál helyett, alázatosan a bankok elé kénytelen járulni, hogy segítsenek egy kis kölcsönrel a gazdákon.

Vajjon hova fog ez vezetni?

Báli program pogrommal egybekötve

Orhei megyében továbbra is szabadon működhetnek a vasgárdisták

Bukarest, január hó 30.

A Vasgárda vezetői ugyan vizsgálati fogásban ülnek, magának a terrorszervezetnek vidéki alakulatai azonban még ma is épp oly háborítatlanul fejtik a „hazafias” munkásságot mint a kormány nagy rendszámlása előtti időben. Az antiszemita és hazafias jelszavak alatt folytatott anarchiának tehát nincs vége, mert a vidéki hatóságok vagy a legteljesebb jóindulattal kezelik a Vasgárda nemzetmentő féltékenkedéseit, vagy pedig elgáncsolnak minden olyan törekvést, amely a rendet akarja biztosítani a hatóságilag támogatott felelőtlen elemek kilengéseivel szemben.

A Dimineata mai száma gyűjt össze egy kis csokrot azokból a rémségekből, amelyek a Vasgárda vezérkarának letartóztatása után történtek a besszarábiai Orhei megye területén.

Bizonyságául annak, hogy a kormány milyen alaposan teremtetette meg a rendet a terrorszervezetek körül.

Január utolsó napjaiban történtek az alábbiak Orhei megye Hartopol-Mare nevű községében. Usuioc tanító, a Vasgárda régi tagja és a vidéken nagy hírnevet szerzett antiszemita vezér, január 25-ikére bált rendezett, azzal a szándékkal, hogy

a mulatság programját antiszemita pogrommal fogja kibővíteni.

A zsidók tudomást szereztek Usuioc tanító terveiről és jelentést tette a csendőrpáncsnokságon, segítséget kértek. A csendőrpáncsnokság Dancila vármegyei prefektusnak adta tovább a jelentést és leszögezte, hogy a mennyiben a bált nem tiltják be, Hartopol-Mare község zsidó lakosságát nem vállal felelősséget. Dancila prefektus — jellemző! — a komoly jelentést elsüllyesztette s amikor a zsidó lakosság intervenciójára Florescu tartományi igazgató jelentést kért az ügyről, visszairt, hogy

a jelentés adatai ugyan szóról-szóra megfelelnek a valóságnak, azonban semmi ok sincs a bált betiltására s rendkívüli intézkedésekre.

Florescu igazgató azonban nem vette olyan félvállról az ügyet és a bált napjára erős csendőrkülönítményt küldött ki Hartopol-Maréba. A pogrom elmaradt.

Dancila prefektus különben nem csak ennél az alkalomnál bizonyította be, hogy a betiltott Vasgárda anarchisztikus kilengéseit az ő megyéje területén továbbra is nemcsak megtűrlik, hanem még hatóságilag támogatják is.

Január 24-én egész Orhei megyét megrázták csendőrséggel és katonai karhatalommal, hogy Lenin, Liebknecht és Luxemburg Róza halálának napján kommunista tüntetésekre ne kerüljön sor. Nos, a vasgárdisták a karhatalmi osztagok szemeláttára osztották ki az antiszemita jelvényeket.

A régi oroszországi pogromokra emlékeztető esemény játszódott le Kisenev közelében, Sebesti községben. Itt a Vasgárda tagjai zászlószentelést tartottak, s a „hazafias” ünnepség alkalmával a zsidókat ultimátumszerűen hívták fel arra, hogy távozzanak a faluból. A zsidók minden hatóságtól kértek segítséget és védelmet, a vármegyei prefektus azonban a beküldött jelentésekre nem is válaszolt. — A zászlószentelés napján tehát a zsidók kénytelenek voltak elmenekülni a községből, hogy a vasgárdisták pogromot ne rendezzenek a soraikban.

Astra (Apolló) Mozgó

Brassó

Pénteken és a következő napokon a hatalmas sikert aratott első BRIGITTE HELM hangos beszélő film

A forróvérű város

fut. A főszerepekben: Brigitte Helm, Jean Kiepura, Georg Alexander, Walter Janssen. — Ma magyar feliratok.

Jön!

A Jazzkirály

100% színes film.

Hogyan lett a piskii Finum Rózsiból a hamburgi Operaház művésznője

Ki az a Kalter Szabina, aki a berlini rádióban Bánk bán Gertrudis királynéját énekelte

Piski, január 30.

A magyar karrieri ma már nem mennek ritka-számba, alig mulik el nap, hogy ne hallanánk idegenbe szakadt magyar színészekről, filmezésről, zenészekről, festőkről, írókról, akik világhírré tettek azert, legtöbb esetben rövid idő alatt. Ezeknek a karriereknek legtöbbje rendszerint nélkülözi a regényességet, szinte „gyári uton” készülnek, abban a mechanikus galoppban, amelyet a mai élet diktál. Itt van például a legutóbbi, Dénes Oszkár, aki pesti komikus volt és akit Budapesten valamelyik német színgazgató véletlenül játszott hallott. Néhány hét múlva már berlini színpadon lépett fel és egy csapásra meghódította az ottani közönséget is. Egészen

Finum Rózsai kerestetik...

Piskin néhány évvel ezelőtt az ottani vasúti műhely gárdája műkedvelő előadására készült. A legerősebb, a leghíresebb magyar népszínművet, a Falurosszát tűzték műsorra és minden rendben is lett volna, ha a Finum Rózsai tüzzel pattant alakjára megfelelő szereplőt találtak volna. A rendezők kétségbeesetten szalagálták be a kisvárost, Finum Rózsának való akadt is volna nem egy, — csak hogy egyiknek sem volt hangja. Már pedig hang nélkül —

A rendező egy ízben megint elszontyolodva indult vissza „színesznőkereső”-utjáról társai közé, mikor az egyik kis utcában arra lett figyelmes, hogy valaki énekel. Egy nő. Megállt a nyitott ablak alatt és úgy hallgatta. Csodálatosan szép hang volt és most már csak az izgatta, hogy ki az, aki énekel, vajjon nem-e valami szerencsétlen csunya kis...

— Kik laknak itt? — kérdezősködött a rendező a szomszédoktól.

— A Kalter-család. Apa, anya és a lányuk...

— Az énekel?

— Az. Aludni se lehet tőle. Igaz, hogy olyan hangja van, hogy!...

A következő pillanatban a rendező már ott állt a Kalter-családnál. Megmondta, miről van szó és kérte a szülőket, hogy hívják elő a lányukat. Hogy is hívják?

— Szabina. De nem nagyon fog az ilyenre vállalkozni. Csak itt énekel az, nekünk...

Aztán előjött Kalter Szabina. Lehetett vagy tizenöt éves. Nagyon csinos, szép arcú, kedves, serdülő leánya. Komoly és mégis — aranyos kedélyű. A rendező elővette minden rábeszélő képességét — és végül is —

A vasúti műhely előadásán már Kalter Szabina játszott Finum Rózsát. Olyan sikere volt, hogy a piskii hegyek — pedig azok sok lelkesedést láttak — nem emlékeznek olyan ünneplésre, milyen a kis Kalter Szabinának kijutott akkor este.

Nagy, lázas, lelkes siker volt!

...De aztán ez is elmúlt. Az előadásnak vége volt, betemették a hónapok, az évek. A vidék minden ambíciót megesz. A vidék csak arra jó, hogy az ember ki-

EGY ÉLETEN KERESZTÜL BUTORAINK ÉLETTÁRSÁK. ME-LYEK OTTHONÁT BARÁTSÁGOSSÁ ÉS HANGULATOSSÁ VÁRÁZSOLJÁK. — BUTOROK, ME-LYEK A FINOM MŰVÉSZI IZLÉST ELÁRULJÁK ÉS LAKÁSÁNAK MEGADJÁK A MINDIG ÁHÍTOTT ARTISTICUS FORMÁT. HA A GARANTÁLT KIVITELT ÉS JUTÁNYOS ÁRAT IS NÉZI, UGYMINDEN VERSENYEN FELÜL ÁLL:

SZÉKELY és RÉTI

erdélyrészi BUTORGYÁR RT.

Királyi udvari szállító.

MAROSVÁSÁRHELY.

NAGYSZEBEN.

BRASSÓ, Kolostor-utca 33 szám.

Kedvező fizetési feltételek!

egyszerű módon csinált szerencsét Halmay Tibor is, aki huszártisztból lett színész és akit azóta már egy sereg nagyszerű filmen láthattunk játszani. Alpar Gitta utja is simán vezetett a berlini Staatsoperig, a Metropoltheater dirigens pulpitusa mellett pedig egyszerre ott termelt Ábrahám Pál, a „Viktoria” zenészerzője, aki ma Lehár és Kálmán Imre mellett a legjobbnévű operettkomponistája a világnak.

Most egy újabb dicsőséges pályafutásról számolhatunk be, amelynek kiinduló pontja Piski, érkezési állomása pedig a hamburgi Operaház, illetve a berlini Rádió stúdiója. Nem hiába, hogy Erdélyből indult el a kis Kalter Szabina, az ő pályája nem is olyan göpös, mint azoké, akik Pestről indultak, ez a karrier színes és romantikus, mint maga Erdély.

rugja maga alól — és a dobástól valahol nagy városban talpraessen. Egyszerre csak azon vették észre magukat a piskiek, hogy Kalter Szabina is eltűnt a városból. Sokan most emlékeznek rá, igaz, hogy mondta: — Bécsbe megyek a zenekonzervatóriumba, a hangomat akarom képeztetni... — De senki nem vette komolyan. Nem mintha nem kívánták volna neki. Dehát szegény leány volt, honnan lenne ennek tehetsége az ilyenhez... Nagyuri lányok tudják csak azt megtenni...

Elment, elfelejtették...

A vasúti műhely műkedvelőitől — a hamburgi Operáig

Kalter Szabina, a piskii „Falurossza” már akkor szépangy, ünnepezt Finum Rózsát, tehát beváltotta ígéretét. Az álom valóra vált. Mert, amint hozzáintézt a dövölzö leveleinkre a megilletődés örömhángján írott válaszában említi, tényleg elvégezte a bécsi konzervatóriumot, ahonnan egyenesen Hamburgba került az Operához, melynek mai napig tagja. Hogy milyen tehetséggel, azt mutatja az is, hogy a berlini stúdió Gertrudis királyné szerepének elnevelésére őt hívta át Hamburgból Berlinbe.

A levelet, — melyhez autogrammos fényképet is

A piskii leány hangja meg-szóla a berlini rádióból

Most december vége felé, talán tizenkilencedikén, néhányan, piskiek, köztük az akkori Falurossza-előadás rendezője, — a rádió előtt ülünk. Lapozgattuk a heti műsort, hogy milyen állomást is igazítsunk be, amugy szórakozottan babrálgattunk a taszkerekekkel...

— Te, — mondja az egyikünk — nézd csak, a Bánk bán operát játszik Berlinben!

— A Bánk bán? ... — nézzük — és már forgattuk is a csavart a berlini hullámhosszra. — Kik énekelik?

Mindannyian izgatottan vártuk, hogy Erkel zenéje felhallatszik a német főváros stúdiójából, tudtuk, hogy ennek a nagyszerű magyar operának ez az első külföldi előadása. De ünnepi meglepetésünkre egyszerre szinte könnyekig fokozta a Falurossza rendezőjének feltűrési kiáltása:

— Fiúk! ... nézzétek csak... mi áll itt... Jól látom?... gyorsan azt a forgókondenzátort... be van már igazítva?!

— Mi az? Mi történt? — és egyszerre mindannyian az izgatott emberre néztünk.

— Tudjátok, ki énekel Gertrudist? ... Kalter Szabina! ... A mi Kalter Szabinánk! A mi Finum Rózsánk! ...

Minden fej egyszerre odanyomult a nyomtatott műsorra. Az állt ott:

BANK BÀN

Erkel Ferenc magyar zenészerző operája

Vezényli Széll György,

a prágai Német Opera karnagya

és a sok német név között kicsilllogott a szemünk elé a mi kis piskii primadonnánk neve:

Gertrudis királyné... KALTER SZABINA, a hamburgi Opera tagja.

A tölcser kicsi volt. Ha még tízszer akkora lett volna, akkor is kicsinek találjuk, úgy ittuk a hangját a piskii Finum Rózsának, aki eltűnt közülünk, hogy erre az estére Gertrudis királynéknak legyen... Berlinben...

Szerestély Béla

Az albániai Goriczán községben

Ujabb részletek a föld-rengés pusztításairól 500 ház omlott össze

Tirana, január 30.

Az albániai katasztrófális földrengésről csak most érkeztek meg az első pontosabb jelentések, amelyekből megállapítható, hogy a föld-lökések különösen az ország keleti részén okoztak rendkívüli károkat.

A katasztrófa középpontjában Goriczán városka került, amelynek nem maradt épen egyetlen emeletes háza sem. Az eddigi megállapítás szerint egyedül ebben a városkában 500 lakó-

ház omlott össze, de megsemmisültek az összes középületek és kulturépületek is. Össze-omlott a régi román templom is, valamint a római katolikus leánynevelőintézet, a városi muzeum és a villamos központ épülete.

Emberáldozatról csak négyről tudnak, a romok alatt azonban még számos áldozat holttestét keresik. Tiranából két repülőgépet indítottak utnak kötszerekkel, mert a sebesültek száma feltűnően sok.

A nyomor veszteség listája nagyobb, mint a háborúé volt

Egy lelkész halálos rohama

szülei sírjától a robogó vonat kerekei alá

Budapest, január 30.

A Középeurópára egyre inkább ránehezedő társadalmi nyomor Magyarországon is megdöbbentő tragédiákat termel. Nyíregyházáról érkezik az alábbi megrendítő jelentés, amely szinte keresztmetszetben mutatja meg a súlyos válságba jutott magyarországi középosztály szinte leirhatatlanul szomorú helyzetét.

Polyán József református lelkész 1925-ben érkezett haza Amerikából, ahol mint teológiájának kiváló növendéke tanulmányuton volt. Abban a reményben jött haza, hogy elsőrangú képesítésével hamarosan állást nyerhet s élhet hivatásának úgy, ahogyan a távol idegenben elfervezte. Reményeiben azonban keservesen csalódott.

Egészen mostanáig várt állásra, 1925 óta, de hiába.

Mindent megpróbált, minden munkát elvállalt, hogy a pusztán életét fenttarthassa arra az időre, amikor reményei valóra válhatnak. Az utóbbi két évben azonban már alkalmi munkához is ritkán jutott. Teljesen legyengült és lerongyolódott, mert még a napi ételmét sem tudta megkeresni.

Az elmúlt héten Kisyárdára utazott, ahol

nővére néhány évvel ezelőtt még türehető viszonyok között élt. Arra számított, hogy Kisvárdán talán, rokonai összeköttetése révén, kaphat valami munkát. Időközben azonban nővérét is súlyosan megviselte a gazdasági nyomorúság, támogatásban tehát nem részesíthette. Polyán József megszállott a szállodában s napokon keresztül járta a munkakeresés kálváriáját. De rokonai se tudtak segíteni rajta, szülőföldje se ölelte magához. Tegnap elhatározta, hogy más vidéken próbál szerencsét. De nem utazhatott el, mert nem tudta kifizetni a szállodáját. Ujra felkereste a nővérét, de annak se volt annyi pénze, hogy a számlát kiegyenlíthette volna.

Polyán József most már nem állásért, hanem néhány pengőnyi kölcsönért szalagált egész délelőtt. A szerencse azonban ezúttal is cserben hagyta. Délután aztán elhagyta minden reménye.

Kiment a temetőbe és sokáig buzgón imádkozott szülei sírján. Amikor aztán hallotta a Tusá-kisvárdai személyvonat közeledő zúgását, átugrott a temető kerítésén és a sínekre feküdt.

Nagyon megkínzott testét szétszaggatták a vonat kerekei.

ARZÉN

Írta: MIKES IMRE

a világmárka!
Egészsége érdekében óvakodjék szilány utánzatoktól!

Az Arzén első nagyszabású regényemnek a címe. Közlését néhány nap múlva kezdi meg a Brassói Lapok.

Régente szokás volt, hogy írók és poéták szépszavú előljáró beszédekét szerkesztették gróf urak és egyéb Mecénások címére, akik től alázatos hangon jóakaratu kegyet esdekeltek a nyomtatott betű számára. Ma varinak még ugyan grófok, de annál kevésbé akadnak Mecénások. Az írónak egyetlen barátja lehet csak, akit megkérhet, megtisztelhet, akihez szívből jövő instanciát intézhet: az emberi közösség.

Amint — ez az én felfogásom — az író feladata sem lehet többé honunk szebbellküi hölgyeinek dícsérete, vagy jobbzebbü urfiaink hősköltevényben való megörökítése. — A problémák, feladatok kiszélesedtek: az író többé nem hitvány igric, hanem kifejezője annak, amit fájdalomnak és örömmnek, követelésnek és kívánságnak, jognak és jogtalanságnak, gyűlöletnek, lelkesedésnek, hitnek nevez a Nép.

Az élmélygő kőbözpengetés ideje — ismétlem, az én felfogásom — a múlté. Ma megmérhetetlen fájdalomnak szántják a világot. Akinnek az írás lehetősége adatott, az mutassa meg a sebeket és jelölje meg a gyógyulást.

Legyen prédikátor és gyóntató.

Próféta és orvos.

Nyílt lelkiismeret és tetemrehívás.

Az írást érezze a legnagyobb gyönyörnek és a legszentebb mártíriumnak.

Olvadjon eggyé minden bajában, bánatában, bűjében, óhajában, követelésében azzal, aki művének életet ad és táplálékot nyújt: a közösséggel.

—Az igazi író a Nép küldöttje. Az igazi írás a Nép lelke.

★

Ez a vezérlő eszme, mely az Arzén megírásánál irányított.

A regény eseményköre, mint azt már a cím is elárulja, a tisztazugi tömeggyilkosság tragédiáit foglalja magában. Kétségtelenül érdekfeszítő anyag, mely már csak a bünteték tömegszerűsége miatt is egyedülálló a kriminalisztikában.

Azonban bennem a csudálatos, szomorú milió, a még csudálatosabb és még szomorubb szereplők egyéni drámája, a fantasztikus emberi tévelygések, elsodort emberkéek katasztrófái csupán az újságíró ragadták meg. Az események érdekessége, vagy változatossága — mondhatnám — a riportert izgatta. A riportert, aki ott áll a nagybeteg ágyánál és cetrúzával a kezében figyeli a halódót: most sápad el az arca... most török meg a szeme... most utolsót sóhaj... hamar a nyomdába, ki-szedni, kinyomni, rendkívüli kiadás!

Az író azonban csak külső kelléknek, váznak használta föl a szívszorító, rettenetes mesét, amint a színpadon a díszlet és minden, amit a szem lát, csak külsőség, amit viszont a szereplők mondanak, ami a szavak és kifejezések mögött rejlik, az a lényeg. Az író az Arzén-ben is felhasználta minden külső effektust, ami csak rendelkezésére állott: beosztotta a színpadot, csoportosította a díszleteket, ragyogó fényben uszik a rivalda.

A sugarak vakító, kábító áradata mögött azonban a lényeg: azok az okok, melyek a keserű társadalmi drámát előidézték és azok az utak, melyeken a megbicsaklott falu felgyenesedett gerinccel, új erővel, új lelkesedéssel, új hittel haladhat tovább a következő állomás felé (messziről már látszik is a neve): Magasabbrendű Ember!

★

A Falu rendkívüli szociális katasztrófája tükröződik vissza az Arzén-ben.

A Falu. De nem a Magyar Falu.

Mert ezt a regényt éppen úgy meg lehetett volna írni a franciaországi Saint-Etienne-de-Mont-Lac községről, mint Nagyrévről. A két helyen egyszerre zajlott le külsőségekben teljesen hasonló mérgezési bűnpár. Ott Louise Verneuil-nek hívták a bábát, itt Fazekas Zsuzsannának. Ott francia földbe temették a halottakat. Itt magyarba.

Hogy az Arzén mégis Nagyrévről szól, annak oka csak az, hogy az író a magyar földet érez örök és bonthatatlan közösséget. Ebbe a földbe akar belevágni, ha kell és itt akarja egyengetni a rögtöt, amennyire tudja. Ennek a földnek a bűja az Arzén, kinja az ő

kinja, öröme az ő öröme. Ezzel a földdel van egyedül sorsközössége, ez a föld a szülője, akit nem választ, hanem a legkifürkészhetlenebb akarat jelöl ki számára: az Anyaföld.

Saint-Etienne regénye nem kevésbé érdekes. Az író fel tudta volna dolgozni.

De a lelkét sose ragadta volna el a gall tragédia.

★

Sokan talán azt várják, hogy az író hideg, rideg, pattogó, kegyetlen ítéletet fog mondani az Arzén elítélvegyedett némberei felett. A gyilkos asszonyok felett, akik megölték gyermekeiket és férjeiket, szülőiket és testvéreiket.

A materiális ítélet a bíróság dolga.

Ez pedig elvégezte munkáját. A szolnoki fogház udvarán ott áll a bitó. Még nem kapott eleget enni, éhesen tátogatja száját újabb áldozatokra.

—Az íróknak nincs köze a lelketlen paragrafusokhoz.

Néhány nappal ezelőtt Tóth Tihamér doktor apát, Magyarországnak talán legjobb egyházi szónoka beszédet tartott arról, hogy mi nagyobb, az Isten igazságossága-e vagy irgalma?

— Egyik sem! — mondotta — Mert benne mind a kettő végtelen. De nekünk embereknek mégis úgy tetszik, mintha az irgalma nagyobb lenne.

Van hatalmuk és van merészségük...

A zsilvölgyi bányatársulatok

már megtették az előkészületeket a 15 százalékos munkabér redukcióra

Déva, január 30.

Röviddel ezelőtt közöltük, hogy a zsilvölgyi munkabérkonfliktus ügyében a Bukarestben lefolytatott tárgyalások eredménytelenek voltak. Hatleganu munkaügyi miniszter a tárgyaló felekkel nem tudott békés megegyezést létrehozni, miéltis az ügyet a kormány gazdasági bizottsága elé utalta döntés végett.

Tudvalevőleg arról van szó, hogy a bányatársaságok 15 százalékkal le akarják szállítani a munkások bérét, annak ellenére, hogy kollektív szerződés biztosítja a bányászok részére a mai munkabérek.

A miniszter szerint, eredményt azért nem tudott elérni, mert a vasútnak azon elhatározása fogja végeredményében a kérdést eldönteni, hogy mennyi szemet hajlandó átvenni a zsilvölgyi termelésből.

Mithogy a bányatársulatok e kérdést illetőleg mindenkinél jobban vannak informálva, így tudják azt, hogy a vasút e hóban is több száz vagonnal csökkentette szénrendelését, erre való tekintettel tisztában van azzal, hogy aligha fogja a CFR nagy készleteit és teljes termelési produkcióját átvenni, miéltis a számve-

vőségeknek titokban és bizalmasan kiadták a rendeletet

január 1-től kezdve tizenöt százalékos redukcióval számítottan kell a fizetési bérjegyzékeket elkészíteni.

A társulatnak e kiszivárgott rendelkezése, nagy levertséget idézett elő a munkások sorai-ban. Látják abból, hogy a társulat kormány-nál és mindenkinél hatalmasabb, még a vitás kérdés eldöntése előtt van bátorsága ahhoz, hogy elhatározását és akaratát keresztül is vigye. — Bázisa ennek a Zsilvölgyében összpontosított fegyveres hatalom, a szuronyerdő és az emlékeztetés 1929, augusztus 6. napjának precedense.

A munkásság körében leirhatatlan nagy elkeseredés uralkodik 1928. május 6-ika óta, a — gyulafehérvári nemzetgyűlés — ahova annakidején hatezer embert gyalogszerrel indított utnak a Zsilvölgyéből a nemzetipárti demonstrációra.

Ugy látszik Gyulafehérvár az a nagy temető, ahol kisebbségi és munkásjogokat egyaránt elföldeltek.

Készül a második balkáni konferencia

Athén, január 30.

Megállapodás szerint pénteken ül össze Szalonikiben az a bizottság, amelynek a tavasz folyamán Konstantinápolyban tartandó második balkáni konferenciát kell előkészítenie.

A bizottság mindenekelőtt újra átvizsgálja azokat a határozatokat, amiket az Athénben tartott első konferencián hoztak, aztán megszabja a hivatalos programot, amelynek középpontjában a balkáni Locarno kérdése áll. A görög lapok kommentárjai szerint Konstantinápolyban föltétlenül sor kerül a kisebbségi kérdés kimerítő tárgyalására is, hiszen enélkül el sem lehet képzelni a balkáni Locarnót. A bulgár delegátusok már a múlt évben erősen feszegették ezt a kényes ügyet, Jugoszlávia azonban mindent elkövetett, hogy a kisebbségi probléma érdemleges tárgyalására sor ne kerülhessen.

Athénben a jugoszláv törekvést részben siker koronázta, Konstantinápolyban azonban a szerb

delegátusoknak is szembe kell nézniük a problémával, hiszen ez az ügy már az első konferencián is a szétbomlás veszedelmét hordozta magával.

Salgó Gyula

bárhumorista és közkedvelt zenekara
Február hó 1-től (vasárnap) a

Metropol Bárban
Brassó

Feltűnően olcsó kávéházi árak.

Belépődíj nincs.

Február 1

B. L. 7

EGY RIPORTER NAPLÓJÁBÓL

Írja: MARAI SANDOR.

Páris, január hó.

A város mozog.

Ugy mozog, mint egy test, szinte fiziológiai törvények parancsára fejlődik, romlik, változik. Egy mérnökkel beszéltem, aki „ingenieur civil” a most „urbanizmust” hallgat a francia egyetemen. Az urbanizmus titkainak is tanszéke van. A városról úgy beszél, mint egy testről, mint egy orvos a páciensről. Ezt mondta:

Páris száz éve, vagy még hosszabb ideje először, most érkezett el megint a fejlődés egy olyan fázisához, mikor explodálnia kell, méreteit a régi keretek között nem bírja el tovább. „A város mozog” — ez a tétel. Város mindig országot, vagy vizűt keresztezésénél csomósodhat csak össze. Klasszikus példa erre Nantes, ahol a folyónak csak egyetlen átkelési pontja volt, mely fölött hidat lehetett építeni. E hid torkolatánál épült fel a régi rablóvár, s e vár köré sűrűsödött össze a mostani város. Páris legősibb pontja a Cité, Róma felé ez volt a legkellemesebb átkelési pont a Szajná. Itt, ezen a kis szigeten született meg Páris.

A város centruma állandóan vándorol. IV. Henry alatt a mai Bastille volt a centrum, a Bourbonok alatt a Tuillériák, Napoleon s III. Napoleon alatt a boulevard. Az autó korszaka egyetlen mechanikus lökessel áttelepítette a boulevardok felől a város centrumát a Champs Élysées-re, Neuilly felé. Ma ez a centrum, — az egész élet erre felé tolong, a kereskedelem, szórakozás ide menekül át a „halott” boulevardokról. Az autó s a gépjárművek közelhözta a városhoz azokat a negyedeket, ahol még van hely, terjeszkedési lehetőség, s alig husz év alatt kiépült az új centrum, az Arc de Triomphe körül.

A jövő Párisának centruma pedig künn lesz, valahol Le Bourget felé, ahol az új repülőterek terület el. Nagy sereg ember spekulál már ma a repülőteret övező telkekkel, ahol tíz, husz év múlva paloták, áruházak, hotelek emelkednek majd, mert a forgalom előbb-utóbb mentesül a szárazföldi közlekedéstől s áthelyezkedik a levegőbe. Az új Páris, a centrum, ott lesz, ahol a nagy repülőterek. Ahogy a Szajna teljesen elvesztette jelentőségét a vasút közvetítésében, s nem érdemes már a vízi utat használni, úgy vesztik el a pályaudvarok körül a hotelek, üzletek értelmüket.

Nincs nagyobb probléma, mint ezt a várost továbbépíteni, ahol minden ház egy-egy stílus egyenes folytatása, s minden második kapubejárat műemlék. Másképp, mint forradalmi könyörtelenséggel, nem is lehet. A város nehezen lélegzik, nem bírja zsúfoltságát. Le Corbusier, könnyed mozdulattal, egyszerű megoldást ajánlott: le kell bontani a város felét, s az ő felhőkarcoló szisztemája szerint újraépíteni.

Ami mégis, a terv minden egyszerűsége dacára, megfontolást kíván.

★

De a modern város titkai között akadnak olyanok is, melyeket semmiféle urbanista pszichológiával nem lehet megfelfedezni. Ilyen például bizonyos utcák bizonyos részeinek keresettség, vagy elhanyagoltsága. A várost állandóan figyelik, tanulmányozzák, statisztikákat és megfigyeléseket dolgoznak fel, minden mozgulatát számon tartják. Például:

Az avenue l'Opéra baloldala (az operától indulva el) rossz. Egyetlen sarka jó csak, ahol Barclay helyezte el üzletét. A nagyboulevard üzleti szempontból teljesen reménytelen, de a boulevardot övező szűk kis mellékutak már kielégítőek. Az autó a nagyvárosi ember idegességét a végletekig fokozta, s ma már tudják, hogy a széles utcák üzleti célokra sokkal kevésbé alkalmasak, mint a keskenyek. Az emberek megmondják magukat, mielőtt átkelnek egy avenue. A keskeny sátoron átszaladnak egyik járdáról a másikra.

Páris legnagyobb borkereskedője, Nicolas, rendkívül érdekes megfigyelések alapján helyezte el a városban fiókjait. Kinyitott valamelyik szélesebb utca egyik sarkán egy fiókot s várt. Egy idő múlva ugyanannak az utcának másik oldalán, szemközti tulajdon fiókjával, kinyitott egy másik Nicolas-üzletet. Sokáig nem értették, mit csinál, miért konkurál saját magával? De bizonyosodott, hogy neki van igazsága: akik az egyik oldalon vásárolták a bort, azok soha, tévedésből sem kelték át az uttesten s nem vásárolták a párhuzamos Nicolas-fiókban. A nagyvárosi ember idegessége olyan természetű, hogy inkább elmegy a lakása közelében az uttest egyik oldalán husz-harminc házzal arrébb is, például cigarettáért, de nem mészik át az uttesten a túlra elhelyezett, sokkal közelebbi trafikba. Ki van próbálva.

Titkok: két hasonló karakterű üzlet egymás mellett, talán husz lépés távolságon. Mindkettő cipőkereskedés, egyforma árut árulnak, azonos minőségben és árban. Az egyik jó üzleteket csinál, a másik gyöngébbet. Egyforma méretű reklámmal dolgoznak, egy időben nyitnak és csuknak. Néhány év múlva az egyik tönkremegy, a másik felvirul. (Gyakrabban fordul elő, mint hinni lehetne: pontos statisztikák készülnek erről is.) A rejtélyt nem lehet megfejteni. Valószínűleg az egyéniség átlátásával kell számolni ilyen esetekben, mely titokzatos módon hat a vásárlóra. Ezek a metropolis rejtélyei.

Ha egy nagyvárosban ma valaki ki akar nyitni egy üzletet, irodát, vállalkozást, szakképzettség, összehasonlítások, tőke és hitel egyáltalán nem adják

még ki a kellékeket. A modern kereskedő, ha új vállalkozásba kezd, előbb végtelenül gondos tanácskozással folytat mérnökével, az urbanista mérnökkel, aki statisztikus, pszichológus, s nem utolsósorban analitikus is. Valamikor nagy divat volt például a „saroküzlet”. Ma tudják már, hogy nagyvárosban a saroküzlet nem ér semmit, az emberek kerülnek minden átjáró-pontot, ösztönszerűleg, nem állanak meg ott, odébblesznek. A modern ember bujik, rejtőzik az utcán. Védi magát, fáradt, fedelet keres. Szeret feltűnés nélkül benyitni az üzletbe. A forgóját utálja, de semmiesetre sem megy be gyakrabban olyan helyiségbe, ahol az ajtó nem csukódik automatikusan. A modern vállalkozónak mindezzel számolni kell. Az új élet tele van ilyen tömegidegességekkel, melyeket az üzleti spekuláció most kezd csak komolyan elemezni.

★

S mind emögött van még egy másik probléma: az egyéniség válságának problémája. Bizonyítani lehet, hogy a metropolis tempója a legféltlenebb egyéniséget is kollektív bárányá szelidíti, mihelyst kilép lakásából az utcára.

Odahaza, szobám magányában s magánéletemben lehetek féltelen individualista, aki ég és föld ellen lázad: de ha én ma, 1931-ben, valamelyik európai, vagy amerikai nagyvárosban veszem a kalapom s lemegyek az utcára, nem vagyok többé ugyanaz az ember, aki öt perccel előbb voltam.

A parancsok, amelyeknek engedelmességek, kivülről nézve banálisak: nem szívesen hiszünk el, hogy olyan semmiség, mint közlekedési rendeletek, a jegyváltás módja egy villamoson, belépés egy idegen helyiségbe, járástechnika az utcán, mely és győztes hatással lehetnek belső, finnyás, legszemélyesebb életünkre, gondolkozásunkra, szociális ösztönünkre, sőt erkölcsi életünk fejlődésére. A metropolis nem tűri az egyéniség önkényét.

Karakterünk észrevétlenül alakul át, civilizálódunk, legalább is azokra az órákra, vagy percekre, melyeket az utcán s tömegben töltünk: de ezeknek az óráknak és perceknek fegyelmét elvisszük magunkkal magánéletünkbe, a négy fal közé is.

A processzus alig észrevehető. Igazi nagyvárosban például csaknem ismeretlen jelenség már az aszfaltbetyár. Elképzelhetetlen, hogy egy utcán, ahol senki nem sétál — a metropolis embere nem ismeri ezt a szórakozást, mert számára az utca csatatér, ahol egész existenciájával harcol s egyébre nem is ér rá, minden ösztöne azt parancsolja, hogy mentől előbb átessen a kínos időtartamon, melyet az utcán kell eltöltenie — elképzelhetetlen, hogy a közlekedésnek a keserves pillanataiban akárki is kedve, ideje s mersze legyen utcai tolokodásra. Az ember örül, hogy él... még ha nem is tud arról az érzésről közelebbit. Az igazi nagyvárosban megszűnik az utcán minden nemi vonzás, a szép ruha nem tűnik fel, a szexuális izgalom feloldódik a kollektív izgalomban, mely mindenkit elfog, aki a világáros csatatérének lövészárkaiba kimerészkedik.

Párisban naponta negyven ember hal meg közlekedési baleset következtében. Az utcán, — Berlinben, Londonban, Newyorkban aránszerűen ugyanennyi, vagy még több. Ebbe a naponta esedékes veszteséglétszába valamennyien bele vagyunk kalkulálva, akik a városban élünk. Az élet felelősségérzetét a metropolis elnyeli. Ha ebéd után elbucszunk kedveseinktől, hogy a hivatalba siessünk, idegeink legalján ez a bucsu egy árnyalattal komolyabb, mint képzeljük: a halál elé megyünk, negyvennek közülünk el kell esni. A személy nem számít. A baleset csak két sor reggeli a lapokban, olyasmí, mint a Höfer, mely közönyösen jelenti, hogy „a helyzet változatlan”.

Egymásban a tömeg alkotórészeit tiszteljük, atomokat, mert egészen közönyös, hogy a keménykalapos ember, akivel együtt furakodunk be a földalatti villamos kocsjába délen, magánéletében jó mérnök-e: a fontos az, hogy civilizált atom, aki tudja a dolgát, sorbaáll a pénztár előtt, gyorsan váltja meg a jegyét, nem akadályozza az utána jövőket, s a kocsiában nem lép a szomszédja lábára. A kollektív ember udvarlansága, hogy nem lehet észrevenni őt. Ez az, amit az egyéniség soha nem tud utánacsínálni.

Még mindig azt hisszük: te meg én. A metropolis kezd megtanítani rá, hogy nincs más, csak „mi”.

Orion
Radio

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén, idegzsák, stb. ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos felzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható: gyógyszerüzletekben és drogériákban. Sz. 17171

Miniaturók

DENIS DIDEROT (1713—1784)

francia filozófus író, nagy könyvtárát II. Katalin orosz cárnőnek eladta. A cárnő felkérte akkor Diderot-t, hogy élete végéig legyen a könyvtárosa és ezért élete végéig kétezer frank fizetést állapított meg. A filozófus részére. Midőn Diderot fizetéséből másfél év elmultával még egy fillért sem látott, a következő levelet írta a cárnőnek:

„Tizenhét hónap óta vagyok Felsőged szolgálatában, de fizetést még nem kaptam. Tapasztalva azt, hogy mily rossz érzés ez az állapot és nem akarom, hogy Felsőgednek ebben része legyen, megparancsoltam, hogy Felsőged fizetését ötven esztendőre előre fizessék ki.”

★

ALEXIS PIRON (1689—1773)

francia költő megkérte egy ifjú költő, hogy felolvasa. Előtte színművét s mondjon róla kritikát. Piron beleegyezett, az ifjú költő pedig olvasni kezdte drámáját. Piron csendben hallgatta, de minden plágizált versnél, melyre ráismert, megemelte házispikáját. Miután ezt többször megismételte, az ifjú költő megkérdezte, hogy mit jelentenek ezek a köszöntések? — Sohasem szoktam elmulasztani, — felelte Piron — hogy ismerőseim előtt, ha találkozom velük, a kalapomat meg ne emeljem.

★

JOSEPH-LOUIS LAGRANGE (1736—1813)

francia matematikus, midőn megházasodott, feleségül vette egy fiatal rokonát. D'Alembert francia filozófus, ki levelezésben állt a Torinóban élő Lagrangezal, ezen házasságról csak kerülő uton, jóval később értesült Berlinből. D'Alembert nagyon csodálkozott, hogy kártára és barátja házasságáról sohasem tett említést leveleiben, tehát tréfásan ezt írta neki:

„Megtudtam, hogy ön megtette azt, amit mi, filozófusok „veszélyes ugrás”-nak nevezünk. Egy nagy matematikusnak kötelessége mindenféleképp saját boldogságát kiszámítani. Cseppet sem kétkedem abban, hogy a számítás megtétele után találta, mint megoldást, a házasságot.”

Ezen levélre Lagrange így válaszolt: „Nem tudom, hogy jól vagy rosszul számoltam-e, hanem inkább azt hiszem, hogy nem számoltam pontosan. Különben, talán úgy tettem volna, mint Leibniz, aki házasságára sohasem tudtam magát elhatározni. Most bevallom őszintén, hogy sohasem kedvettem a házasságot, de a körülmények indítottak arra, hogy egy rokonom engem gondozásába vegyen. Ez az egész, amit a házasságnál tekintettem. Hogy erről nem értesítettelek, ez azért volt, mert az egész így oly hitványnak tűnt fel előttem, hogy nem akartam fáradságot venni, hogy róla beszéljek.”

★

ANDRÉ HERCULE DE FLEURY (1653—1743)

bíborosnád, XV. Lajos francia király miniszterének, egy napon megjelent Charles de Saint-Pierre abbé és egy különös munkáját, a „Projet de paix perpétuelle”-t (Az örök béke terve) nyújtotta át a miniszternek. A bíboros, ki az emberi indulatoknak és politikának alapos ismerője volt, elolvasta az abbé munkáját. Midőn Saint-Pierre újból jelentkezett a miniszternél, Fleury így szólt hozzá: — Nagyon csodálkozom, hogy a legnyomatékosabb bevezető-cikkelyt kihagyta írásából.

— Hogy-hogy? — Elfelejtett egy sereg misszionáriust küldeni minden fejedelemséghez, akik jeles tervét azoknak szívébe beoltanák.

★

V. GYÖRGY

angol király az elmult nyáron néhány hetet töltött egy kis faluban, melynek közelében annakidején Cromwell egyik csatáját vívta.

Egy napon a falun kívül sétálgatott, midőn találkozott a falu kovácsával, akivel barátságosan szóba elegedett.

— Hallja csak, derék ember, — szólt a király — azt mondják, hogy itt a környéken egy nagy csata volt.

— Az igaz, felség, — hebegte a kovács, aki felismerte a királyt. — Itt mentem ököre a falu asztalával, de nem tételeztem volna fel, hogy ez felséged tudomására fog jutni.

★

FRANCOIS PAYOT DE LIGNIERES (1628—1704)

francia költőhöz egy napon így szólt egy költőtársának Michel de Marolles abbé:

— Az én verseim nagyon kevésbe kerültek neked. — Az én verseim annyira kerültek önnek, amennyit énnek, — felelte Lignieres.

★

Megmentik a székelykereszturi uni- tárius főgimnáziumot

Székelyudvarhely, január 30.

Amlóta az unitárius egyház főtanácsa úgy döntött, hogy a nyomasztó viszonyok kényszerítő hatása alatt a székelykereszturi kollégium felső tagozatát leépíti, csak háromosztályos aligimnáziumot hagy meg belőle. Udvarhely és a többi székely vármegyék magyar lakosságában rendkívül erősen alakul ki az a meggyőződés, hogy nem szabad feladni ezt a nagyjelentőségű kisebbségi kulturintézményt. Amikor az unitárius egyház főtanácsa a lesújtó határozatát meghozta, azt is kimondotta, hogy amennyiben a székelykereszturi kollégium vezetősége a szükséges anyagi eszközöket elő tudja teremteni a maga erejéből, a leépítés fájdalmas műveletét nem hajtja végre.

A főtanács határozatának ez a része és a Székelyföldön kialakult lelkes hangulat ad reményt arra, hogy az egyházi alapok további megterhelése nélkül, a Székelyföld áldozatkészségéből továbbra is fenntartható legyen a székelykereszturi unitárius kollégium.

Az első komoly és megiszívalandó kezdeményezés már meg is történt a székelykereszturi kollégium megmentése érdekében. A székelyudvarhelyi, székelykereszturi és a felsőfőhéri unitárius egyházi körök vezetőiből január 27-én Székelyudvarhelyen értekezletre gyűltek össze azzal a céllal, hogy a kereszturi kollégium fenntartásához szükséges összegek előteremtésének módjait meghatározzák. Az értekezlet dr. Elek Domokost választotta meg elnökre, alelnököknek pedig Katona Ferencet, báró Dániel Lajost, Balázs Andrást, dr. Máté Istvánt, Utó Bélát és dr. Bedő Ferencet jelölte ki.

Az értekezlet a kollégium fenntartására vonatkozó adatok után egyhangú lelkesedéssel mondotta ki, hogy vállalja a szükséges és még hiányzó összegek előteremtését s egyben megállapította azt a kulcsot is, amelyet az áldozatok kiszabásánál figyelembe kell majd venni. Az értekezlet azt is megállapította, hogy a szükséges összeget össze lehet hozni a súlyos gazdasági viszonyok ellenére is, úgy hogy helyre nem hozható történelmi hiba volna a székelykereszturi kollégium felső tagozatát a pillanatban veszni hagyni. Április elsejéig kell a szükséges összeget készpénzben, vagy érvényesíthető kötelezvényekben összehozni.

A nagyfontosságú megbeszélés után az értekezlet résztvevői a mezőgazdasági kamara alakuló közgyűlésére megjelent delegátusokkal társasbédre gyűltek össze a Szabó-féle vendéglőben, ahol Sz. Szakács Péter kamarai elnök könnyekig megható beszédében hívta fel a jelenlévőket a kollégium megmentésére és a megindított mozgalom támogatására.

A külföld humora

Színházi viszonyok

— Hogyan sikerült a vidéki turnéja, direktor ur?
— Gyalázatosan. Ha tragédiát adtunk, egyszerűen nevetséges volt a bevétel; ha pedig vígjátékot, akkor egyszerűen tragikus. (Tit-Bite)

Házasságközvetítőnél

— Hallja, hiszen az az ember, akit maga férjül ajánl nekem, egészen csámpás.
— Oh, dehogya is, kérem. Csak éppen a cipője sarká van félretaposva. (Bystander)

Szemrehányás

— Rossz vagy, Paikó! Megmondom a papának!
— Ilyenek vagytok ti, asszonyok. Sohase tudtok titkot tartani. (Dimanche Illustré)

Fürdőszobában

— Micsoda láma az, gyerekek? Mit csináltak ott a kádban?
— Hajótörést játszottunk és Bandi nem akar elmenni. (Hummel)

Az ur a háznál

— No, én aztán pontoságra szoktattam a feleségemet. Amikor tizenkettőt üt az óra: az ebéd már az asztalon is van.

— És ha maga véletlenül nincs otthon tizenkettőre?

— Akkor nem kapok ebédet. (Herold)

Önismeret

— Ha most száz pengőt találna a kabátja zsebében, mi volna az első gondolata?
— Az hogy idegen kabátot találtam fölvenni. (Pages Gales)

Praktikusan

— Hát az a fiatalember a kölcsönkönyvtárban megcsókolt? És ez már többször is előfordult?
— Hogyne mama. Hiszen beiratkoztam előfizetőnek. (Karikaturen)

Sürgős

— Ne talj úgy, Fricike. Egyél lassan és Medelmessen.

— De mama, én mindig olyan hamar jóllakok, hogy muszáj vagyok sietni, ha azt akarom, hogy megtegyen a gyomrom. (Nebelspalter)

Nem jobb

— Igazán sajnálom, Mari, hogy itt hagy bentünket. De hát ha jobb helyre megy...

— Oh, dehogya is, nagysága kérem! Férjhez megyek... (Hummel)

Női logika

— És igazán tudnál szeretni őszintén és érdeklődően?

— Miért ne, ha az érdekem úgy kívánja. (Le Rire)

Órásnál

— Tudna nekem olyan ébresztőórát ajánlani, amelyik a szobalányt felkeltse és mégse verje fel az egész házat?

— Olyan óra nincs, jó uram. De olyant tudnék ajánlani, amelyik az egész házat felveri anélkül, hogy a szobalányt felébresztené. (Humour)

RIPORT

A világháború ismeretlen Katonájáról

Irtá: KELEN GYORGY

— A legokosabb persze az volna, ha most azon gondolkoznánk, milyen módon távozhatték lágból, ahol már nem sok keresnivalóm, vagy helyesebben nem sok kereseti lehetőségem van. Törtetni előre, szétvetett könyökkel, emberek testén keresztül, tele ambícióval, előre keresztül a tömegen, amelynek nincs más istene csak a Pénz? Marhaság. Vagy hogy a kor merkantil stílusában fejezzem ki magam: per abszoluto nem fizeti ki magát. A jelenlegi vagyonom pontosan 14 lej és 1 csehkorona. Ezzel az összeggel éppen olyan kevésbé tudom, mi tévő legyek, mintha jelen pillanatban angol fontban lennék milliomos. Legfeljebb a holnapi ebéd jelentene kisebb problémát.

— Amikor orvostanhallgató voltam, még a világháború előtt, egy alkalommal láttam egy három hónapos hullát. Öngyilkos lehetett szegény, mert vaamelyik folyóból halászták ki. Nem lehetett felismerni, már nem is volt emberformája, csak egy zöldessárga rothadásnak indult kocsonya, amely elviselhetetlen büzt áraszt maga körül. Nem kell szentimentálisnak lenni ahhoz, hogy az embert a földig rántsa le a feleszmélés. Ime: ide jut el a Teremtés koronája, az Ember, a Homo Sapiens.

— Egy gramm morfium, és az egész nagy probléma meg lenne oldva: lenni vagy nem lenni.

— Látja kérem a kávéház már teljesen kiürült és a pincérek kezdenek lerámolni, miközben én itt magának Hamletet játszom modern milióban egy pohár dupla szilvórium mellett.

★

— Ha álmos, akkor ne zavartassa magát, menjen csak nyugodtan haza lefeküdni. Én még maradok, mert most benne vagyok a dumába és ilyenkor muszáj valakinek mindent elmondani. Ha elmegy, akkor odaadom az utolsó filéremet is valamelyik pincérnek, hogy végighallgasson. Nekem igazán mindegy, kinek mesélem el, mert ugyem szeretem ha közbeszólnak. Az zavar. Csak egy helyen jólesik, ha értelmesen bólint valaki, de ez sem fontos... Szóval marad? Köszönöm.

— Harmadéves orvostanhallgató voltam és szigorlatozni kellett volna, amikor kitört a világháború. Becsületszavamra mondom, a legjobb időben tört ki. Egy betűt se tudtam hisztológiából és egészen biztos elbuktam volna. De nem buktam el, mert bevonultam. Két hónap alatt hadnagy lettem: parancsoltam embereknek, én voltam az élet és halál ura. Rólam irtak vezércikket az újságok, nekem szavazták meg a hadikölcsönöket, utánam hullattak könyveket a legszebb lányok és rólam énekeltek kuplékat a pesti kabarékban.

— Nézd csak megjött a hadnagy ur, hadnagy ur...

— A mellem nem volt elég széles ahhoz, hogy kirakjam az összes kitüntetéseimet. A legutolsót, a kisaranyat, amit Isonzónál kaptam, tegnap atom el egy fogtechnikusnak, aki sokkal hasznosabb célra használja majd fel.

— Minek építsem a dolgot, hős voltam. — Kaptam három srapszélilánkot a lábamba, egy könnyebb fejlövet, tudósucshurutot, na meg egy kis idegsokkot, mert az már ezzel jár. — Ezerkilencszáztizennyolcban aztán mindenki azt mondta, vége az egész cirkusznak, mindenki menjen szépen haza. Én felutaztam Pestre és beiratkoztam újból az egyetemre. A lakásomon mindent úgy találtam, ahogy hagytam. A fiókban ott volt a boncköpenyeg, a lbonckés és a könyveim. Legfelül a hisztológia, de csak az első oldal volt benne kijegyezve. Minden úgy volt, mint a háború előtt. Csak éppen a háziasszonyom fia, aki egy bankban volt gyakornok, maradt kint valahol Gorlitznél. Biztosan bedobták valamelyik tömegsírba és belőle sem maradt egyéb, mint egy darab összeszáradt zöldessárga kocsonya, mint a többiekből.

— Elővettem a hisztológiát és két nap és két éjjel ültem az íróasztalomnál. Próbáltam tanulni... nem ent. Etlén-szomjan ültem a könyv mellett, ököllel ütöttem a fejemet, tehetetlenül dühömben. Hiába. Képtelen voltam egyetlen egy mondatot apercipiálni.

— Zavaromban valamit hebegtem, hogy professzor ur, ne tessék haragudni, de én hiányoztam a mult óráról, nem jöhettem el, mert én a mult órára a fronton voltam és az Isonzónál vígyáztam Ausztria-Magyarországra. — Tetszik tudni világháború volt és én ott voltam elfoglalva. Kérem szépen, tanár ur ez nem kifogás. Ha nem tetszik elhinni, én hozhatok bizonyítványt a hadvezetőségtől.

— Kiröhögtek.

— Elkeseredetten indultam haza a lakásomra és megpróbáltam még egyszer tanulni. Elővettem a régi könyveimet, az anatómiát. Lapozgatni kezdtem, de nem emlékeztem vissza semmire. Egyetlen mondatot, egyetlen szót képtelen voltam visszaidézni. Közben beestele nagy tágas ablak nyílt az udvar felé. Ha onnan belőnek, menthetetlenül végem van. Sehol semmi biztos fedezék.

— Csurgott rólam a hideg verejték, amikor hirtelen magamra vettem a felöltőmet és nekiindultam az éjszakának. Éjjel két óra lehetett, amikor az Oktogonra értem. Mindenütt néma csend, csak az egyik kávéházban ödöngött néhány éjszakai alak. Előttém egy kicsur kísért egy kétes kinézésű hölgyet, amikor fent a magasban valami sístergést hallottam. Azután egy pukkanás és én rögtön tisztában voltam az egésszel.

— Srapnel — kiátottam magamon kívül — és a Kovács kávéház előtt a földre hasaltam.

— Az előttem haladó kicsur és hölgy csodálkozva néztek hátra.

— Dekkoljon maga marha — ordítottam — mert úgy magára treffelek, hogy kávékanállal sem lehet majd összeszedni.

— A nő erre elkezdett sikítani, mert nem tudta, hogy mit akarok és rendőrért kiáltott... Azután jöttek a mentők.

— Én próbáltam megmagyarázni, hogy igazam van, mert a legnagyobb örület, ha az ember kitartja mellét céltáblának. Ez nem hősiesség és a szabály az, hogy ilyenkor dekkolni kell.

★

De minden hiábavaló volt beszállítottak.

— Több mint három hétig tartott, ameddig a szanatóriumban meg tudtam magyarázni a főorvosnak, hogy nekem van igazam. Akkor aztán kiengedtek. A kezelőorvos azt tanácsolta, hogy igyekezzek elfelejteni az egész háborút. Vegyem úgy, mintha nem történt volna. Jó vicc... hehehe, mintha meg sem történt volna. A frontot, a szuronyrohamokat, a gépfegyverek kattogását, amely beidegződött az agysejtembe, a fejlövet és az idegsokkot egyszerűen tekintsem meg nem történtnek... Még ma is, pedig már elmúlt vagy tizenkét esztendő, még ma is csak nappal vagyok idehaza. Éjjel kint bolyongok a vérről áztatott harcterekben. Volhi- niában vagyok, meg Limanovnál... és a Piávé-nál és Monte Grappán. Negyvenfokos lázál-momban keresztülszenvedem a világtörténel-met. Én vergődöm keresztül Hannibállal az Alpokon, én védem a Karthágót a rómaiak ellen, Antalkidással én őrzöm a hegyszorosot és én vagyok az idők összes háboruinak Ismeretlen Katonája.

— Arról, hogy tanulmányaimat folytassam, arról végleg lemondtam. Az idegszálaim még mindig pattanásig feszültek a gránátok légnyomásától. A pénzem fogytán volt, amikor megtudtam, hogy a tisztak akik leszerelnek valami leszerelési illetményt kapnak. Erre én is leszereltem. Háromszor. Egyszer Pesten, egyszer Szegeden és egyszer Balasagyarmaton, mert ott volt a káder. Az anyagiak kérdése ezzel momentán meg lett oldva, de mégis valami foglalkozás után kellett nézni. Én a harcászaton kívül tulajdonképpen semmihez nem értettem, hát gondoltam belépek a vörös hadseregbe. Akkor megbukott a komün. Le merném fogadni, hogy azért bukott meg, mert én beléptem hozzájuk.

★

— Azután hazaszöktem Erdélybe. Temesvárra mentem, ahol mindenki jól ismert. Megboldogult édesapám révén voltak összeköttetéseim és minthogy egy keveset tudtam zongorázni, beprotezsáltak tappörnek egy nagyon elegáns klubba, ahova főleg bankigazgatók jártak. Egy ideig jól ment sorom. De egyszer egy alkoholpárás hajnalban egy arogáns hankjingli hozzámjött és nótát rendelt. Azt mondta: huzd el...

— ...Kirúgtak. Még aznap megmondták, hogy szedjem össze a sátorfámat.

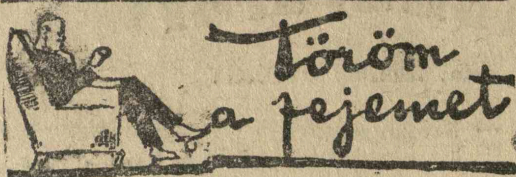
— Aradon, már egy bárban játszottam. Konjuktura volt és csak úgy ömlött a pénz. Egy este, amikor tele volt a lokál, megint egészen tisztán hallottam a borzalmas süvitést. A srapel ott süvitett a fejem felett. Éppen csak annyi időm maradt, hogy a zongora alá dekkoljak. Utána sturmot vezényeltem.

— A közönség meg volt rémülve. Az egész hangulat el volt rontva és a tulajdonos a hajlépté mérgében. Másnap felmondott.

★

— Gyula, hozzon még egy pohár dupla ezilvóriumot,

HIREK

Lehet, hogy humorom téli,
De az ember viccnek véli,
Hogy a nagy Berkovitz Ély
Az életét gonddal ély.

Zissu és a cukorkartell
Viszonya nem soká tart el,
Mert a honi ipar beteg
„Cukorbaja” van rengeteg.

Irt már Iorga nagyon sokról
Most a kisebbségi blokkról,
A cikk ellen fel kell lépni
S mint a „blokk”-ot el kell tépni.

Az villant agyamon most át,
„Megágyták” a pesti póstát.
Hentes volt ki elkövette,
Csupa megszokásból tette.

Inconnus

— Márai Sándor nevével találkozunk ismét az olvasó lapunk hasábjain. Márai, aki rövid megszakítással hosszú időn keresztül volt elkkirója lapunknak, ismét munkatársaink közé lépett. A kitűnő író és ragyogóan elmés publicista hosszabb külföldi utra ment és benyomásairól eredeti, kizárólag a mi számunkra írt cikkeiben fog beszámolni.

— Időjelentés. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre enyhe, egyes helyeken, főképpen nyugaton, csapadékos idő várható.

— Öngyújtó-razzia Lugoson. Tudósítónk jelenti: A lugosi pénzügyigazgatóságnak úgy látszik nagyon a szívére fekszik a Svéd-Gyufatröszt érdeke, mert a maga módján igyekszik hasznossá tenni magát. A napokban egészen váratlanul és főleg saját iniciatívájából öngyújtót elkönfiskáltatott. A pénzügyigazgatóság nem elégedett meg azzal, hogy az öngyújtót elkönfiskáltatott. A pénzügyigazgatóság azonban nem elégedett meg azzal, hogy az öngyújtókat elkönfiskáltatta, hanem aszerint, hogy kinek milyen a vagyoni helyzete, 1000—10.000 lejig terjedő pénzbírságot vetett ki. Az öngyújtótulajdonosok között igen sok volt a munkás, aki nem tudja a drága gyufát megfizetni és ezért saját maga által készített öngyújtót használt.

— Súlyos következményeknek teszik ki magukat azok a köztisztviselők, akik elmennek a betiltott tisztviselői-kongresszusra. Megirtuk tegnap, hogy a kormány betiltotta a köztisztviselők szövetsége által vasárnapra Bukarestbe összehívott újabb kongresszust. Ezzel kapcsolatban dr. Suciu Aron brassói megyei prefektus rendeletet adott ki, amelyben külön és nyomatékosan is figyelmezteti a megye köztisztviselőit, hogy ne tegyenek eleget a szövetség egybehívásának, mert a betiltott kongresszuson való esetleges részvételükkel a legsúlyosabb következményeknek teszik ki magukat. A kormány megtörli intézkedéseket fogantatott mindazon tisztviselők ellen, akik kollégáikat izgatják a parlament által megszavazott törvények ellen.

— A temesvári házbérleszállítási akció. Tudósítónk jelenti: Megirtuk, hogy Temesváron is mozgalom indult a ház- és üzletbérek leszállítása érdekében. A temesvári háztulajdonosok ma értekezletet tartottak, amelyen kimondták, hogy kollektíve nem szállítják le az üzletbéreket, azonban ott ahol egyénileg indokoltnak mutatkozik a leszállítás, a bérlővel történő közös megegyezéssel csökkenteni fogják a béreket. A háztulajdonosok határozata a kereskedők körében visszatetszést keltett, mert a kereskedők 25—30 százalékos általános redukciót kértek a háztulajdonosoktól.

— Műkedvelők, valamint műkedvelő előadások rendezői és előkészítői figyelmébe ajánljuk, mai számunk 17. oldalán megjelent hirdetésünket. (Népszínművek, vígjátékok, egyfelvonásosok és ifjúsági és gyermekszíndarabok.)

— Akiknek a szívük működése rendetlen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székelést, ha naponta reggel éhgyomorral megisznak egy kis pohár természetes „Ferenc József” kecskerüvizet. Szívszakorvosok megállapították, hogy a Ferenc József viz szívelzsírosodásnál és billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. A Ferenc József kecskerüviz gyógyszerárakban, drogériákban és úszervizekben kapható.

— Bányalégrobbanás — 50 halott bányász. Londonból jelentik: Távirati jelentés szerint Whitthavenben, az ottani szénbányákban súlyos kimenetű bányalégrobbanás történt, amely két tárnát teljesen eltemetett. Az eltemetett bányákban 45—50 munkás tartózkodott a robbanás pillanatában. Sorsukról semmi hír nincs. A bányai igazgatóság a telep összes munkásait a mentési munkálatokhoz rendelte, eddig azonban semmi eredmény sincs. A szakértők attól tartanak, hogy az eltemetett tárnákban egyetlen ember sem maradhatott életben.

— Szmokingba öltözött, aztán agyonlőtte feleségét és önmagát. Berlinből jelentik: Megdöbbentő családi tragédia játszódott le a kis Recklinghausen városban. A helység egyik ismert polgára, Lenz Henrik, már hosszabb idő óta rossz viszonyban élt feleségével és napirenden voltak közöttük az összeszólalkozások. Tegnap ismét összevesztek és ekkor, a vita hevében, a férj revolvert kapott fel és feleségére lőtt. Az asszonyban még volt annyi erő, hogy az utcára szaladjon és segítségért kiáltson, rövid pár perc múlva azonban holtan összeesett. A szomszédok erre beharagtak a lakásba, ahol a pamflagon állott szívvél találták Lenzt, aki időközben öngyilkosságot követett el. Lenz, úgy látszik, készült a leszámolásra, mert szmokingba öltözött és szinte ünnepélyes kerek között hajtotta végre borzalmas tetteit.

— Ez azután az esküvő! Debrecenből jelentik: Dus lakodalmi vacsora színhelye volt a közeli Derecske község, ahol Bőrszék Sándor községi főbíró tartotta esküvőjét Porkoláb András gazdálkodó leányával, Zsuzsannával. A lakomán ezerfőnyi vendégsereg vett részt, amely egy ökröt, három disznót, kétszáz nyulat, ötszáz tyukot és háromezer liter bort fogyasztott el. A lakodalmi vacsora tizennégy óra hosszat tartott.

Ha hashajtóra van szüksége, vegyen be este 2 szem piciny Artin dragéet. Reggelre enyhe, biztos széke lesz.

SCHAFER

a korcsolyázás világ bajnoka.

Szilágyosomlyón még az adózási szándékot is megadóztatják

Szilágyosomlyó, január hó 30

Felháborító visszaélésről kapunk hírt Mánin volt miniszterelnök megyéjéből, a Szilágyosomlyóból.

A tasnádi adóhivatalban — úgy látszik — kevésnek tartják azt a torturát, amelyet az adóbevallás már magában véve is jelent s a zsebvágásnak egy újabb válfaját találták ki. Az adóbevallási ívek árán kívül az adóhivatal még külön husz lej illetéket szed mindenkitől, aki odamegy bevallási lapért. Ez az újabb taksa persze teljesen törvénytelen s nagy zúgolódást vált ki a közönség körében, hiszen egyértelmű azzal, hogy most már az adóbevallás-tétel keserves kötelezettségét is megilletékezik.

Ezennel tudomására hozzuk ezt a hallatlan visszaélést Popovici pénzügyminiszter urnak s kérdezzük, hogy már ahhoz is fizetni kell előbb, hogy az ember adót fizethessen?

— Egy magyar munkás elkészítette a világ legnagyobb bibliáját. Newyorkból jelentik: Egy Winnipegbe kivándorolt magyar munkás, Vajnai Lajos, elkészítette a világ legnagyobb bibliáját. Hét éven át dolgozott a könyvön, amelynek szélessége kinyitva harmadtól méter, magassága egy méter tizenhat centiméter, súlya ötszáznegyven kiló és terjedelme tízezer oldal. A hatalmas biblia díszes kaligrafiával van írva.

BERTHELOT TÁBORNOK

Bukarest, január 30.

A bukaresti lapok oldalakat szentelnek az elhunyt Berthelot tábornok emlékének. Berthelot tábornokot maga Joffre marsall küldte Romániába rövid idővel Bukarestnek a német csapatok által történt elfoglalása előtt. A francia tábornok, megérkezése után, azonnal összeült Presan tábornokkal, a román vezérkar akkori főnökével és vele együtt kidolgozta az úgynevezett „bukaresti csata” tervét. Ezt a csatát a románok elvesztették, a németek bevonultak Bukarestbe, a román csapatok pedig, Ferdinánd királlyal és a bukaresti kormánnyal együtt, Moldvába húzódtak vissza és

itt, Jasiban, az új román főhadiszálláson, kezdte meg Berthelot tábornok a román csapatok újjászervezését.

Berthelot tábornok közbenjárására a francia hadvezetőség ekkor teljesen újonnan szerelte fel a román hadsereget és amikor ez újra megkezdte az offenzívát, már volt ismét ágyujuk, gépfegyverünk, municiónk. Az általános elkeseredés közepette, amely Jasiban uralkodott, csak Berthelot tábornok őrizte meg kedélyét, minden reggel kilovagolt és igyekezett jó arcot vágni a csunya játékhoz. Közben állandóan dolgozott, megerősítette a Szereth-vonalat és előkészítette a marestii és a marasestii csatát, amelyek tudvalevőleg a románok győzelmével végződtek.

A román csapatok előnyomulását azonban váratlanul megállította az orosz forradalom kitörése, aminek az lett a következménye, hogy a román csapatoknak fegyverszünetet kellett kérniük és alá kellett írniuk a központi hatalmak által diktált bukaresti békét.

Berthelot tábornok ekkor visszautazott Franciaországba és teljes kétségbeesésben hagyta itt Ferdinánd királyt és kormányát.

Amikor legközelebb visszajött Romániába — a francia csapatok már erős fölényben voltak a nyugati fronton és Romániába is erős francia hadsereget vezényelt le Berthelot tábornok. — Olténia és Munténia még ekkor is német megszállás alatt voltak és ekkor intézte Berthelot tábornok ennek a két tartománynak a lakosságához azt a proklamációt, amelyben

a legmegőetőbb kifejezésekkel sújtotta a német hadsereget. A legenyhébb szava az volt, hogy — barbárok.

A francia tábornok arra szólította fel a megszállás alatt levő területek lakosságát, hogy lázadjanak fel a németek ellen.

Berthelot tábornoknak a valóságban azonban nem akadt ezután sok dolga a román fronton, amely csak akkor indulhatott előre Erdély felé, amikor az osztrák—magyar és a német hadsereg a forradalom karjaiba vetette magát.

Románia még 1917 május 17-én a jasszi parlamentben a nemzet diszpolgárává választotta Berthelot tábornokot, akit 1923 március 27-én az erdélyi Farcadin község háromszáz hektáros birtokával és kastélyával is megajándékoztak. Ezt a községet egyuttal „Berthelot tábornok”-községnek keresztelték el.

Páris, január 30.

Berthelot tábornok holttestét tegnap délután felravatalozták a klinikán, ahol szombat reggelig marad. Szombaton a tetemet a Loire-megyei Nervieux községbe szállítják, ahol szülei mellé temetik el.

— Február 25-én kommunista tüntetés világszerte. Kownából jelentik: Moszkvából érkező hírek szerint a Kommunista Internacionálé sztrájkrendeletet adott ki február 25-ére. Eszerint ezen a napon a világ összes fővárosaiban a kommunisták utcai tüntetéseket kell, hogy rendezzenek.

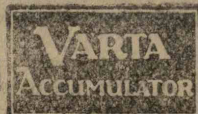
Minden áldott állapotban levő anya, a vitaminokban gazdag, táperőkben dus Ovomaltine-t használja reggelire, uzsonnára.

A lekggazdaságosabb és legmegbízhatóbb, zőrejmmentes vételt csak a

»VARTA«

FÜTŐ ÉS ANÓD

AKKUMULATOROK biztosítják.

a mai rendkívül súlyos gazdasági viszonyok között már csaknem egyértelmű a fényűzés. Mindenki igyekszik a viselkedés legfelső határáig hordani a jobb időkből származó öltönyt, tisztogatja, kifordítja, a míg csak a szővet bírja. A bizonytalanságnak, a közeli és távolabbi jövő kialakulatlanának olyan nehéz napjait éljük, amikor minden új beszerzés, költségek, befektetés nagyobb megfontoltságot és felelősségtudatot kíván, mint bármikor az utóbbi évtizedben. Így az új ruha manapság valóságos esemény, szinte kiváltképp annak, aki kapja és környezetének, amelynek megbecsüléséből és esztétikai igénykielégítés szempontjából ugyancsak szól.

A B. L., amely mindenkor mindent megtett, hogy a romániai kisebbségi magyarság legnagyobb többségét, zömét felölő olvasótáborának a ragaszkodását és szeretetét az igények legmesszebbmenő kielégítésével szolgálja meg, február 10-étől kezdve új, egészen modern öltözetben fog megjelenni közéletünk harcos fórumán. Új, a nyomdatechnika legutóbbi vívmányát képező rotációs gépen nyomtatva, az eddiginél nagyobb, befogadható és izlensebb formátumot vesz fel, amely nemcsak jóval bővebb terjedelmet biztosít, hanem lehetővé teszi az eddigi technikai hiányosságok teljes kiküszöbölését is. Ami azonban a legfontosabb: a nagyobb, célszerűbbnek bizonyult, terjedelmesebb új alak magával hozza a B. L. tartalmi meggazdagodását és eddig is különösen értékelte változatosságának, színességének a kiteljesedését.

Ez a külső változás, az új köntös, amely jelenlegi válságos adottságaink közepette rendkívüli áldozatkésztséget és ügyességet odaadást kívánt meg, természetesen forradulópontot, új lendületet, új lelkesedést feltételez abban a jelentős, elvitathatatlanul vezető szerepben, amelyet a B. L. a kisebbségi magyar sajtó küzdelmében betölt. Az új ruha mindig is felfrissülést, fokozott önbizalmat és felbuzdulást munkakedvet ad. s ha a B. L. eddig is a legjobbat, legkiválóbbat nyújtotta, amit a lapkiadás és újságitás itteni feltételei között nyújtani lehet, úgy az új külsőjével egyidejűleg megújodik lelkesedése is azokért a magaslatos célokért való harcban, amelyek az egész magyarság kebelében tisztelt és kedvelt tettek. A lap technikai öltönytöltése még gondosabbá, körültekintőbbé, átfogóbbá és nívósabbá fogja tenni belső tartalmát is a bizton ígérhetjük, hogy hirsolgatának lehető legnagyobb tökéletesítésével, szerkesztő-gárdájának kibővítésével és még lelkiismeretesebb munkájával a B. L. kétségbevonhatatlanul leghűbb kaleidoszkópja lesz új köntösében mindannak, ami kisebbségi magyarságunkat kálváriás sorsharcában érdekelheti és legigazabb, legőszintébb szószólója szenvedéseinek és nemes törekvéseinek.

Kitartó, ragaszkodó és együttérzésével állandóan új és új áldozatokra buzdító olvasóközönségének a kedvéért ölt új ruhát február 10-én, a nyomasztó és elképedt gazdagsági válság mélypontján is a B. L. s megvan győződve, hogy Románia kisebbségi magyarsága az eddiginél is fokozottabb értékeléssel fogja méltányolni az eddigiekénél is odaadóbb, önzetlenebb erőfeszítéseit abban az irányban, hogy a modern sajtó-szolgálat legkiválóbb fegyvereivel folytassa sorsadta felelősségteljes hivatása teljesítését.

★

Február 10-én, a február 12-iki keleti számmal indul útjára a megnagyobbodott B. L. Külön szennációja ennek az indulásnak az, hogy ebben a számban kezdjük közölni Mikes Imréné, lapunk budapesti szerkesztőjének, az Erdély Utja kiváló szerző-

jének új regényét, amelynek a címe „Arzén” lesz. A készülő grandiózus regényről lapunk mai számában külön cikkben maga a szerző számol be.

★

A megnagyobbodott terjedeleme dacára a B. L. előfizetési árai a régiéknél maradnak: Egy hóra 100 lej, negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej előfizetési ár ellenében kaphatják tehát olvasóink rendszeresen mindennap a kétségtelenül legjobb kisebbségi magyar napilapot. Meg vagyunk győződve arról, hogy az új előfizetési megrendelések százai fogják bizonyítani, hogy áldozatkésztségünk az erdélyi magyar olvasóközönség körében teljes megértésre talál.

★ Dr. Kupferstich Arminé Bukarestben, Pompiliu Ellade 11 (Str. Constantin 8. sarkán) megnyitotta modern gépekkel felszerelt, izlenseen berendezett kozmetikai és női fodrász szalonját. — Egyéni arcplálás, szépséghibák eltávolítása, különféle masszők és pakkolások; ondulás, hajnyírás és festés; maniküre, pediküre. — Helyi fogyasztások „Savage” amerikai motorral.

★ Az árak leszállítására vonatkozó miniszteri és más hatósági akciók eddigi eredményeiről, sikereiről keveset tudunk. Annál figyelemreméltóbb azonban az, hogy a komolyabb gyárak önmaguktól rájöttek arra, hogy elkkelket csakis jelentősebb áreszállítással helyezhetik el. — Keresztül vezeték az árredukciót, bár sem a nyersanyag, sem pedig a termelés nem olcsóbbodott. A Hercules kötöttárujár az első között volt ezen a téren is. — Gyártmányainál 40 százalékkal terjedő leírás vezetett keresztül, s ezáltal minden régi részére lehetővé tette, a bevásárlást. — A brassói fiók (Kapu-utca 41.) is elkészült már teljesen a leírásokkal s a közönség örömmel állapíthatja meg, hogy a cég jó minőségű, divatos, tartós áru, milyen olcsón szerezhetők be.

— Brassói piaci árak, 1931. január hó 31-én. Marhahus, levesnek kg. 26—28, marhahus, peccsenye kg. 44—46, sertéshus, combja kg. 36—38, sertéshus, karaj kg. 44—46, zsirszalonna kg. 36—40, zsír kg. 52—54, tojás db. 2—2.40, csirke párja 50—140 lej. — Élő állatok, kilóra: Export ökör, élősúly kg. 18—21, sertés, élősúly kg. 19—21, igás ökör db. 7000—10.000, ló db. 5000—15.000, ló luxus, db. 18.000—24.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 380—420, rozs 250—260, árpa, sör 360—380, árpa, takarmány 250—270, zab 320—350, tengeri, szemes 280—300, lenese, nagyszemű 600—700, bab, fehér 600—700, burgonya 150—160 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 200—220, széna, laza 180—180, száma, laza 70—80, korpa 220—240 lej.

— Halálos kimenetelű bányászerezetsétség. Déváról jelentik: A vulkáni villamos központ tizenkét nagy gőzkazánjának ugyanannyi széntartálya van. A széntűrtő hid 6 méter magasban van a tartályok felett és az ott foglaltoskodó Bocuac Miklós villanyszereelőnek az volt a feladata, hogy a csille szenekek a működésben levő gőzkazánok széntartályai között elosza. A szerencsétlen és egymagában foglaltoskodó munkás, egy szerencsétlen pillanatban lebukott az egyik széntartályba és felülről mintegy 15—20 csille szén ömlött rá, ami élve eltemette. Munkástársai csak sokára vették észre eltűnését és akkor se tudták, hogy a 12 tartály melyikében keressék az eltűntet, míg végül is az egyik üzemből levő kazán szénzsbábozójánál a keze előbujt, melyben még akkor is gőrcsöves szorongatta szerszámját. Ugy az áldozat, mint felesége és négy gyermeke iránt nagy a részvét, s igen sokan vádolják a társulatot azért a könnyelműségért, hogy ilyen veszélyes munkahelyen a leépítések miatt csak egyetlen munkást foglalkoztat, holott, ha a szerencsétlenségnek szemtanúja van, az azonnali közbelépés elháríthatta volna a halálos szerencsétlenséget.

Egyesületek

— Unitárius vallásos estély. Az unitárius Ifjúsági Kör február hó 1-én vallásos estélyt rendez a magyar evangélikus templomban, melyen Nemes Nagy Lajos előadást tart, Benedek Róza és Balogh Irén szaval, Smazenska Mancie énekel Preiszner Ilona orgonakísérettel. Minden érdeklődőt szívesen látnak.

— A református estély (február hó 1-én a Redoutban) előkészületei befejeződtek. A rendezőbizottságnak sikerült kitartó munka és hosszas előkészületek után egy valóban szép és értékes műsort összeállítani. Az előadásra kerülő pompás szindarab, melyet a legjobb műkedvelői gárda ad elő művészi rendezésben és hangulatos díszletezéssel, mindvégig hangoz derültséggel fogja tartani a közönséget. Jegyek az előadás napján, vasárnap a Redout előcsarnokában válthatók. — Természetbeni szíves adományok, gyűjtések a Redout büffet-termébe küldendők vasárnap délután 4 órától kezdve. A rendezőbizottság az estély nemes céljai nevében ezúton is meghív mindenkét.

★ Az új bukaresti magyar jogvédő iroda bármely jogi, közigazgatási, vagy magánjellegű ügy elintézését vállalja. Ingyenes jogi tanácsot szolgál úgy szóban, mint választékos ellenében írásban. Hiteles fordításokat vállal, okiratokat fogalmaz és másol magyarul és minden más európai nyelven. Címe: „Forum” Str. Brancoveanu 10.

★ A „Salvarea” brassói önkéntes mentőegyesület estélye. Szombaton, január hó 31-én este lesz a brassói „Salvarea” társaság ezévi táncestélye, a Redout összes termelében. Az estély szervező bizottsága nagy előkészületeket tesz és így — tekintve véve a múlt évi sikereket is, — megvan minden remény arra, hogy az idei estélyt is nagyszámú közönség fogja meglátogatni. A rendezőség kéri a hölgyeket és urakat, hogy minél egyszerűbb ruhában, esetleg nemzeti viseletben jelenjenek meg az estélyen.

Derü és jókedv...
— nevet szeméből.
Nem csoda, hisz

PFEILRING-lanolin SZAPPANNAL mosdat-
kák és PFEILRING-KREM onja finom bőrt.

★ Dr. Bakk Elek egyetemi klinikai orvos rendel
Bukarest, Calea Victoriei 50., Pasaj Scara E. I. em.
d. u. 4—9.

— Hogyan éljen a szivbajos ember?
Ilyen cím alatt, dr. Bodon Károly egyet.
magántanár tollából hézagpótló munka
jelent meg Budapestben. A kitűnő könyv a
nagyközönség számára íródott és elmond-
ja mindazt, amit minden szivbajos, érel-
meszesedéses stb., vagy szivgyengeségben
szenvedő embernek tudnia kell. Nem az
orvosi kezelés kiküszöbölését szolgálja ez
a könyv, hanem gyakorlati útmutatással
szolgál a laikus betegnek arra, hogy mi-
lyen életmódot folytasson, hogy segítse
elő a gyógyulását és — mikor menjen or-
voshoz. A rendkívül praktikus mű ára 88
lejt kapható a Brassói Lapok Könyv-
osztályában (vidékre 10 lej portó).

— Agentprovokatórságot a székellyhidi csendőr-
őrmester, hogy bűnösöket foghasson. Székellyhidi
jelentik: Sabou székellyhidi csendőrőrmester, akinek
brutálisairól már volt alkalmunk megemlékezni, any-
nyira kötelességtudó közbiztonsági közeg, hogy még
a vasárnapját sem szereti tétlenül eltölteni. Újabb
egy éli ki tultengő buzgalmát, hogy kereskedőket
ugrat be a vasárnapi kötelező munkaszünet megsér-
tésébe. — A vasárnap délelőtti istentiszteletre siető
gyermeketek utközben elfogja a cukrot ígérve nekik,
az udvaron keresztül küldi be a kereskedőkhöz, hogy
félkiló sőt, 1 lejre élesztőt, cigarettát hozzanak. Ma-
ga megbujik a kerítés mellett és várja, hogy a ra-
vasz trükk beváljon-e. Minthogy többnyire olyan mun-
kások laknak a környéken, akik szombaton este kő-
sön kapják ki a bérüket és az üzletekből már nem
vásárolhatnak, a kereskedők vasárnap inkább szí-
vességből, mint tiszti hasznából segítik ki szomszéd-
daikat egy kis sóval, fűszerrel. A szíveseknek az-
után érzékeny karát vallják, mert Sabou őrmester
tetten éri őket, felveszi a jegyzőkönyvet és igen ér-
zékenyen megbírságotlatja a kihágást elkövetőket.
— Különös dolog, hogy hatósági közeg ilyenformán
brillirozzon az agentprovokatórság nem éppen dicsé-
retreméltó szerepkörében.

Kávéházakban, zsufolt termekben nátha, in-
fluenza ellen véd Anacot pasztilla szopogatása.
Egy fiola ára 37 lej.

— A liberálisok ismét megmentették az angol mun-
kaskormányt. Londonból jelentik: Az utóbbi napok-
ban, — amint jelentették, — fokozott mértékben szil-
lárdult meg politikai körökben az a felfogás, hogy
a MacDonald-kormányt már meg vannak számolva a
napjai. Ellenzéki berkekben szinte általánosan azt
várták, hogy a kormány a szerdai ülésen megbukik
s kénytelen lesz kiírni az új választásokat. Ez a vá-
rakozás, mint már többször, ismét füstbement. — A
MacDonald-kabinetet újból megmentette a Lloyd Ge-
orge vezetése alatt álló liberális párt, amely még
mindig nem tartja elérkezettnek az időt arra, hogy
megvonja támogatását a munkaskormánytól. Izgalmas
és hosszas vita után az alsóház tegnap esti ülésén
második olvasásban 277 szavazattal 250 ellenében el-
fogadták az új szakszervezeti törvényt, amely ellen
a konzervatívok egységesen állástfoglaltak. A kor-
mány helyzetét kétségtelenül az mentette meg, hogy
a döntő szavazás-hirére a képviselők szokatlanul
nagy számban jelentek meg az ülésen s az alsóház
616 tagja közül alig egy néhány tucat hiányzott.

— KERJE MINDENKÉT A Brassói Lapok könyv-
napit, mert ezek a legjobbak, legmegbízhatób-
bak, legértelmesebbek. (Nagy Regélő Naptár 50 lej,
Gazdanaptár 50 lej, Családi Naptár 30 lej, Kis Re-
gélő Naptár 20 lej.) Ezek közül mindenki választ-
hat és mindenki kaphat igényeinek megfelelő. Okos
ember csak a Brassói Lapok kalendáriumait fogadja
el! Kaphatók a B. L. minden árusítójánál, postán
megrendelhetők a Brassói Lapok Könyvosztályában.

Egyetlen háztartásban sem hiányzik, a

PYRAM

cipőpaszta!

Sz 18421

Bessie and Johnny

komikus, akrobatikus excentikus tánc-
duó a berlini „Barberina” táncpalo-
tából szerződöttve február 1-től
(vasárnap) a

Metropol Bárban
Brassó

Feltűnő olcsó kávéházi árak.
Belépődíj nincs. Kezdeté este 10 órakor

Szerkesztői üzenetek

H. J. Még nem lehet biztosat tudni a sorsokról. Döntő rendelkezés nincs.

120471 sz. előfizető. A gramofon és pathéfonhanglamezek alapanyaga kemény gummi, amelyet más anyagokkal is kevernek. A keverés és az előállítás azonban a hanglamezgyárak féltve őrzött titka s így erre vonatkozólag felvilágosítást nem adhatunk. A hanglamezekre a beszédet, éneket és muzsikát annak az egyszerű fizikai törvénynek gyakorlati alkalmazásával viszik át, hogy a hang — rezgés és minden hangnak, azaz minden rezgésnek jellemző görbe felel meg. A hangot felfogják membránnal, a membrán rezgéseit egy tű segítségével viaskba karcoklik és a viaskfelvételtől készítik el rendkívül finom és bonyolalmas munkával a hanglamezeket.

F. N. Csak szó van a visszaállításáról, de ez még nem történt meg s azt hisszük, egyhamar nem is fog megtörténni.

P. T. Fortelor sorsjegyei nem nyertek.

B. J. Nagyenyed. Romániában még nincs filmgyár. Magyarországon van, de Európában a legnagyobb arányúak Németországban és Franciaországban. Az ön szándékával azonban, hogy filmszínész legyen, a filmgyár semmi összefüggésben. Sajnos, a filmszínészi pálya annyira tulterhelt és annyi tehetség törekszik rá, hogy nem bízathatjuk sikerrel. Legjobb, ha jó iparában parkodik érvényesülni.

K. M. Rövid magyarázata, hogy mindennek a törvénye csak viszonylagos, így a sebességről, időről, térről alkotott fogalmaink is. Epp ennek a kimutatása, a fizikai, metafizikai és matematikai törvényeink relatív értékének a mérés és újszerű megállapítása a szenzáció lenne s ez szerzett Einsteinnak világhírnevet. Gyakorlati haszna az elméletnek egyelőre nincs, de minden ilyen nagyszabású teóriából idővel rendkívüli eredmények születnek a gyakorlatban is.

Bukaresti előfizető. Nem volt huzása decemberben; az utóbbiról most hallunk először. Ki rendezte és hol a sorsjátékot? Tessék valamelyik ottani bankban érdeklődni.

020711 sz. előfizető. 1. Vertretung der USSR Berlin, Unter den Linden. 2. Vertretung der USSR (Union der Sozialistischen Sowjet Republiken) Wien Reiserstrasse.

Marosvásárhelyi előfizető. Nem nyert.

171c. Nem nyert. Tovább játszik.

751925 A. M. Halmi. Bajos lesz a másolatot megszerezni, de tessék Balla Károly urhoz, a B. L. munkatársához Arad, Str. Eminescu 6 fordulni. — A másikat csak ügyvéd tudná elintézni, annyira jogi és bírósági kérdés.

Röntgen. Bécsben lakik, közelebbi címét nem tudjuk, de ha annyit ír, hogy Professor Schermann Graphologus Wien, megkapja a levelet.

K. I. Radna. Nem nyertek.

Temesvár. Sajnáljuk, de állandó tudósítóval rendelkezvén, sem a beküldött, sem a még küldeni szándékozott tudósításokra nem reflektálhatunk.

K. K. Lisen. Előbb kellene megszerveződniök, s aztán esetleg ügyvéd útján pert indítaniok. Egyelőre azonban a Magyar Párt helyi, illetőleg vármegyei tagozata s ennek révén az Országos Magyar Párt s ennek bukaresti irodája tehetnék meg a szükséges lépéseket az önök érdekében. Ha össze tudnak állni — nem is szövetségbe, de aláírás útján — Hegedűs Nándor képviselőnél a legjobb helyen lenne a memorandum ügye.

Előfizető, Marosvásárhely. Így van a sorsjegyekkel. Nagyon kevés nyer és a sorsjegyintézőség nem fizet rá a boltra. De mi ezen már nem segíthetünk; aki nem akar és nem bízik, egyszerűen nem vesz sorsjegyet.

T. A., Bukarest. Professor Schermann Graphologus Wien. — Németül írjon, de az analizálandó kéziratot magyarul írja. — Bizonyára válaszol.

Buzási előfizető. Ott holmi szélhámosságok történtek, s így huzásról egyáltalán nincs már szó.

Előfizető. Mentősorsjegye nem nyert. További huzások: febr. 2., febr. 15., márc. 1., márc. 15., márc. 25., ápr. 1.

Bodóki előfizető. Nem nyertek.

K. Gy., Brassó. Sajnálom, hogy nem talált a szerkesztőségben. Tessék esütörtökön délután félnegy — félöt óra közt felkeresni.

Vita. Remarque híres könyvével nem nyerte meg a Nobel-díjat. Nem is nyerhette, mert az irodalmi Nobel-díjat nem egy könyvnek, hanem egy író élete munkájának elismerése és jutalmazásaképpen ítélék oda. Remarque pedig eddigelé mindössze — egy könyvet írt.

G. I. Tessék még egyszer beküldeni a kérését, lehetőleg románul és gépirással, azt hisszük, ön is választ fog kapni.

451947 sz. előfizető. Lapunk vasárnapi számában választottunk önnek.

Z. F.-né, Zernest. Szíveskedjék kérdését megismételni s azonnal fogunk válaszolni.

Magyar találmány. Ha itthon szabadalmaztatja találmányát, az a külföldön is érvényes. A szeszmonopolium még nem befejezett dolog s az ön milliókat mentő találmánya a feketeszesz megakadályozására még mindig jókor jöhet. Egy lev. lapon megírjuk önnek, kihez forduljon bizalommal e találmányával.

Vendéglős. Mint a B. L. e hó 23-iki (szombati) számának közléséből kitűnik, a községeknek nincs joguk február 1-évi az italmérési engedélyt elvenni és árlejtésen bérbeadni.

A. S., Deda-Bistra. Bizza meg valamely rokonát vagy jóismerőst, hogy szükség esetén igazolja az ön távollétét. Egyébként tudni kellene, mióta tartózkodik külföldön, mert állampolgársági joga hosszú ideig nem évül el. Pontos az is, hogy katonai és adóügyeire rendben legyen, mert különben nehéz lenne új utleveletet szereznie.

4. polgári. Igen, lehet végezni, magánúton is, de meglehetősen sok időbe és pénzbe kerül s az ön korában... Attól is függ különben, hány osztálya van

idáig? A másik dologra nézve, levélben sem válaszolhatnánk egyebet, mint hogy a garázdalkodás az erdővel, a fával az amugy is agyonterhelt és gyötört gazdák terhére, már szintén megérett rá, hogy erős kézzel véget vessenek neki, dehát hol az erős kéz? Legjobb volna, ha a sérelmet szenvedők, akik nem bírják már az illető erdőőrök jogtalan sarcolásait elviselni, összeállnának és kollektíve lépnek fel a megyei prefekturán vagy az erdészeti központban.

Merisori előfizető. Annak a sorsjegynek már befellegzett. Csak játszottak vele, akik a sorsjátékot rendezték, de reméljük, szélhámoságuk miatt kihúzzák a lutrit.

R. G., Segesvár. Legelőbb a helyesírást kell megtanulnia. A vers tartalmilag sem olyan, hogy közölni érdemes lenne.

M. E. S. Sorsjegyei nem nyertek.

P. T. Sorsjegyei nem nyertek.

Erdeklődő, Sepsiszentgyörgy. Amerikai Magyar Népszava, Newyork. 24 Union Square. Ezen a címen megkapja a levelet.

Bácsfalu. A beállt kevesebb jövődelem miatt természetesen a globál-adó is kevesebb. A kedvező határozat megszürgését valaki olyan végezheti, akinek összeköttetése van a pénzügyigazgatóságon.

Brassói. Professor Schermann Graphologus Wien. Közelebbi címét nem tudjuk, de ez bizonyára elég a bécsi postának.

Ulm. Nem nyert.

Sz. D. Ez a sorsjegy ismeretlen.

P. Gy. A kéreztett sorsjegyek körül olyan bajok vannak, hogy a huzásokra sem lehet remény, annál kevésbé nyerésre.

Cukrász. A kérdés most — tél lévén — nem aktuális. Majd a nyáron visszatérhetünk a fagyalttal fűzött visszaélésre.

Népszámlálás. Tudomásul vesszük, hogy önként a kiküldött közeg plajbással töltötte ki az ívet és azt írta be, amit akart, s hogy őt-hat utcában, ahol egy ember sem tud románul, az összeirtaknak még betekintést sem engedtek az ivbe. Persze, hogy ezt is orvosolni kell.

P. I. 41081 sz. előfizető. Egyik sem nyert.

H. Az Újságírószervezetnek, alapszabályok szerint, csak hivatásos újságírók lehetnek rendes tagjai. Megfogalmazás szerint: újságíró az, aki újságírából él, vagy legalább jövődelemnek nagy részét újságírással szerzi. Az, aki csak mellékfoglalkozásként vállal, például vidéki sajtótudósítást, legjobb esetben csak rendkívüli tagja lehet a Szervezetnek. Ön, tudomásunk szerint, már régóta teljesít tudósítói szolgálatot, a rendkívüli tagságot tehát valószínűleg elnyerheti. Forduljon az ügyben a kolozsvári csoportelnökséghez (Szász Endre, Keleti Újshg).

D. A. The right honourable Lord Rothermere London, Claridge-Hotel.

B. J. A testület bizonyára mint jogiszemély működik és ha esetleg visszaélés történik, a tagoknak választmányi vagy közgyűlésen van módjuk kérdőrevonni a pénztárost vagy a vezetőséget a pénzek kezeléséről vagy elkezérléséről. Ha a közgyűlés bizalmat szavazott s a felmentvényt megadta, akkor az ügy egyelőre el van intézve. Miért nem lépett fel ott a kritikájával, a vádjával, holott az az illetékes fórum. Ha súlyos adatai vannak, a közgyűlés határozata ellenére is tehet feljelentést a hatóságnál, de aztán bizonyítani kell ám!

021340 sz. előfizető. Nem nyert.

Hegyi A. Ezek a versek nagyon gyengék s a legjobb indulat vezet bennünket, mikor azt tanácsoljuk, ne tessék erőltetni a dolgot; a poézis nem az ön eleme. Ellenben a helyesírás megjavítására bátran törekedhetik.

Kárpát. Hogy mit lehet pénzzel keresztülvinni, arra nézve tanácsot nem adhatunk, mert a dolog erkölcsbe és törvénybe ütközik. de törvényes uton is lehetnek tartjuk az állampolgárság megszerzését, de ennek megvannak a formái és normái, amiket meg kell tartani. Legfeljebb nem megy olyan hamar, mint ön gondolja. Ügyvédet azonban nem ajánlhatunk.

Pascal 23. A kéreztett vállalatnak Bukarestben is van képviselője. Címét megtalálja a lapban. Tessék ott megnézni a gépet és a látottak alapján tárgyaljon. Üzleti véleményét mi nem adhatunk.

B. I. A nyugdíjak kifizetése körül nemcsak önként, de mindenütt felháborító rendtelenségek vannak. S hogy egyes helyeken, mint önként is, a községi jegyző protekciós embereknek hamarabb adja ki, az szintén hozzátartozik a csunya korrupciónak. Minthogy ez a rendszer nemcsak a nyugdíjasokra, de az ország rendjére és presztízisére is nagy kár, csak abban reménykedhetünk, hogy a kormány ennek a tudatán mihamarabb rá fog eszmélni és megszünteti ezt a kínzó és szegyenletes állapotot.

Sz. I., Szebenmegye. Fortelor sorsjegyei nem nyertek.

790126 sz. előfizető. Erdeklődünk a kéreztett iskola iránt: ügyeljenek, amíg biztos információt nem kapnak. Sorsjegyei nem nyertek.

B. L. Véleményünk szerint az Ön céljainak igen jól megfelelne az Athenaeum kiadásában megjelent „A technika világa” c. lexikális munka. Könyvvostályunk szállítja hat havi részletfizetésre 1800.— vagy készpénz-fizetéssel 1500.— lejért. Beszerezhető esetleg használt állapotban is, valamivel olcsóbban.

Előfizető. Múltán kérde ön: Nincs pénz. Hát ugyan honnan veszik a milliókat a Vidrighin-féle urak elhallgattatására, a vasúti állomások falainak a felbonthatására s egyéb ok nélküli kiadásokra és pazar fizetésekre, mikor ugyanakkor a nyugdíjas hiába jár-törtet a kis nyugdíjért s a legszegényebb tisztviselők fizetéséből egyharmadot levonnak áldozati taksa gyanánt? Mi is sokszor kérdezzük ezt, de mint látja, megnyugtató választ nem igen kapunk.

F. J. Sorsjegyei nem nyertek. — A Sanator körül bajok vannak. — A harmadik fajtáról semmi értesítés; aligha volt meg a huzás.

Brassói egyedárusító:

OSTERSETZER H. és FIAI cég,

Brassó, Buzasor.

F. J., Medgyes. Nem nyertek. — A másodikkal baj van; azt hisszük, befuccsolt egészen.

S. T. Ha úgy van, ahogy nekünk előadta, akkor feltétlenül visszakövetelheti a kötvényt, mert az illető társaság nem teljesítette azt, amit ígért. Pontos azonban, hogy az ígéretre tanuja legyen. Ilyen ígéret egyébként nem is tehető s orvosnak kellett volna őnt megvizsgálnia.

Tél. Azok a márkásbankjegyek nem érnek semmit.

Erdeklődő. Az 1867 évi török sorsjegy létezéséről nincs tudomásunk, ellenben van 1871 évi 400 frankos török sorsjegy. Az ön száma azonban a kisorsolt értékek között nem szerepel, s így legjobb tudomásunk szerint nem is huzzák ki. — A kéreztett bank: Österreichische Creditanstalt für Handel und Gewerbe Wien, ahol részletesebb információt is beszerezhet. — Baskortseff Mária orosz festőnő volt (szül. 1860), aki 20 éves korában festette meg Párisban leghíresebb képét, A házassági válás-t. Hátrahagyott emlékirata azonban minden egyéb művénel értékesebb. — Betegségére orvos írhatja elő a diétát; de mindenestre a könnyen emészthető ételek, minél kevesebb hus, napjában gyakoribb evés, de mértékkel, ajánlatosak.

Egy előfizető. Nem nyert.

Zalán. Nem nyertek. — A Plugarut nem ismerjük. — A kéreztett magyar sorsjegyeknek nincs értékük. — Az osztrák vöröskeresztnek — ha a számot megküldi, — utána nézhetünk. Semmit sem tudunk, ami ellene szólna annak az intézetnek.

Telegdi olvasó. Sajnos, mi ilyen peres ügybe nem avatkozhatunk és tanácsot sem adhatunk. Csak legfeljebb konstatalhatjuk, hogy 20 ezer lej kölcsönből mindössze 16 ezer 252 lej adtak önnek, a többi levonták kamatra, betáblázásra, ügyvédi költségre. Arra a kérdésre, hogy meddig nyúzzák még önöket 36 százalékos kamattal, azzal felelünk, hogy nem hisszük, hogy egy bank ma már ilyen uszorrával dolgozzék. Tessék megnevezni az illető bankot és bizonyítékot adni, hogy ilyen kamatot szed s majd nyilvánosan megbélyegezzük. A kamattörvény különben közelebb éleltel.

K. S. T. Pontos címét nem tudjuk, de Professor Schermann Graphologus Wien címen is megkaphatja a levelet.

Sz. S. Kézdivásárhely. Olasz vöröskereszt sorsjegyei nem nyertek, de tovább játszanak.

G. F. 1. Sorsjegye nem nyert. 2. Az orosz öt éves tervgazdaság Lenin 1920-iki elektrifikálási tervéből indul ki. A rekonstrukció 1927-ben befejeződött és 1928-ban új tervet dolgoztak ki, mely szerint öt év alatt akarják végrehajtani a mezőgazdaság industrializálását és erre 78 millió aranyrubelt fognak investálni. Azonkívül óriási farmokat létesítenek százszázezer hektáron, melyeken csak búzát termelnek és e nagy területek termését egyetlen szövetkezet értékesítené. — A mitesszerek (bóratkák) a bőr zsírmirigyekben meggyűlt apró faggyutömegek, melyek az arc tisztáltságából keletkeznek, s a rájuk rakódó piszoktól kapnak fekete pontot, mely azt a hitet kelti, hogy a mitesszer kukac. Legjobb gőzfőző hajolni, s a most megpuhult mitesszereket kinyomni, s a helyet hideg vízzel lemosni, s utána alkohollal bedörzsölni. Használjunk perubalzsamot, egyszázalékos szublimátkenőcsöt és 5—10 százalékos szappanos-horszesz kreolinoldatot is. — Szódás szappanos vízben mossák s langyos vízben öblítik. A festés már komplikáltabb, különböző módszerei vannak. A kék szín indigóval állítható elő. Szókták előbb pácolni is a gyapjút timsó, kaliumbikarbonát, rézgalic, bor-kő és oxálsav keverékével és végül kékfával kifestik. A vörös szint leginkább cochenille-lel és ónsóval vagyponcean-festékekkel festik. A fekete színhez természetes növényi festőanyagot használnak, de kátrányt festőgyárak számos kitűnő fekete festőanyagot produkálnak.

Kolozsvári Mentők készpénzsorsjátéka.

Főblománys:

DERZSY GEZA, nyug. íg. tanító Brassó, Közép-utca 163.

V-ik osztály huzása február 2-án.

Vidéki rendeléseket 117 lej előzetes beküldése ellenében még az egyes huzások napokon is eszközözi a Sorsjegyiroda Kolozsvár, Str. Memorandului 16. Következő huzások: február 15., március 1., 15. Sz. 20319 25 és április 1.

KÖZGAZDASÁGI LAPOK

Mi van az ötéves tervgazdasági program mögött?

Koncesszióba adják a vasutakat, az utakat, az állami erdőket és a cukor-monopóliumot. Blank Arisztid és Schöpkéz Richárd külföldi tárgyalásai

Bukarest, január 30.

Hálistennek most már nem is egy, hanem két tervgazdasági programunk van. Az egyik, Manollescué, öt éves, a másik a Madgearué, nem öt éves. Nyilvánvaló tehát, hogy semmi sem lesz egyikből sem. Mindamelllett a kérdés jelentősége miatt mégis foglalkoznunk kell ezzel a divatba hozott jelszóval. Nem arról van szó, hogy öt éves, vagy több éves programot kapunk-e, mert ez lényegtelen. Valamely termelési ágat lehet záros határidőn belül is meghatározott fokra fejleszteni, hiába igyekezett a kolozsvári Chemarea bálon Madgearu miniszter a konkurrens Manollescué-jéle tervezetét ezen a címen lekicsinyelni. Öt év alatt el lehet érni az egész vonalon egy bizonyos fejlődési szintet, sőt egyes termelési ágakat rövidebb idő alatt is tökéletesen lehet fejleszteni, viszont más ágaknál ez akár tíz, vagy husz évet is igénybe vehet.

ROMÁNIÁBAN A TERVGAZDASÁG — HUMBURG!

A lényeges kérdés itt az, hogy egyáltalán lehetséges-e Romániában tervgazdaságot csinálni? Olyan értelemben, ahogy Oroszország csinálja. Vagy, ahogyan Mussolini megkísérelte Olaszországban. Mussolini nevének felvetésével már meg is adtuk a feleletet a kérdésre. Nem lehet. Mussolini sem tudta tíz éven át folytatni minden küzdelem és erőfeszítés ellenére sem létrehozni a termelés új rendjét, amint azt az utolsó hónapokban Olaszországból érkezett hírek igazolják. Az olasz kísérlet eredménye az, hogy az állam háztartásában súlyos deficit mutatkozik, a magánvállalatok eladósodtak, sőt a hatalmas Banca Commerciale Italiana is nehézségek közé jutott, amelyek miatt konfliktusba keveredett Mussolinivel. Egyáltalán nem titok, hogy Olaszországnak olyan nagy szüksége van a külföldi tőke támogatására, hogy egyes francia politikusok az egész olasz harcias külpolitikát erre irányuló manővernek tekintik, amelynek végcélja az, hogy Franciaország pénzt adjon és akkor azonnal lezserelik a franciáellenes irányzatot.

Az olasz kísérlet tehát nem sok jóval bíztat. Oroszországnál más a helyzet. Az oroszoknak nemcsak, hogy meg lehetett, de meg is kellett csinálniuk a tervgazdaságot. Eltekintve attól, hogy Oroszországnak óriási a kiterjedése és több száz millió lelket számlál a lakossága, a tervgazdaságra való áttérést az is lehetővé tette, hogy Oroszország, amikor megszakított minden politikai kapcsolatot a polgári kapitalista világgal, ugyanakkor gazdaságilag is légüres térbe került. A gazdasági kapcsolatok megszűnésével az oroszoknak nem kellett többé, nem is tudták volna számításba venni a többi államot és a kapitalista gazdasági egységet. De Oroszországban nemcsak lehetett, hanem meg is kellett csinálni a tervgazdaságot, miután a szovjet politikai forradalma tulajdonképpen gazdasági forradalom volt, amely a kapitalista társadalommal ellentétes gazdasági elveket hirdetett és ezeket az alapelveket ki kellett próbálni a gyakorlatban is, hogy bizonyítékul esetleg fel lehessen használni őket. Emiatt részletekben menten át kellett térni a termelésnek, a javak elosztásának és a fogyasztás elosztásának új rendszerére, amelyet olyan nagy terület és lakosság mellett csakis pontról-pontra előírt terv szerint lehetett megvalósítani.

MÁS AZ OROSZ HELYZET ÉS MÁS A ROMÁNIAI HELYZET

Romániában a helyzet azonban egészen más. Ez az ország ezer és ezer szállal van hozzáfűzve a kapitalista társadalomhoz. Igaz, hogy a kapitalista államok ezekbe a szálakba ma nem igen öntenek új erőt, de ez különálló kérdés. Tudjuk azonban, hogy eddig minden szanálási program arra volt építve, hogyan lehetne a külföldtől, ettől a nagy kapitalista hálózattól megfelelő támogatást szerezni, akár ellenőrzéssel járó népszövetségi kölcsön formájában, akár bizonyos állami jövedelmek lekötése ellenében kikönyörgött és súlyos feltételekkel nehezített magánkölcsönök, vagy pedig állami vagyontételeknek koncesszionálásával történő végkiarúsítás formájában. Másiképpen nem tudunk, nem is akarhatunk megélni. Nem játszhatjuk meg azt, amit Mussolininek sem sikerült megjátszania. Egybehangzó szakvélemény szerint egy olyan kis országban, mint Románia, nem lehet egy magasabbrendűen megszervezett kapitalista gazdasági egységet megteremtteni. Mussolini sem csinált egyebet, mint azt, hogy politikai szerveztettségét igyekezett a gazdasági életbe is bevinni, de amint látni, nagyon kevés eredménnyel.

Ezek után joggal felmerül tehát a kérdés, hogy tulajdonképpen mi is akar lenni egy Manollescu, mint a Madgearu által bejelentett program? Mit akarhat ez a két miniszter, amikor tudjuk, hogy új és jobb rendszert, mint azt, amely a kapitalista világban kifejlődött, momentán nem tudunk teremteni? Ebben a tekintetben két verzió tartja magát gazdasági politikai, vagy üzleti jellegű alkalmi akcióval van dolgunk. Politikailag a pártküzdelmek annyira zavarosnak tették az ország helyzetét, hogy ezen az úton to-

vább haladni már nem lehet. Ezért akarnak tehát gazdasági téren megkezdeni az átszervezés munkáját, hogy azután így politikai eszközzé váljon a megszervezett gazdaság a kormányhatalom kezében. Vagyis a fordítottját akarják megcsinálni annak, amit Mussolini csinált meg, aki a politikai hatalmát vitte át gazdasági területeire. Ennek természetesen, mint minden akciónak nálunk, tagadhatatlan üzleti háttere van, amit legjobban az bizonyít, hogy a külfölddel megkezdett tárgyalásoknál egyre inkább kezdnek előtérbe kerülni a bankemberek, akik lassanként kiszorítják a politikusokat, holott ezek jártak folyton kölcsön után külföldön.

EGY KIS ÜZLETI HATTEK

Arra, hogy a tervgazdasági program mögött üzleti vonatkozások is vannak, még egy dologból lehet következtetni. Emlékeztet, hogy a múlt év októberében, amikor a mostani válság konturjai már a maguk rideg meztelenségében kezdtek mutatkozni, felállott a szenátusban Schöpkéz Richárd bankdirektor és kijelentette, hogy hiába futkároz Románia akár népszövetségi, akár magánkölcsönökért, az országot csakis egyetlen módon lehet kivезetni ebből a kátyúból. Az összes állami vagyონrészeket, amelyek még nincsenek

lekötve, tekintet nélkül arra, hogy autonóm vállalatok-e, vagy sem, egyetlen nagy vállalatba kell tömöríteni és ez legyen fel azután a nemzetközi pénzpiacra egy nagy kölcsönt. Azóta ebben az irányban látszólag semmi sem történt. Most azután külföldi lapokban olvassuk a hírt, hogy Blank Arisztid és Schöpkéz Richárd már javában tárgyalnak egy 500 millió dolláros kölcsönről. A nagy kölcsön helyett tehát egyelőre csak 3 milliárd lejről van szó, amelynek ellenében állítólag a vasutakat, az utakat, az állami erdősekeket és a cukormonopóliumot kellene odaadni a külföldnek. Ennek a hírnek a valószínűségét alátámasztja az a tény, hogy amióta az új kormányban Raducanu miniszter, aki egyébként a Banca Marmorosch igazgatója, meglehetősen nagy szerephez jutott éppen annál a tárcánál, amelyhez az említett állami javak tartoznak, a közvélemény is tudja, hogy a Banca Marmorosch helyzete megszilárdult és így ez a tranzakció teljesen talpra állítandó.

Ez a hír egyébként teljesen fedi azt a komolyabb verziót is, amely a tervgazdasági programmal kapcsolatosan van forgalomban. Eszerint a nézet szerint a Manollescu-féle programmal azzal indokolható, hogy előbb-utóbb Románia mégis megkapja a nagy külföldi kölcsönt és ennek felhasználására, illetve produktívra tételére szolgál a tervgazdaság. Vagy egy nagy népszövetségi kölcsönt vesz fel a kormány, ahogyan Titulescu akarja, vagy egy nagy koncessziós kölcsönt, ahogyan Schöpkéz Richárd akarja. És, hogy az ország is kapjon belőle valamit, nem úgy, mint az eddigi többmilliárdos kölcsönöknél volt, amelyek minden látszat nélkül valóssággal elolvadtak a kormányok kezén, a tervgazdaság útján akar a kormány bizonyos levezető csatornát létesíteni, hogy ezen át kerüljön a pénz a gazdasági életbe, olyan utakon tehát, amelyeket a lakosság is észrevesz.

Egyébként most dolgozzák ki a tervgazdaság részleteit és mihielyt azok nyilvánosságra kerülnek, még visszatérünk erre a kérdésre.

Románia fedezni tudja

Nemhiába srólták fel a monopólicusok árát, de jövedelmez is az RMS.

a második nagy külföldi kölcsönt is

Bukarest, január 30.

Néhány nappal ezelőtt két pénzügyi szakértő érkezett Bukarestbe. A két szakértő közül az egyik francia, ennek a neve Longuiniere, a másik angol, ennek a neve Sabbag. A két szakértőt azok a bankcsoportok küldték ki, amelyek a második stabilizációs kölcsön folyósításáról tárgyalnak a kormánnyal.

Először Popovici pénzügyminiszterrel, majd Stefan Stefanescu vezérigazgatóval, az állami monopóliumok vezetőjével tárgyaltak a külföldi szakértők, akiknek azt kell megállapítaniuk, hogy a román monopóliumjévedelmek megfelelő fedezetet nyújtanak-e az újabb kölcsönre, minthogy a monopóliumjévedelmének egy részét Románia már az első stabilizációs köl-

csonre lekötötte.

A külföldi bankárok ugyanis azt követelik, hogy a RMS jövedelme legalább kétszer akkora legyen, mint az évenként fizetendő részlettörlesztés összege.

Információink szerint a két külföldi szakértő meg volt elégedve az eredménnyel. Ugyanis a RMS 1930-ban kimutatott 4 milliárd és 700 millió jövedelmet. Ezzel szemben az első stabilizációs kölcsön évi törlesztés részlete csupán egy milliárd háromszáz millió lej, tehát még bőven jut a garanciából a második kölcsönre is.

A két külföldi szakértő ma meglátogatta a RMS dohánygyárait, holnap meglátogatják a RMS többi intézményeit.

Megalakult az ásványvízkereskedők országos szindikátusa

Tiltakozó akció a palacküvegek kartell árdrágítása ellen. — Új balneológiai törvény készül

Brassó, január 30.

A romániai ásványvízforrások tulajdonosai és bérlői 25-én értekezletet tartottak Nicol tábornok, a balneológiai intézet vezetőjének elnöksége alatt, hogy az eddig szervezetlen szakma érdekeinek védelmére szükséges intézkedéseket megbeszéljék és egyöntetűen intézgyék. Beható tárgyalás után az értekezlet kimondotta a szindikátus megalakulását. A szindikátus székhelye Brassó lett, a vezetőség pedig a következőképpen alakult meg: Nicol tábornok diszelnök, dr. Debreczy Mihály elnök, Popovici ügyvéd és Mandel Gyula alelnökök, továbbá Beron Oszkár, Fleischer György, Vlaicu Ioan és Theil Ernő választmányi tagok.

Az értekezlet részletesen foglalkozott a kormánnyal azzal a tervével, hogy rövidesen új törvényt alkot a romániai fürdőkről és ásványvízforrásokról. Az új törvény kötelező módon előírja majd, hogy

minden balneológiai vállalatnak be kell lépnie a létesítendő országos szervezetbe.

Heves vitát provokált az ülésen az üvegek kartell legfrissebb ténykedése, amellyel a palacküveg árát darabonként másfél lejjel felemelte. Tekintettel arra, hogy az ásványvízkereskedelm évente 4-5 millió darab palackot használ fel, az áremelés tekintélyes mértékben drágítja meg ezt a cikket, holott eddig is az volt a helyzet, hogy a szakma speciális viszonyai miatt az ásványvíz drágább volt a bornál. A szindikátus elhatározta, hogy lépéseket

tesz az üvegek kartellnél a palackárok leszállítása érdekében és ha erre a kartell nem lenne hajlandó,

a forrástulajdonosok és bérlők külön üvegyárat szándékoznak létesíteni saját szükségletük fedezésére.

Hosszabban foglalkozott az értekezlet azzal a jelenséggel is, hogy az utóbbi években az ásványvízfogyasztás a negyedrésztérsé esett vissza. A közös eladási és kibitelezési feltételek megállapításával a tanácskozások be is fejeződtek.

TÖZSDE

1931. január 30.

Zürich (nyitás): Berlin 122.85, Amsterdam 207.90, Newyork 517.10, London 23.11, Páris 20.2650, Milánó 27.07, Prága 15.30, Budapest 90.25, Belgrád 912.75, Bukarest 307.25, Varsó 77.9250, Bécs 72.66.

Devizák (belföldi jegyzés): London 817.50, Zürich 32.60, Newyork 167.95, Berlin 40.12, Bécs 23.60, Prága 4.99, Budapest 29.46, Milánó 8.84, Páris 6.61, Amsterdam 32.66.

Valuták: Angol font 816.50, svájci frank 32.70, dollár 168.50, osztrák schilling 23.80, cseh korona 5, pengő 29.60, márka 40.10, olasz lira 8.85, francia frank 6.65, holland forint 68. dinár 2.93.

SPORT

Az új testnevelési törvényt a napokban benyújtják a szenátusban

Bukarest, január 30.

Leucuta dr., a román futballszövetség elnöke egyórás audiencián volt a királynál. A kihallgatás során Leucuta dr. a román sport jelenlegi helyzetéről tett jelentést a királynak és megemlítette, hogy a román sport új fejlődése feltétlenül megkívánja, hogy az új testnevelési törvény minél hamarabb megszavazassék a

parlament által. Maga a törvény, amely teljesen készen van már, a szenátus irodájában fekszik és február 3-án, mikor a szenátus újból megkezdí üléseit, a szokásos formalitások között történik a törvény benyújtása. Ha az új testnevelési törvényt a szenátus megszavazta, átkerül a kamarához, ahol a törvény előadója Gh. Crisan lesz.

Nagyszabású lesz a Brassóban vasárnap megrendezésre kerülő országos műkorcsolyázó verseny

Brassó, január hó 30.

A Brassói Korcsolyázó Egylet, mint megirtuk, ötven éves fennállásának jubileuma alkalmából nagyszabású ünnepséget rendez a cenkalatti jé pályán, melynek keretében beül megrendezi az országos műkorcsolyázó bajnokságot is. A kidolgozott program rendkívül érdekes látványosságot ölel fel, amennyiben az egész vasárnap folyamán az ország legjobb korcsolyázóinak részvételével folyni fognak a versenyek.

A kiváló brassói gárdán kívül eddig a következő nevezések érkeztek be a rendezőséghez:

Kolozsvárról: Beke Lajos, Horosz Béla, és dr. Manonser Ottóné. Segesvárról: Cseh Klára, Alfréd Zsigmond. Csernovitzból: dr. Lupu.

Román-olasz válogatott futballmérkőzés lesz május tizedikén

Bukarest, január 30.

Az olasz futballszövetség részéről ajánlat érkezett Bukarestbe, egy nemzetközi olasz-román mérkőzés megtartására. Az olaszok május 10. vagy május 17-re tették ajánlatot. A román futballszövetség a május 10-i terminust választotta. Azonban e napon kellene megtartani a román-bolgár mérkőzést a Balkán-kupaért. Jelenleg tárgyalások folynak a bulgárokkal a Balkán-kupa május 10-re kitűzött elhalasztásáért, ami nem is fog nehézségekbe ütközni,

mert ugyanezen a napon a bulgárok az olasz válogatott B. csapatával mérkőznek Szófiában.

† A Victoria SC házi siverenye a Pojánában. A brassói Victoria SC, mely dicséretes agilitással minden sportágban lendületes fejlődést mutat, vasárnap rendezi első házi siverenyét. A téli sport szakosztály által rendezendő verseny futó, akadály és ugrószámokból fog állani. A futó- és akadályverseny délelőtt lesz, míg az ugróverseny délután kettőkor, az Alsó-Pojánában, az Orendi-erdő melletti ugrósáncban. Itt említjük meg, hogy a Victoria SC három derék turistája, két férfi és egy nő, megmászta a Nagykirálykőt a nyugati-fal oldaláról, ami téli időben nem tartozik a közepes teljesítmények közé.

HENRY DUPUY-MAZUEL

45

A SAKKJÁTÉKOS

REGÉNY Fordította KÜRTI PÁL

— A krakkói várúgy embere vagyok és az oroszok elől menekülök. A rigai eset után itt is, ott is forradalmi csapatok verődtek össze, de a halál lekaszálta őket. Átadhat az oroszoknak, — nem bírom tovább. A Szent Szűz oltalmazza lelkemet!

Megnyugtattam. Nem adom át az oroszoknak, sőt kap valami haragnivalót és egy kis pénzecske. Ettől mindgyárt bizalmas lett s így szólt:

— Néhány év előtt, mikor a pópák fellázították a népet, Ukrajnában voltam. Tizenöt ezer ember pusztult el. Láttam katonákat szomjan felfordulni kufaknál, amelyek tele voltak gyerek-holttestekkel. Mindent úgy akasztottak, hogy egymás mellé kerül egy nemes, egy zsidó és egy kutya. II. Katalin, akár most, akkor is felszólított mindenkit, hogy tessen vissza tűzhelyéhez, senkinek sem lesz bántódása. Minden szép ígéret ellenére nagy mézszárlások voltak. Megint csak földönfutókká lettünk, erdőkben, bar-

Ha üzletét,

258

gyárát, házat, birtokát, ordejét vagy áruaktarát elakarla adni, vagy ilget venni, akár csak az Industria Agentura & Comissionhoz. Brassó, Str. Volod Mihail 8. (Kolostor-u.) Ikerfordulni, mert az Brassó, Háromszék, Udvarhely, Csík, Kisküküllő és Fogaras megyében hatalmas egyetemes hálózatot rendelkezik és állandóan hirdet.

FEJFÁJÁSOK

Idősebbé, influenza, reumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

langokban, lápokban bujkáltunk. Láttam agyonlőtt papokat, megszenesített templomokat, felkoncolt terhes asszonyokat, kitépett magzatokat, amelyek lándzsavégre tűztek. A fiatal lányokat és asszonyokat meggyalázták a katonák, majd a parasztok állati kedvének dobták oda őket. Az erdőkben, amelyekben rejtőztünk, hajtóvadászatot rendeztek ránk kutyákkal. A hullákat tilos volt eltemetni: állatok prédái lettek. És most mindez újból kezdődik.

Az ember halkán mondotta el borzalmas elbeszélést és a téli éjszakában fantasztikus színt öltöttek szavai. Emberek voltak ezek? O, kedves automatám, a ti szívetek vasból van, de nem ismer ily szörnyűséget.

— Lengyelország elveszett! — folytatta az ember. — Minden hiábavaló. A bar-i szövetség megbukott. A nagy Radziwiłł száműzték, Vorowszki Boleszláv halott.

Halk kattanás jelezte, hogy Boleszláv kinyitotta a gép ajtaját. A sötétségben a füle után tapogattam, hogy megsughassam neki figyelmeztéseimet. Porro keze ellökött. Két szeme, mint csillagpár fúródott a sötétbe; az ismeretlen nyomorult halkán felkiáltott. De Boleszláv már ott volt mellette. Megragadta a kezét és fojtott, de feszült hangon így szólt hozzá:

— Keresd fel a bajtársakat és mondd meg nekik, hogy Lengyelország nem halt meg, mert mi ketten élünk még. Te, a közkatoná és én, a vezér. Halálos csüggedés vett erőt rajtad. En pedig, Istenem, mit szólnak én? Ez este csak kettesben vagyunk és a sötétség elnyel bennünket. De nincsen messze az idő, midőn ismét napfény ömlik a lengyel mezőkre és kettő helyett két millió ember lesz együtt. Azt mondom: menj, kishitű. A vérfürdő szörnyű emléke meggyöngyöztette szívedet. Az enyém is próbára tétetett. Menj faluról-falura és hirdesd: „Láttam a vezért, beszéltem vele. A vezér hisz a győzelemben és tudja, hogy nincs messze a szabadság órája. Menj, de őlel meg előbb. Kell, hogy érezzem bajtársi szíved dobogását az enyémén.

Átöleltek, aztán az ember hirtelen kiszabadította magát és eltűnt a sötétben.

Ezek után mindketten eltűntek valamelyik és Boleszláv halkán beszélt nekem a sok bajáról. Az iménti jelenet, úgy látszik, megerősítette akaratát, csak attól félt, hogy testileg összeomlik, mielőtt célhoz érhet. Óvakodik Sophieről beszélni, de élesen érdekli Wanda iránt, akit varsói szereplése óta csodált. A táncosnő alighanem mély hatással volt a lohogó, szenvedélyes lélekre, mert remeg a hangja, midőn beszél róla. Attól szenved legjobban, hogy a gépben nem tud kinyújtózni. Tréfásan emlékeztet rá, hogy egy katalóniai kastélyban van egy kirozó eszköznek szánt karosszék, abban szenvedhet ennyit az ember.

Minthán a lehető legjobban ismét elhelyeztem a gépben Boleszlávot, visszatértem a szobámba, de álmatlanul töltöttem az éjszakát.

Utunk további része egyhangú és nyomorúságos volt. Néhány mozzanatot azért érdemes följegyeznem. A herceg végül is észrevette, hogy Sophie túlságosan érdeklődik a sakkjátékos iránt. Egyszer megkérdezte tőle, hogy igaz-e, amit a mendemondák terjesztenek, hogy Boleszláv Ausztriába menekült. A lány majdnem elájult. A herceg Sophie gyöngéd érzelmének tulajdonította a nagy zavart és kijelentette, hogy a felkelő-vezér iránt most is érzett barátsága tetette vele az elhamarkodott kérdést. Egy éjjel, midőn nyugtalanságomban megint nem tudtam aludni, odaléptem az ablakhoz, ahonnan a szánón hagyott gépre láthattam; nem kevésbé csodálkoztam, mikor egy női árnyat láttam közeledni feléje, bundájára hulló kibontott hajjal. Megismertem Sophie-t. Szereti Boleszlávot? és vajon elsőjében megy-e hozzá beszélgetni éjnek idején?

Boleszláv e végtelen napok és hosszú téli éjszakák alatt kálváriájának legfelsőbb állomással felé közeledett. A csúcsok körül lengő friss szél megérintette homlokát és csak erősebbé tette. Hangja sohasem csengett oly szilárdan, mint azon az estén, midőn Szentpétervár határába érkeztünk. Így szólt: — végre találkozhatok veled! Ez lesz az első győzelem, amit aratok fölöttem!

Azonnal emlékeztettem rá, hogy okvetlenül le kell magát győztetnie a császárnőtől, mert mindnyájunk életével játszik.

Egy óra múlva már a városban voltunk. Februári kód fektet az utakon. Csak a templomok kupolái emelkedtek ki a ködtengerből és megcsillantak a téli napsütésben. Észak Babylonja mindig elszomorított.

Töltőtollak

mindennemű javítását vállalja:

Műcs Károly
BRASSÓ,
Kapu-utca 40

RÁDIÓ * * MŰSOR

Vasárnap, február 1.

Bukarest. 11.15: Gyermekek negyedóraja. 11.30: Szentbeszéd és egyházi zene. 12: Zenekari hangverseny. 13: Gramofon. 16: Mezőgazdasági előadás. 17: Román zene. Szünetben vidám negyedóra. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 21: Nina Alexandrescu hegedűszó. 1. Händel: A-dur szonáta. 2. Lazar: Három tánc. 3. Porpere-Kreysler: Menüett. 21.30: Felolvasás. 21.45: Zenei szkeccs. 22.15: Zaharia cimbalomművész hangversenye. 22.40: Üzenetek. — Budapest. 10: Hírek, kozmetika. 11. Ref. ének. 12. Egyházi ének. és szentbeszéd a római Szent Péter templomból. Utána: Az operaház zenekarának hangversenye. Rella Gabriella operatőrnő közreműködésével. Szünetben: Papp Jenő heti krónikája. 15: Gramofon. 16: A Rádióélet gyermekjátékos órája. 16.30: Időszaki gazdasági tanácsadó. 17.10: Rádiószabadegyetem. 18.15: A Székesszabadosi Zenekar Verdi hangversenye. Szabó Lujza, Laurisin Lajos és Svéd Sándor operatőrnők közreműködésével. 20.30: Undi Imre vidám karcolatai. 21: Táncos huszárok, operettelőadás. Utána Időjelzés, hírek, majd: Bura Sándor cigányzenekara. — Bécs. 18.30: A Wiener Trio kamarazene hangversenye. 20.40: Francia lírai operákól részletek. 25.20: Macho-zenekar. — Prága. Zenefülszám kompozíciók, zongorakísérettel. 22: Népszerű hangverseny. — Belgrád 21: Voskresenska aszony dalokat énekel hét nyelven. 23.20: Gramofon. 23.50: Kávéházi zene. Stuttgart-Mühlacker. 19: Kamarazene hangverseny vonóshármasra. 20.10: Vidám dalok. 20.45: Beatrix Reichert gordonkahangversenye. 21.15: Tempelhofi Hollywoodig, film-est. 22.15: Zenekari hgv.

*

Hétfő, február 2.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Zenekari hgv. 18: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 20.30: Német nyelvoktatás. 21: Saxofónszóló. 21.30: felolvasás. 21.45: A Capeleanu-vonósnégyes kamarazene hangversenye. — Budapest. 10.30: Istentisztelet a koronázási templomból. 12.15: G. kath. istentisztelet. Utána: Az operaház zenekara. Bárony Dóra közreműködésével. 15: Gramofon. 17: Novellák. 17.30: Felolvasás. — Utána: Bura Károly cigányzenekara. 19: Az 1. honv. gy. ezr. zenekara. 20.15: Kiss Ferenc előadás estje. 21.20: A fővárosi hgv.-zenekar magyar hgv. Utána: Fejes szalónzenekar és Toll Árpád cigányzenekara. — Bécs. 12: Gramofon. 16.20: Macho-zenekar. 18—20.30: Különböző felolvasások, előadások. 20.35: Bár-zene. 21: Operettelőadás. 23.45: Gramofon. Prága. 21.40: Szimfonikus hangverseny. — Róma. 18.50: Fridmann Ignác zongorahangversenye. 21.40: Operettelőadás. — Belgrád. 21.30: Ivan Brezov. k (zongora) és Liko Eskenazi (brácsa) hgv. 23.20: Zenekari hgv.

*

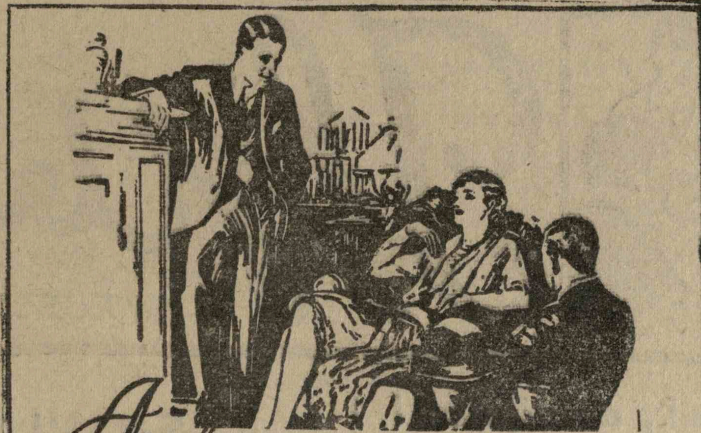
KEDD, FEBRUÁR 3.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Könnyű zene. Szünetben: Felolvasás. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 21: Zenekari hangverseny. Rita Stern hangversenyének közreműködésével. 21.30: Felolvasás. 21.45: A hangverseny folytatása. — Budapest. 11.15: Postászenekar. 13: Déli harangszó, a rádió házkvarterének hangversenye. 17: Asszonyok órája. 18: Novellák. 18.30: Egy óra könnyű zene. 19.30: Francia nyelvoktatás. 20: Darkó professzor előadása. 20.30: Magyar Imre cigányzenekara. 21: Filharmónikus hangverseny. Nanny Larsen Todeen világhírű Wagner-énekesnő és Karl Ohman, a berlini operaház tenoristájának közreműködésével. Vezényel: Dohnányi Ernő. Utána: Gramofonhangverseny. — Bécs. 13: Gramofon. 18: Geiger-zenekar. 16.20: Egyfelvonásos operák gramofonon. 18—21: Népszerű és tudományos előadások. 21: Lotte Lehmann kamaratzenekari hangversenye. Schubert, Schumann és Brahms műveiből. 22.10: Ganglbauer-zenekar. — Königsbrunn. 20.30: Könnyű zene Berlinből. 22.10: Max Lorenz (tenor) és Waldemar Staegemann (bariton) áriaestje. — Varsó. 18.45: Szimfonikus hangverseny. 20.25: Gramofon. 20.50: Puccini „A bohémek” c. operája gramofonon. — Milánó. 20.30: Szórakoztató hangverseny. 22: Operaelőadás. — Prága. 17.30: Délutáni hangverseny. 20: Zs. Fibich „Hedy” c. operája. — Róma. 18: Filharmónikus hangverseny. 21.40: Operaelőadás.

*

SZERDA, FEBRUÁR 4.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Zenekari hangverseny. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 20.30: Francia nyelvoktatás. 21: Thaler gordonkaművész hangversenye. 21.30: Felolvasás. 21.45: Passione hárfaművész hangversenye. 22.15: A. Sarvut hegedűhangversenye. — Budapest. 10.15: Hangverseny szólóisták közreműködésével. 13: Déli harangszó és szalónzene.

Az ön arca
kissé szintelen!

Siessen a természet segítségére és használja a „Khasana Superbe-Creme”-et. Ez a narancssárga szappítkrém (nem festéki) a bőrön azonnal átváltozik és megadja minden arcnak a neki való színárnyalatot. Senki sem fog szin valóságában kételkedni. Nincs olyan arcfesték, mely azt a valódi egyéni hatást nyújtja, mint a „Khasana-Superbe-Creme”. Minden arcot megifjít és megszépít, mindegyiket másképpen, min-

dig egészen az illető egyéniségének megfelelően. Csak még a „Khasana-Superbe-Ajakpirosító” hat a gyanígy. Szájának határozott és kellemes színt ad. A kajált kelőleg színesíti meg, sem igen erősen, sem igen gyengén. „Khasana Superbe-Creme-es Ajakpirosító” idő-, víz- és csók- állók és használatuk mégis bárki számára felismerhetetlen. Csak szappanos mosással távolítható el a színe.

KHASANA SUPERB

KHASANA Superbe-Ajakir rud áruházaiban Lei 70.-, Elegáns csaváros hüvelykötés tartalommal Lei 140.-, kávéhoz pórtud Lei 70.-, Superb arcpirosító tegegyben Lei 70.-, Khasana szépség szerek ismertek az egész világon.

Tegyen meg ma kísérletet egy kis csomagolás Khasana-Superbe-Ajakir ruddal (Lei 36.-) és arcpirosítással. Mindent kapható! — Beszerzési árakat kívánatra küldve közzétesszük.

Dr. M. Albersheim, Frankfurt a. M. • London
Vezérlerakat Románia részére: „Gea” Krayer, Timisoara

kari hangverseny. 16.30: Morse-tanfolyam. 17: Felolvasás. 18: Felolvasás. 18.30: Zongorahangverseny. 19.30: Olasz nyelvoktatás. 20.10: Kárpáth Zoltán magyar nőtaestje. 20.45: Rádióamatörposta. 21.15: Szimfonikus előadás a stúdióból. 23.30: Horváth Lóránt dr. angolnyelvű előadása a magyar sportéletéről. Utána: Rácz Béla cigányzenekara. — Bécs. 20.30: Franz Feller áriaestje. 21.15: Vidám felőra. 21.45: Paul Pragner „Wer da?” c. konferánza. 22.05: Otto Schwerin „Überfall...” c. hangjátéka. 22.35: Hummer-zenekar. — Prága. 20.20: Jiri Benda hangverseny. — Róma. 21.55: Operaelőadás. — Stockholm. 20: Katonazene. 21.30: Zongorahangverseny. 22.40: Régi és modern tánczene.

*

Csütörtök, február 5.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Román zene. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 20.30: Angol nyelvoktatás. 21: Aura Dumitrescu ária hangversenye. 21.30: Zenekari hangverseny. Szünetben: Felolvasás. — Budapest. 10.15: Gramofon. 12: Déli harangszó és a 2. honv. gy. ezr. zenekara. 17: Rádiószabadegyetem. 1) Kálmán Mária hegedűhangversenye magyar szerzők műveiből. Zongorán kíséri Kósa György. 2) Felolvasás. 3) Magyar dalok. 19.10: Mezőgazdasági előadás. 18.40: Horváth Jancsi cigányzenekara. 19.40: Felolvasás. 20.30: Wolf-Ferrari „Sly” c. operája. Utána Szabó Guy László jazz-zenekara. — Bécs. 12: Gramofon. 13: Buchbinder-zenekar. 16.20: Kamarazene és tánczene gramofonon. 18—20.25: Ifjúsági est. előadások. 20.35: A Wiener Tonkünstler Verein szimfonikus hangversenye. 22.40: Korngold-jazz, Emil Petroff énekszólóival. Königsbrunn. 18.30: Házizene. 21: Puccini-hangverseny. 22: A berlini Reichswirtschaftsrat díszterméből hangverseny közvetítés. Utána: Tánczene az Eden szállóból. Varsó. 21.30: Könnyű zene. 24. Tánczene. — Milánó. 20.30: Könnyű zene. 21.30: Szimfonikus hangverseny. 23.30: Vigjáték. Utána könnyű zene. — Prága. 21.40: B. Dobrodinsky hárfahangversenye. 22: Szimfonikus hangverseny. 23.20: Orgonahangverseny a Beránkozmoziból. — Róma. 21.40: Zenekari hangverseny. — Stockholm. 20.30: Gramofon. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.45: Szórakoztató hangverseny. — Belgrád. 22: Hangverseny-közvetítés Lajbachból. 23.50: Szórakoztató zene. — Lemberg. 24: Tánczene.

*

Péntek, február 6.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Zenekari hangverseny. 20.30: Gramofon. 21: Puccini „Madame Butterfly” c. operája. — Budapest. 10.15: A rendőrlégénység zenekara. 13: Déli harangszó, Moor kisasszony (ének) és Végh Sándor (hegedű) hangversenye. 17: Mesedélután. 18: Felolvasás. 19: Orgonahangverseny a szegedi Fogadalmi templomból. 20.15: Angol nyelvoktatás. 20.50: A Törökves dalegyesület karénekhangversenye. 21.40: Humoros előadás. 22: A Melle-vonósnégyes hangversenye. Hegyi Emánuelnek a Zeneművészeti Főiskola tanárának közreműködésével. Utána: Kurini Simi cigányzenekara. — Bécs. 13.15: A II. munkás téli olimpiász versenyek helyszíni közvetítése. 14.10: Gramofon. 16.25: Hauptzenekar. 18.20: Előadások, felolvasások. 20.30: Operaelőadás a Wiener Staatsoperből. Utána: Macho-zenekar. — Milánó. 20.30: Szórakoztató hangverseny. — Prága. 20.20: Népszerű zenekari hangverseny. 20.40: Cerná népdalokat énekel. 22.30: Lucette Descaves zongorahangversenye. — Kattovitz. Eliszka Reisszanka énekhangversenye. — Stuttgart-Mühlacker. 20.20: Operett részletek és slágerek. 21: Filharmónikus hangverseny Erica Morini közreműködésével.

*

Szombat, február 7.

Bukarest. 13: Gramofon. 15.45: Ifjúsági műsor. 17: Könnyű és román zene. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 21: Popovici brácsaművész hangversenye. — 21.30: A Carmen énekkar hgv. Szünetben: Felolvasás. — Budapest. 10.15: A rádió házkvarterének hgv. 12. Déli harangszó. az 1. honv. gy. ezr. zenekara. 17: Tót-magyar nyelvoktatás. 18: Felolvasás. 19.25: Rádióamatörposta. 20.25: Mándita szalónzenekar. 21.25: Három egyfelvonásos szindarab. Utána: Farkas Jenő cigányzenekara. — Bécs. 18.15: Lissy Siedek, Franci Paschka és prof. Julius Wolfsohn hgv. 21.15: Suppé „Bocaccio” c. operettje. 24.10: Machozenekar. — Varsó. 18: Istentisztelet. 20.55: Gramofon. 21.30: Farsangi hgv. 23.30: Jarosowicz operatőrnő hgv. 24.15: Tánczene. — Milánó. 20.30: Zenekari hgv. 21.45: Operettelőadás. — Prága. 19.25: Német műsor. Zenei előadás az ifjúság számára. 20.30: Fúvószenekar. 21.30: A Weber-énekkvartett hgv. — Róma. 18: Zenekari hgv. 21.40: Operaelőadás.

Február 1

B. L. 15

Ifjúság

Szerkeszti: Körösi Sándor

Magyar fiuk, daloljatok!

Zengő szóval a dal hirdesse:
Hiába tépnek annyian,
A magyar munka dús virága
Erdélyben újra megfogán...
Legyen a nótá minden ajkán
Ékeesebb, mint a csillagok.
Ha megszabad is a szívetek,
Magyar fiuk, daloljatok!

Ha fáj a mult a jelen keserve,
Rejtsétek el, ne tudja más.
Legyen életünk álmodása
Egy szebb világot akarás.
Könnyeinkek mélyült patakja
Maradjon mindig szent títok...
Ha megszabad is a szívetek,
Magyar fiuk, daloljatok!

(Lupény)

Kerekes József

Gombos Albin:

GYÖNGYÖM PISTA,

meg a marka*

Az öreganyámnak van egy 77 esztendő s rokiójája, rajta 77 folt és minden foltba egy-egy szép mese van bevarrva. Tegnapelőtt, kiskedden, fölfektettem a 77-ik foltot s az alatti találtam ezt a gyönyörű mesét.

Akkor, amikor a kövek még vājából voltak, s a folyókban édes tej folyt, volt egy ország, úgy hívták, hogy Boldogsország. Azért hívták így, mert a földje magától megtermelt mindent. Nem kellett sem szántani, sem kapálni, sem vetni. A kukorica, a köles, a buza aranyzemet hozott s a tyúkuk akkorát tojtak, mint a fejem. És még sem voltak megelégedve a lakóssal. Minél többet adott nekik a jó Isten, annál többet akartak. A levegőt is sajnálták mástól, s inkább éhen hagyták veszni a szegényt, de ingyen nem adtak volna neki egy falás kenyert sem. Annaira epekedtek az idegen jószágok után, hogy a szomszédos szegényszáznak még a kerítését is ellopják. És végtére a napra, holdra s a csillagokra is rávetették a szemüket.

Szerencsésen le is lopták valamennyit az egről s drága pénzen eladták három baktárosnak. A csillagokat a rézhajú uzsorásnak, aki maga volt a hatfejű sárkány, a holdat az ezüsthajúnak, aki maga volt a tizenkétfejű sárkány, a napot pedig az aranyhajúnak, aki maga volt a huszonnégyfejű sárkány.

Na, de most az egyszer meg is járták! Egyszerre olyan sötétség támadt, hogy bieskával lehetett vágni. Rádásul a három sárkány a föld termését annyira felegette, hogy kénytelenek voltak gyertyánál szantani, gyertyánál vetni, hogy éhen ne vesszenek. Olyan szegénységre jutottak, hogy a király is csak egyszer evett napjában s akkor se eleget.

Nagy nyomorúságukban annyit sirtak-ritak, hogy a folyók mind kiáradtak a sok könnytől. Most aztán ugyancsak megházták bűneiket, de hasztalan, mert a sárkányoktól egy mákszemnyi csillagot se tudtak visszakapni.

Ekkor a király a tudósokat elküldte Szegényszágha tanácsot kérni, hogy mitevők legyenek. Ott pedig azt mondták, hogy minden hajót megszabadulhatnak, ha csak egy is akad közöttük, aki sohasem

* Mutató Gombos Albin: Hóharmat (Székelyföldi mesék és regék) c. könyvéből, amely a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, kiadásában jelent meg.

Dr. Páter tanár Sklerose tea-ja

meghosszabbítja az életet (2-3 használat évente.)

Ezt a gyógyteát az érlelmeszesedésen

alapuló betegségek majdnem mindenképpen sikerrel alkalmazhatók. Központunknál a korai öregedést akadályozza meg. Aggasztóan, tyúkknál — nemre való tekintet nélkül — magas vérnyomás, szívizomgyulladás, asztma, fejszédülés, tagok elernyedése, fejfájás, egyes vesebetegségek tüdőbetegek károsodása, érlelmeszesedés és az előrehaladó életkor minden más körülménye esetében is en jó szol-

gálatot tesz. Páter dr. Sklerose tea-ja meggyógyítja a keringési rendszerben, gyógyosztárakban, azonnal kapható. Ahol nem található, ott a gyógyszeres — kifejezett kivétel — rövid idő alatt, eredeti csomagolásban szerzi be ezt a teát. A felaló kórt és törvényesen védett aláírása minden egyes eredeti csomagon látható. Nagyban lerakta a „STANDARD” Drogeria, București.

A világ legérdekesebb muzeuma

Az a rendkívüli esemény, hogy Henry Ford, a híres amerikai autó- király, — aki újabban elvből egy árva centet sem költ semmilyen alapítványra, vagy jótékony célra, — kerek egy millió márkát (40 millió lejt) adományozott mostanában a müncheni „Deutsches Museum”-nak, egyszerre a világérdeklődés előterébe tolta ezt a ritka jelentőségű német intézményt. S a „Deutsches Museum” igazán megérdemelte, hogy kedvéért Ford megszegi fogadalmát, mert általános elismerés szerint a világ legérdekesebb muzeuma.

A müncheni „Deutsches Museum” és a világ legtöbb más muzeuma között olyan különbség van, mint egy élő állatokkal teli állatkert és egy kitömött madár-gyűjtemény között, — mondja a chicagói tudományos és ipari muzeum igazgatója. A „Deutsches Museum” 60 ezer kiállított tárgyból, ugyanis, amely majdnem 400 teremben és szobában van elhelyezve, a legtöbb működésben van, vagy működésbe hozható bármely látogató által és szemlélteti az emberiség egész, ugynevezett exakt tudományát, fizikáját, vegytanát, gépiparát, stb.

Csak egy gombot kell megnyomni, vagy egy ernyőt kikapcsolni s a látogató a legalapvetőbban kitapasztalhatja a bonyolultabbnál bonyolultabb gépek működését és annak törvényeit. Mozdásba hoz például egy lendítő-kereket és megfigyelheti, hogy amint egy szivattyú egy üvegburából kiszívja a levegőt, a bura alatt levő óra ketyegése nem hallatszik többé. Így megtanulta és soha életében el nem felejt, hogy levegő nélkül nincs hallás. Ugyanígy végignézheti, miként lehet a víz zsilepekkel való szabályozása révén magas hegyláncban is átvezetett egy hajót, a Panama-csatorna példájá-

használt, soha sem lopott, s a szegénnyel az utolsó falatját is megosztotta.

Nagyon elbusult a feleletlen az egész Boldogsország, mert nem hitték, hogy ilyen lélek akadhatna közöttük. De nem volt más mit tenni, lámpást akasztottak a nyakukba s hozzáfogtak a kereséshez. Kerestek, hogy térdük elkopott a lábuk a sok járásban s tenéklig égett a lámpájuk is, de csak nem találtak olyan lelket, amelytől kerestek.

Az öreg király lámpájában még volt három csepp olaj, s rászánta magát, hogy azzal még felmegy a hávasokra. Amikor az utolsó csepp sercegett a lámpa belében, egy rozoga esztenához érkezett.

— Adj! Isten jóestét! — kiáltott be az öreg király.

— Fogadj! Isten, öregapám! — felelte odabent valóki.

— Ki lakik itt?

— Itt bizony én lakom, Gyöngyöm Pista, az árva pásztorgyerek.

— Hát nem adnál egy falás kenyeret? Hét nap óta nem ettem.

— Adok én. Eppen egy falásnyi van.

— Hát egy kis tüzet nem csinálnál? Kezem-lábam elfagyott, amíg ide érkeztem.

— Majd megdörzsölöm hóval a kezét-lábát, de tüzet nem csinálhatok, mert nincs fám.

— Hát itt az erdő a hegyoldalon. Nem hozhatnál egy pár gályát?

— Az a másé, abból én nem hozok, ha a király az egész országát nekem adná is!

Na, szörnyen megörült az öreg király, amikor ezt meghallotta. Mindjárt magával vitte Gyöngyöm Pistát s kidoboltatta, hogy valamennyi kovács van az országban, azonnal a királyi palotába siessen és csinálgasson gyöngyöm Pistának jó erős kardot, amellyel a sárkányokat levághatja.

Csináltak is akkorát, mint egy fenyőbarna, de Gyöngyöm Pista úgy szétmorzsolta, mint a máltát.

— Na, — mondta a pásztorgyerek a királynak, — van a mi falunkban egy százesztendő kovács, majd csinál az nekem kardot!

Az öreg csinált is neki kardot, éppen ezer borotvából. Akkor aztán nekivágott a nagyvilágnak. Hét álló esztendeig ment, amikor elérkezett a rézvárhoz.

Ahol könnyű a tanulás, mert mindenki maga kísérletezhet és értheti meg a legnehezebb fizikai törvényeket is

ra. Egy keresztmetszetben levő és rendkívül ötletesen hajtott mozdony szerkezetét öt perc alatt sokkal jobban meg lehet ismerni, mint ha az ember két héten át tanulmányozná könyvből.

Ebben a csodálatos muzeumban éppúgy lehet látni aranycsináló-műhelyt, mint például egy modern hajó és tengeralattjáró egész gépházát, vagy egy szénbánya és petroleumtelep működését a szén és petroleum termékeinek legkülönbözőbb feldolgozási módjaival. Aztán ugyanakkor, amikor bámulatos élességű nagyító-üvegeken át láthatjuk egy légy nyelvéjét és egy hangya egész testi berendezését, egy kicsit továbbmenve ötszáz személy befogadására szolgáló planetáriumba juthatunk, amely bemutatja a világegyetem valamennyi égitestét és azok állását nemcsak ma, hanem három-négyezer évvel ezelőtt, vagy ötvenezer évvel ezután.

A bajor fővárosnak ezt a világcsodáját, amelyet évente több, mint egy millió ember látogat és amelynek a tüzetes áttanulmányozására minden gyakorlati berendezése mellett is hónapok kellenek, dr. Oskar von Miller villamosági mérnök emelte nemzetközi hírnévre. Nem fogad el fizetést az óriási muzeum vezetéséért, hanem ezzel szemben Európa legteljesebb és legállhatatosabb koldusa lett. Nincs az az új találmány, gép és technikai kultúrának kiemelkedőbb vívmánya, amelyet ő össze ne kéregetne muzeuma számára. S Miller lelkes kitarása a gyakorlati tudás egyik legnagyobb iskolájává varázsolta a müncheni „Deutsches Museum”-ot.

(—si.)

Ennek a kapujára voltak felszögezve a csillagok s a hatfejű sárkány őrizte rézlovon.

— Én volnék itt, komé! — kiáltott rá a pásztorgyerek s azzal már ki is rántotta a kardját.

— Te vagy az, Gyöngyöm Pista? Akkor végem is van! — mondta szomorúan a sárkány.

Gyöngyöm Pista pedig egy csapásra lenyisszengette mind a hat fejét a rézlovonál együtt s a csillagokat a tarisznyájába rakta.

Ujból hét álló esztendő múlva elérkezett az ezüstvárhoz. Annak a kapujára volt felszögezve a hold s a tizenkétfejű sárkány őrizte ezüstlovon.

— Én volnék it, komé! — kiáltott rá a pásztorgyerek s azzal már ki is rántotta a kardját.

— Te vagy az, Gyöngyöm Pista? Akkor végem is van, mert én is gyenge vagyok neked! — mondta szomorúan a sárkány.

Gyöngyöm Pista pedig két suhintásra leszelte mind a tizenkét fejét az ezüstlovonál együtt s a holdat a tarisznyájába tette.

Ujból hét álló esztendő múlva elérkezett az aranyvárhoz. Annak a kapujára volt felszögezve a nap s a huszonnégyfejű sárkány őrizte aranylovon.

— Én volnék itt, komé! — kiáltott rá a pásztorgyerek s azzal már ki is rántotta a kardját.

— Te vagy az, Gyöngyöm Pista? Akkor hát együtt veszünk el, mert mi ketten egyforma erősek vagyunk! — súvította a sárkány s dühösen ráugrott.

Hát ugy is volt. Semmiképpen sem tudták egymást legyőzni. A kilencedik napra már annyira kifáradtak, hogy csak úgy vagdalkoztak. Akkor egy fekete holló repült el fölöttük.

— Hé, holló! — szólította meg a sárkány — hozd egy csepp vizet és nekem add Gyöngyöm Pista fejét.

— Én a sárkány huszonnégy fejét adom, ha nekem hozol egy csepp vizet! — kiáltott fel hozzá a pásztorgyerek.

A hollónak volt esze és Gyöngyöm Pistának vitt vizet. Így aztán le is győzte a sárkányt aranylovaival együtt.

Most már csak az volt hátra, hogy a napot, holdat s a csillagokat valamiképpen vissza is kellett ragasztani a régi helyükre. Na, de ezt is kifundálta Gyöngyöm Pista.

B.L. POLITIKAI NAPILAP

A B.L. nyomdavidallat kiadása és nyomása. — A szerkesztésért Kocsis Béla felel

BRASOV—BRASSÓ Kapu-utca 56—58. szám. Telefon: 82 és 1-77.
BUCUREȘTI—BUKAREST I. Sărindar No. 6. Telefonszám: 363/64, 373/70

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra: negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba: negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

HIRDETÉSEK felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Strada Cuza Voda 3 sz. (Halmágyi Pál). — Kolozsvár: Strada Dubalarilor 7 (Neumann Ignác). — Dév: Osztián Kálmán Strada S. Barnutu 10. Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérvármegyei részére. — Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32. (Szabó Gyula). — Szatmár: Papp Géza-utca 15. (Kertész László). Szatmár- és Máramaros-megyei részére. — Nagyszombat: Str. Turnului 13. (Szigethyváry László). — Szilágysomlyó: Helyperin Ernő. — Marosvásárhely: Szgyörgy-u. 6. (Szabó Jenő). — Temesvár: Berényi Lajos, Gátsor 22/a. — Torda: Str. Reg. Ferdinand 25. (Dénes József).

Megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nádas Jenő.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasat betűkből 12 lej. Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Nagyméretű hirdetés esetén 25% kedvezmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. — A bukaresti kiadás részére: havanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Egy II. típusú Steyr személyautó 15.000 lejért eladó. Megtekinthető „Rapid” Garage, Braşov. Ertekezni: „Industria-Economia” rt. Timişoara. 11375

Butort, háló, ebédlő, konyhaberendezést raklamáron készítek. Tartóság garantálva. Javítást, takarítást olcsón vállalom. Biró Tamás, Malom-u. 34. Ó-Brassó. 11537

Gyümölcsöst vennék — esetleg házzal — Brassó környékén. Cim 11320 szám alatt a brassói kiadónak.

Eladás. Majdnem új Chevrolet személyautó olcsón február 5-én d. u. 3 órakor a brassói Rapid-garageban. Fűtő-utca 9 sz. Önkéntes árverésen dr. Nicolae Ioanés közjegyző közbenjötté mellett eladatik. Ertekezni a közjegyzői irodában Brassó, Kapu-utca 41, telefon 679. 11310

Amerikai fehér LEGHORN, vörös ISLANDI 240 felüli tojókától TE- NYESZTOJÁSOK, NAPOS CSIBÉK kaphatók. Érdeklődésekre árlapot küldünk. KUNNLE JÓZSEF gazdasága, LUJZA FAJBAROMFI FARM Sft. Gheorghe — Sepsi-szentgyörgy. 11083

KOTTAT, hangszert, lemezt, Bukarest új magyar zenészkonzerte szállít legolcsóbban. Kérjen árjegyzéket. „Scala” Bukarest, Str. Regala 9. 20304

Egy hatos gőzcséplő garnitúra felszereléssel együtt elköltözés miatt 60 ezer lejért eladó Er-mihályfalván, 562. Gerő Sándornál. 11458

Fiatal jámbor nőstény farkaskutya sürgősen keresetlik megvételre. Gróf Wass Jenőné, Taga, Jud. Someş. 11451

500-as válogatott Leghorn-tyúk állományunkból módunkban áll bármely mennyiségű garantált fajtisztá tenyésztőjének szállítani. Leghorn-farm Kocsis A. és Fiai Brassó. 11447

Állást nyer

Könnyű acvizióval 5000 lej keresetnek havonta dolgozók és urak. — Jelentkezés László I. Gyergyószentmiklós-Gheorghe Str. Vörösmarthy No. 76. 11440

Keresünk azonnali belépésre autóvilamosság minden ágában jártas, elsőrendű szakembert. Ajánlatok referenciákkal Baum Márton et Comp. céghez, Déva küldendők.

Biztosító társaság Erdély minden városában keres tűz- és szállítmány-köket; elsőrangú referenciákkal és garanciával. Soc. Metropola Bucureşti I. Cal. Victoriei 2. 11453

Szakavatott méhészt, kinek nagyobb méhészte van, keresek feles kereskedelmi méhészet létesítésére. László László, Ila-Marosillye. 11450

Allást keres

Könyvelő-levelező, perfekt magyar-német-román nyelvismerettel, minden irodai munkában jártas, bármilyen állást keres a legszerényebb feltételek mellett, azonnalra. Szíves megkereséseket „Szerény” jelíggel a brassói vagy bukaresti kiadónak kérék. 11317

Bukarestben egy jobb magyar szakácsnő állást keres. Cim T. Elisabet Str. Scola Floreasca 6. 11454

Házvezetőnői állást keres jobb családnál intelligensebb magyar leány. „Róza” jelíggel a bukaresti kiadónak. 11453

Házvezetőnő közepkoru perfekt főzőnő, ajánlkozik magányos urhoz, vagy fűrésztelre. Cim „Pontos” jelíggel a marosvásárhelyi fióki- adóhivatalhoz. 11446

Lakás

Szoba és konyha kiadó. Brassó, Katalin-u. 24-a. 11421

Brassóban csak központban, 2—3 szobás, fűtőszobás lakást keresek április 1-ére. Ajánlatokat „Gyermektelen” jelíggel a brassói kiadónak kérének. 11377

Cementezett, vízvezetékkel és villanyvillagítással ellátott tágas rak-tárhelyiség Brassó centrumában kiadó. Közlellobbít 11315 sz. alatt a brassói kiadónak.

Keresünk Brassóban két szoba, konyha, fűtőszobás lakást márc. 1-re, vagy 15-re, lehetőleg Belvárosban. Ajánlatokat a brassói kiadónak 11319 sz. alá kérének.

Brassóban keresek háromszobás modern, fűtőszobás lakást április 1-re kertess házzal. Címeket „Kerhasználat” jelíggel a brassói kiadónak kérék.

Házasság

Árvaleány vagyok, nyolcvan hold földem, szőlőm, készpénzem van. Férjhezmennék. Fényképet, címet megküldi Nagy Jenő, Budapest, Rákóczi-ut 50-néhét-b. 11448

Bukovinában tartózkodó nagybirtokos vagyok r. k. 44 éves. Vagyonom 16 millió. Házasságot kötnek előkelő családból származó független hölgygel, ki a német nyelvet is bírja. Hölgyek írjanak „Nem es” jelíggel a brassói kiadónak. Teljes címet kérem közölni lehetőleg fényképpel, amit becsületszóra vissza-küldök. 11270

Fényképész, elsőrangú

LABORÁNS

ki az összes laboratóriumi munkálatokban, ugyisint mindenféle gázfényképezési eljárásban teljes jártassággal bír, állandó állást nyerhet

JULIETTA

udvari fényképésznél, Bukarest, Calea Victoriei 34. 11443

Építőipari könyvek:

Soltész József: Családi és Weekendházak. Több kidolgozott tervrajzzal. (Anyagismertetés, modern építőanyagok, tervrajzok, költségvetések, Építkezések végrehajtása). Ujdonság. Ára 153 lej
Némethy: Kőművesmesterség. Gyakorlatkézikönyv kőművesek, munkavezetők, vállalkozók és kőművesmesterei vizsgára készülő segédletek és gyakorlatok részére. Hatodik javított és bővített kiadás, 920 ábrával. Ára 403 lej

Bossányi: Kőműves és kőfaragó szerkezetek	170 lej
Bossányi: Építészeti alakzatok	163 "
Clementis: Bádoggóság	149 "
Grocsik: Építőipari anyagtan	136 "
Lázár—Streck: A házi vízvezeték, csatornázás, gázberendezés	136 "
Littván: Ipari számtan és áralkuláció	109 "
Neményi P.: Vasbeton szerkezetek	476 "
Némethy Zoltán: Áz ács	115 "
" " " " " " " " " " " "	170 "
" " " " " " " " " " " "	47 "
" " " " " " " " " " " "	170 "
Roth: Iparosok könyvvezetése	47 "
Raffay: Faipari szerkezetek	170 "
Wagen: Mázolók és szobafestők kézikönyve	136 "

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztálya

modern könyvkereskedésében, ahol nagy választék van az összes szépirodalmi és műszaki könyvekben. Postai megrendeléseket raktárról, azonnal eljuttatunk.

Hölgyeim! Uradalmi intéző létemre nincs megfelelő ismerettségem! Nőstülnék! Bizalmas adataimat megküldheti Nagy Jenő, Budapest, Rákóczi-ut 50-néhét-b. 11448

Vegyes

Fuchs fogorvos, Bukarest, husz évi praxissal Párisban, minden modern fogmunkát végez Bucureşti, Strada Berzei 35. 11166

Elsőrangú bécsi és román konyha, ebéd négyféle Lei 60. Vacsera háromféle Lei 40. Lehet házba is küldeni. Bucureşti, Spătarului 40, parter. 11363

Finom házikoszt, 4 fogásos ebéd Lei 70.—, 3 fogásos vacsera Lei 50.— Abonenseknek engedmény. Pension Ehrhardt Bucureşti, Regala 9. 11450

Szabászati tanfolyam minden hó 1-i és 15-i kezdettel, legújabb módszer szerint, ezenkívül februártól 6 hétig tartó magánoktatás hölgyek részére. Bécsben és Budapesten volt berlini diplomával rendelkező kosztüm- és kabátspecialistának műhelyében. Pauer Johanna, Nagyszombat, Str. Regina Maria 26.

Gyenge férfiaknak

válaszbélyeg ajánlott levélben történő bejelentése ellenében bementve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvet. Cim: „Patent 601” Cluj (Kolozsvár) 1. sz. postafiók.

Warner's
a csodálatos
fűző
bámulatosan tökéletesíti és széppé teszi a test vonalait

Warner's
fűző
csak az ország jobb speciálüzleteiben kapható.

Az utolsó időben megkísérelték utánmozni ezt a kitűnő fűzőt és tévedésbe ejlik a közönséget értéktelen gyártmányokkal.

A **Warner's**
fűző szabadalmazva van és ezért ezután kérjük a n. é. közönséget, hogy vételnél a fűző belsejében látható eredeti bélyegzőre ügyeljen és minden más gyártmányt erőlyesen utasítson vissza.

Székrekedést,

aranyeret, vesebajt, májbetegségeket, rheumát gyorsan és könnyen **anélkül, hogy a szervezetnek ártson,** természetes gyógymóddal gyógyít az

UNIVERSAL-TEA

Dobozonként 95 lej, gyógyszerárakban és drogériákban. Labor „Malaria” Bukarest, Piaţa G. Cantacuzino 3

„IDEAL-kávé”

D. DANIELIAN
Királyi udvari szállító.

Bucureşti, Str. Carol 37. Telef.: 347-70

Fiókok: Str. Sft. Nicolae Selari No. 7. Telefon 315-98. Str. Poincare No. 1. (voit Academiei-u.). Telefon centrala II 362-77.

Eguedtől kávékereskedések, melyek naponta friss árut hoznak forgalomba, a legjobb minőségben. En-gros árakban.

STRICKWARENFABRICK SUCHT

SPEZIAL FÜHRER
FÜR JACQUARD ACHTSCHLOSS UND LINKSLINKS ALLES MIT MOTOR BETRIEB. — OFFERTEN AUF FABRICA TONY, PASAGIUL ROMAN 17, BUCAREST.

Ujítsa meg lejárt előfizetését!

CEMENT- és AGYAGIPARI GEPEK

Cséplőgépek, lakomobílok

Cementtöcserepek, üvegesbeton-blokkok, cementlapok, csövek, kutyártók, vályúk, betonkeverőgépek, gipszlemezgépek stb. gyártására 1-ma cementfestékek. Agyagtégla és cseréprések, hengerművek, kőszekők, komplett cement és agyagipari berendezések.

Raktárról szállítja.

„MODERNA” építőipari Gépek Rt.
Braşov, Kis-utca 12 szám.

Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg raktárunkat.

Költségvetések, prospektusok, díjmentesen.